శ్రీ

త్రివర్గము.

ఇది

ద్రావిడమున

వళ్లువమూర్తియనువారిచే

వక్కాణింపఁబడియుండెడు నీతిగ్రంథమునకు

గూడలూరు - చొక్కలం - నరసింహులునాయనిచేఁ

జేయఁబడిన భాషాంతరము.

పచ్చయప్పముదలారి ధర్మపరిపాలకుల

ప్రాపకముఁగొని

పి - టి - లీ - చెంగల్వరాయ నాయకులుగారి

శ్రేయంబునఁ

ప్రకటింపఁబడియె.

MARAIMALAI ADIGAL LIBRARY MADRAS-1

MADRAS:

PRINTED AT THE P. T. LEE. CHENGALROYA NAICKER'S ORPHANAGE PRESS.

1892.

[*Registered Copyright.—All rights reserved.*]

OPINION.

I have been requested by the author of this Telugu Translation of the Kural to state what I think of his performance. So far as I am able to judge, the translation is fairly accurate; and when it is borne in mind that a work like the Kural written in a pithy, concise and aphoristic style is very hard to translate, it may be easily imagined what difficulties the translator has had to overcome. Regarding the value of the Kural as a treatise on moral and political philosophy, I need say nothing more than that it is the best thing of its kind in Tamil literature, and that it is a matter for regret that it has so long remained untranslated into the other Dravidian languages. I rejoice to find that this deficiency is about to be supplied so far as the Telugu language is concerned. The following extracts will prove the high estimation in which the Kural is held by competent and distinguished European scholars.

P. RANGANADAM, M. A.

The work itself, the Cural of Tiruvalluvar, is held in the highest veneration by the Tamil people. The writer of it is deemed an incarnation of wisdom. It is called the first ot works, from which, whether for thought or language there is no appeal......The Cural has a strong claim upon our attention, as a part of the literature of the country and as a work of intrinsic excellence.

REV. W. H. DREW

పీఠిక.

శ్రీమత్సాంబమూర్తి తొల్లి సకల సురాసుర మునిజన నికర పరివృతుండయి తాండవంబు సల్పి నపుడు తనచేతి డమరుక ధ్వానమునందు-అకారాద్యక్షర లక్షణ సూత్రముల నాకర్ణింపఁ జేయ నయ్యది గొని పాణిని* ప్రముఖులు సంస్కృత లక్షణ గ్రంథముల సంపతిల్లఁజేసిరి. అగస్త్య మహర్షి ద్రావిడ భాష కాదిముఁడై వర్ణ శబ్దార్థ* చ్ఛందో లంకరణములను పంచ పరిచ్ఛేదములు గల-అగస్త్య మనంబడు నాది లక్షణ గ్రంథము నాకల్పించెను. అనంతరంబతని శిష్యుండైన తృణ ధూమాగ్ని ఋషిచే వేఱొకటి లక్షణ గ్రంథము విధింపఁబడియె నయ్యదియే యిప్పుడు పంచ లక్షణ సహితముగఁ బ్రవర్తిలు చుండునది. దీనింగొని పిదపఁగొందఱు గొందఱు గొన్ని కొన్ని భాగంబులు గల యనేక లక్షణ గ్రంథములు సంగ్రహములుగ సంస్కరించి బయలు వఱిచిరి. ఇత్యాది లక్షణ గ్రంథంబులకు లక్ష్యస్థానము లనంబడు నటు లేర్పడిన లక్ష్య గ్రంథంబులలో లుప్తమయి పోయిన యనేకములు పోఁగా నిలిచి వ్యవహరింపఁబడునవి యలవి కానివి. ఇట్టి ద్రవిడ భాషా సముద్రంబునకు సముద్రంబును గన్యా కుబ్జంబును సహ్య పర్వతంబును వేంకటాద్రియుఁ గ్రమంబుగఁబూర్వ దక్షిణ పశ్చిమోత్తర తీరంబులై తోరంబగు

---

* అందుఁగల యర్థ పరిచ్ఛేద లక్షణ విషయ విశేషంబులు సంస్కృతంబు నందుఁగాని యితర భాష లందుఁగాని లేనివిగా నున్నవి యవి యీ త్రివర్గ నామక గ్రంథమందుఁజెప్పంబడి యుండు 3-వది యైన కామ కాండంబునం గల విషయంబులచేఁగొంత కొంత విశదమగును.

చుండును. ఈచతురవధి మధ్య ప్రదేశంబు చతురవనీశ దేశ భాగములుగ భాగింపఁబడి యందు మొదటిది తుండీర మండల మను* పేరుగాంచి ద్రావిడమునఁదొండ మండల మ నిప్రశస్త మయి యుండును - ఇదియే కాంచీ మండలము ౨ - వది - చేర దేశము - ౩ - వది - చోళ దేశము† - ౪ - వది - పాండ్య దేశము. ఈదేశంబులు నాల్గింటిలో పాండ్య దేశము ద్రావిడమునకుఁ దావరమైన ప్రధాన స్థానముగాఁబ్రసిద్ధి వహించి దక్షిణ మధుర తనకు ముఖ్య పట్టణమై యుండునటుల మొనసి యుండెను. అందు శ్రీమత్సాంబమూర్తి వలన శాసింపఁబడునదై పాండ్య క్ష్మాపాల పాలనంబు గలదియై తపోజ్ఞాననిధానులైన పండిత ప్రధానులచే మండితంబైనదై విద్వత్సంఘంబొకండు విలసి ల్లుచు వచ్చి యిప్పటికి యించు మించు వేయేండ్లక్రింద నక్కీరుఁ డను నామముగల పండితప్రధానుని బ్రధానునిగాఁబడసి నలువది తొమ్మిదిమందిఁగలది యనఁగొలఁదిఁగొని నలుమొగములం దెలి యనయి చెలఁగియుండెను.

ఆకాలంబునఁదుండీర మండలంబగు కాంచీ మండలంబున సముద్ర తీరంబున నిప్పటి యాంగ్లేయ రాజ్యంబునకు రాజ ధానియై యుండెడు చెన్నపురికి దక్షిణంబున రెండు క్రోశంబుల దూరంబున వామదేవ వాసుదేవుల పావనీయమగు కోవెలలచే తీవిఁగని పుణ్య క్షేత్రంబయి గణ్యంబొందిన మైలమను నూర

---

* ఈతుండీర మండలము తొల్లి ఆదండ చక్రవర్తి యను నవనీశ్వరుచే బ్రోదిచెందఁ బడు చుండి యందు వలనఁదొండ మండలమని ప్రశస్తమయ్యె ననుట ద్రావిడంబునఁ బ్రశస్తము.

† వీనిలోఁ దుండీరమండలంబునకును చేరచోళ దేశంబులకును మధ్యఁగొంత భూమిచేఁది నాడనంబడి సామంత రాజ రాజ్యముగా సాగుచుండెను.

వళ్లువరను* పేరుగల యొక్క వర్ణనీయ పుణ్య శీలుఁడు వర్ధిలి యుండ నయ్యెను. అతనితల్లి ఆదియను పేరుగలామె ఆదిమ శక్త్యంశ సంపన్నురాలు - తండ్రి భగవుఁడను పేరుగలాతఁడు భగవదంశ సంపన్నుఁడు. ఆభగవన్నామ ధేయుఁడు బ్రహ్మచారిగా నుండి యౌవన ప్రాప్తుండై నపుడు పారాశరిత్వముఁ గోరి ప్రవర్తింపుచు విధికృతంబున తటస్థించిన వివాహ మంగళమునకు విరాళిఁగొని వైవాహి కుండయి వధువుతో బొట్టెలు పుట్టునేని పుట్టిన పట్టులనే పెట్టి దిట్టతనంబుతో వెనుబట్టి వచ్చునటుల కట్టడ చేయ దిట్టముఁజేసి సంపర్కమునకు సమ్మతిఁ గొన్న వాఁడయ్యెను. తదనంతరంబున నాదంపతులు వానప్రస్థాశ్రమంబు వహియించి తీర్థ యాత్రాభి లాషులై దేశాటనంబు సలుపుచు సత్ప్రభువులు గాంచు సప్త సంతానములంబోలు నట్లుసప్త సంతానములంగాంచిరి. కాంచినపుడెల్లనుగన్నామె కొన్నాతని వెన్నాడ వలయునుగదా? యీచిన్నికూనల నెట్టుల మిన్నక వదలిపోవ నగుననియెంచి యుల్లము తల్లడించి వెల్లిఁగొన నేడ్వఁగని యాపాడమిన బుడుత లొండొండును దల్లి దండ్రుల తపఃఫల వాసనా విశేషంబు వల్లను దమపూర్వ కృత సంచిత పుణ్యాతిశయము వల్లను నన్యాతిశయిత జ్ఞానోదయము నంది "సృష్టించి నతఁడు రక్షింపఁగలఁడు" అను భావంబు గల యీ

---

* వళ్లువరు - పూజ్యార్థ బహువచనము - ఈశబ్దము - ఒక్క నీచకులుఁడు- చాటించువాఁడు - పురోహితుఁడు - భవిష్యత్కార్యము బలుకు వాఁడు - అను నర్థములు గలది - మఱియు దానార్థక ధాతుజ ప్రాతి పదికమయి దాతయను నర్థము నిచ్చునది - వీనిచే నితఁడు నీచకులములోఁ నెగడి నాతఁడని నిశ్చయింపఁబడినది కలదు - ప్రత్యుపకార మెదురు చూడని బలు మొగులుంబలెఁ బ్రపంచమునకు నీతి గ్రంథము బ్రతిపాదించి నిబ్బరికించి నందున నాపేరితని కారోపింపఁబడెనని యనేక పండితోత్తముల యభిప్రాయము.

దిగువ వచ్చు పద్యములలో వరుస క్రమముగ నొక్కొక్క పద్యము నొక్కొక్క నిసువును వర్ణింప నాలకించి యామాత జ్ఞానోపేతయు ధైర్య ప్రతీతయునై మానినీ స్వభావముచే మానఁ గూడక కూడిన తనమన శ్చాంచల్యము మాని మగనితోఁదగిలి నడుచు చుండెను.

ఆపద్యములు వచ్చు తెఱఁగు.

౧. క. నాదు నొసట నిట్టగు నని
యాదిని వ్రాసిన శివుండు నణఁగి పొలిసెనో
కాదనక కలవు గల్గిన
నా దేవున కగును భార మంజకు మవ్వా.

౨. సామజములు మొదలుగఁ జిఱు
చీమలవఱకయిన సకల జీవులకు మదిన్
బ్రేమంగొని ప్రోచు నీశ్వరుఁ
డేమఱునే యల్పుఁడే మహేశుం డంబా.

3. కరువున గ్రుడ్డునకును బ
స్తరమున మండూకమునకుఁదవిలి కుడుపు నీ
శ్వరుఁడొడలొందినఁగుడుపిడి
పరిపోషింపండె చింత పడకుము తల్లీ.

౪. మావి నుసు అవ్వ కుడువఁగ
జీవించును బేశి నుసులు జీవించుట యో
హో వింత వగవ నేటికి
నీవీశ్వరు నిత్య మహిమ నెఱుఁగుము జననీ.

౫. చూపు చొరని కాననమున
నా పాషాణమునఁగప్ప కరసి కుడుపువాఁ
డోపిక నాకును బత్తెముఁ
జేపడఁగొల్చుఁబశు పతికిఁజెయ్యేది యగున్.

౬. జనని గర్భమునఁగుడుపిడి
పెనిచిన యతఁడింక నన్నుఁబెనుపఁగ లేఁడో
ఫణిఁద్రాల్చు విభుఁడు బితృవన
ముననిల్చి నటించు విభుఁడు ముఖ్యుండతఁడే.

౭. పయుసులు మనుప నొకజే
జేయుండునొ లేఁడో నేనుఁజేరిక కాదో
యాయుసులుల నొకఁడుగన
వ్వాయగుఁగాఁగలవి చనక వగ పేమిటికిన్.

అని యిటులఁబాడి యవ్వ తగులునూఁడి యాదిదేవు కృపమూఁడి యక్కడక్కడఁబడి యున్న యాయా పాపలు గన్నవారిచేఁ గైకొనంబడి కొన్నవారు గూరిమిఁగొని పెనుపఁబెరిగి వరుసగా అవ్వ* ఉప్ప - అధికముఁడు - ఊఱువ - కపిలుఁడు - వల్లి - వళ్లువరు అను నామంబులంబడసి యనేకంబులగు నతిశయంబుల నాచరించి యుత్కృష్టోద్భవులనునట్లు లుల్లసిల్లిరి.

---

* వారిలో మొదటి చూలున నుదయించిన అవ్వ యను నామె పెండిలి యొల్లక దండితనంబు వెలసి చండ ప్రచండంబులుగ చాటు ధారలను బాడి పెక్కులగు నద్భుతంబుల నక్కడక్కడఁగనుపఱిచి యెల్లవారలకుం బెల్లముగఁ దెలియ తెల్లని చల్లని పలుకులఁ గొల్ల కొల్లలుగఁ గూర్చి యనేక నీతి గ్రంథములు నిర్మించి తత్త్వజ్ఞాన ప్రధానయై వర్తిలి యుండెను.

వారిలోఁగడపటి చూలున నవతరించిన ఘనుండే వల్లువరను నతండు. అతండా మహా స్థలంబగు మైలమునఁ బెద్దయును ముద్దుగ వృద్ధిఁబొంది పెద్దల కుద్దిచెందిన సుద్దులొంది, విద్దెలలో వాగీశ్వరుండన వాక్రువ్వఁబడి యందఱు నభినందింపఁగ్రందుకొని యుండి వాసుకియను పేరుగల ధర్మ శీలయగు తరుణి నొకర్తెను దనకు ధర్మ పత్నిగాఁగొని గృహస్థుఁడయి నేఁత నేసి జీవించుట పాతకంబుఁబడయ నీని జీవనంబని చింతించి యా యూర నుండిన యొక్క సాంయాత్రికుండును సత్కర్మ శీలుండు నైన యేలేల సింగఁడను బేహారి ప్రభువు నొద్ద నూలు గొని వచ్చి నేసి యిచ్చి కూలిఁదెచ్చి కాలము గడుపు చుండెను. అట్టి యెడ నావల్లువ వాగీశ్వరు సచ్చరిత్ర సంపదలఁ జక్కఁగా నెఱింగి నతఁడయి యాసాంయాత్రికుండా మహానీయ ప్రభావునకు మాననీయ పరిపక్వ శిష్యుండై శుశ్రూష సల్పి తత్త్వోపదేశము వడసి తనకూర్చిన ధనమునా గురువునకు గురుదక్షిణగా సమర్పింప నాతనిం జూచి యా భండారంబును గఱఁగించి బంగరు బండగాఁబోయించి దానిపై యేలేల సింగఁడని వ్రాయించి పారావారంబునఁబాఱ వేయింపు మని నియమింప నా శిష్యుండాలాగే యాచరించెను. అనంతరంబా బండనొక్క గండుచేఁప తిండిగాఁగొని మ్రింగి కాల వశంబున జాలరుల జాలంబునందగిలి యేలేల సింగని యింటికి వంటకుఁదేఁబడ్డచో దాని కడుపున నుండి పచ్చని పాఁచి పట్టిన బండవలె నొండు కనుబడ నయ్యది బండ ఱాయియ యని తలఁపఁబడి యొండు మూలఁబడ వేయఁబడెను. అంత నాఱాతిపై నుండిన పాఁత పాఁచి యెండి పెచ్చులెత్తి విచ్చుచు వచ్చి బంగరు పసుపు రంగు తొంగలింపఁదొడంగఁగని సింగఁడేని జనము లాతనితో సంగతి నెచ్చరింపవచ్చి చూచి యేలేల సింగని యెడమె యెందుఁబోయిన

వచ్చునని ముచ్చటలువడ నందఱుఁబలికెడు సందడి పలుకుల నాలకించెను. మఱియు నొక్క నాఁడొక్క పుణ్యశీలోత్తముఁ డావల్లువ వాగీశ్వరుని జేరి గృహస్థ ధర్మము గ్రహింపఁదగ్గదో సన్యాస ధర్మము సాధింపఁదగ్గదో యని యడుగ బదులేదియుఁ బల్కక యుండి తన నాఁతి నూతిలో నీరు దివియుటంగాంచి కొంత దిగిచి యెత్తుచుండఁగాఁ బిలువ నా చెలువ దాని నట్టె వదలిపెట్టి కట్టెదుట వచ్చి నిలిచెను - అప్పుడతఁడు పట్ట పగటి వెల్తురు పరిఢవిల్లు నొక్క పట్టున నేయుచుండి నేఁత నాడె నేలఁబడఁగా దీని నెత్త దీపంబు వలయుఁదెమ్మ యన నాపువ్వుం బోఁడి చివ్వునంబోయి దివ్వెందెచ్చెను - అంతకుపై చలిదిబువ్వఁ దెచ్చి యిడమని సాపడఁదొడంగి వేఁడిగా నున్నదని యాడనా చేడియ విసనకఱ్ఱ యెత్తి విసరుచుండెను. ఇత్యాది కృత్యములఁ బొడగని యాపుణ్యశీలుఁడిట్టి యిల్లాలు దొరకు నేని యిలు ఱేఁడు తనమే యిమ్మగుననియు లేనిచో సన్యసించుటయే సత్తగు ననియుఁదలఁచుక తరలెను. కడపట నాకాంత తనకంత్యకాల మాసన్నంబయి నపుడు మగనిఁగని యన్న మిడఁదొడంగిన యాది దినము నుండి సన్న సూదియుఁజిన్న గిన్నియ నీరుఁబంచిన పగిది నుంచుచు వచ్చితి దాని యుపయోగము గాన నైతినన దిగువఁ జిందిన మెతుకు లెత్తి కడిగి కుడువనని నుడువ విని యాచాన విగత ప్రాణయయ్యె నప్పుడతండు,

తే. గీ. చవిగ వండెడు దాన నేస్తంబుగల్గు
దాన బడినుడి తప్పని దాన యడుగు
లొత్తి వెనుదూఁగి మునులేచి యుండు ముగుద
పోయితివె నాదు కనులేమి రేయిఁదూఁగు.

అని యడలెను.

అనంతరం బ్రహ్మహోత్రుఁడు దన కవసానకాల మాగమించి నపుడు శిష్యుండైన సింగ ప్రభుఁగని కాకులు మొదలైన వాని యాఁకటికిఁదన తనువు వినియోగ మగుకొఱకు బహిస్స్థలమం దెందేనియుఁబడ వేసి పోవలయు నని భద్రము గొనఁబలికి బ్రహ్మ నిష్ఠఁగైకొని పరిపూర్ణ దశఁబడసెను.

ఇట్టి చారిత్రుండగు నాశిష్ట వరేణ్యుఁడీ గ్రంథమును - అలంకార సహితము నఖిల దోష రహితమునగు శబ్దార్థ రూప శరీరంబును - అల్పాక్షరము అసందిగ్ధము మొదలగు సూత్ర లక్షణోపేతంబును - శోభిలుచుండు పద్యభండారంబుఁబడసి యుండఁబ్రకల్పించి - కుఱుచయగు రెండడుగులుగల పద్యవిశేష మనియుఁగుఱుచది యనియు నర్థమునివ్వఁగల "కుఱళ్" అను నొక్క పలుకును దీనికిఁ బేరుగాఁ *బలికి-దీనియందు విరచింపఁ బడ్డ విషయములగు త్రివర్గ మనఁబడు ధర్మార్థ కామములు మూఁటిని మూఁడు కాండములుగ నేర్పఱిచి-వానిలో మొదటి దగు ధర్మ కాండమున మొదట నవతారికఁజెప్ప నారంభించి యఖిల మతస్థులకు నాక్షేపము లేకుండునటులు భగవద్ధ్యానాధ్యాయ † మొందుఁబలికి యయ్యది యా యవతారికయం దాదిని యుండఁబాదు కొల్పెను.

---

* ఆపేరి వలన నీగ్రంథము గుఱుచ రెండడుగుల పద్య విశేషములది యనియుఁగుఱుచది యనియు నెంచునటుల రెండర్థముల ధ్వనింపఁజేయుచున్నది.

† అందు మొదటిపద్యమునఁజెప్పిన భగవచ్ఛబ్దమునకు మొదట ఆదియను శబ్దముఁజేర్చి - ఆది భగవంతుఁడని చెప్పెను. ఇతనితల్లి ఆదియను నామెయుఁ దండ్రి భగవుఁడను నాతఁడుం గావున దైవికము చేతనో యీతని కుండిన దైవాంశ జ్ఞానము చేతనో యితనితల్లి దండ్రుల పేరులుంగూడ దాని యందు తారసిల్లఁ జెప్పఁబడెనని తలఁపవలసి యున్నది.

భగవంతుని యాజ్ఞచే లోకమున కావశ్యకమైన ధర్మార్థ కామములు జరగ హేతువయి పరఁగునది వృష్టి కావున వృష్టి విభవమును భగవద్ధ్యానమునకుఁబ్రకక్కఁబెట్టెను. వృష్టియుండు నెడనుండు లోకంబునకు వలసిన ధర్మార్థ కామంబులను దెల్పువారు పరివ్రాట్టులు గావున పరివ్రాట్టుల మహిమమును వృష్టి విభవమునకు వెనుకవెలయ నిచ్చెను. పరివ్రాట్టులచేఁ బలుకఁబడుమూఁటిలోనర్థకామములంబోలకధర్మము - ఇహము - పరము - మోక్షము - అను మూఁటి నిచ్చుట వలన ధర్మప్రభావమును బరివ్రాట్టుల మహిమకుఁబదంపడి పరఁగించెను. ఇటుల నవతారికను ముగించి ప్రవృత్తి ధర్మ ప్రకరణ మారంభించి ధర్మముఁదనరించు వాఁడు గృహస్థుఁడు గావున గార్హస్థ్యమును ధర్మ ప్రభావమునకుఁదర్వాతఁజేర్చెను. ఈలాగున నధ్యాయముల నొండు ప్రక్క నొండుగాఁబొందు పఱుచుచుఁబోయి ధర్మ కాండము ముగించి - ధర్మము జరగుట కావశ్యకంబైన యర్థముఁజెప్పఁదొడంగి యర్థకాండ మారంభించి దాని యందును - అర్థ ప్రయోజనము కామముండంబట్టి కాఁగలది కావున నావల కామముఁజెప్పఁదొడంగి కామ కాండ మారంభించి దాని యందును - అధ్యాయము లొకటి కొకటి విషయ సంబంధములచే విలసిల్లియుండునటులు క్రమపఱిచెను.

ఇట్టిదగు నీగ్రంథమును పాండ్యదేశమందలి పండితగోష్ఠిలో ప్రసంగించి ప్రసిద్ధి పఱుపఁదలంచి ప్రయాణమయి దారిలో నుండి తత్త్వజ్ఞాన ప్రసిద్ధిఁగన్న యుత్తమ సిద్ధుండగు విద్యాసమృద్ధుఁడొకఁడును దోఁబుట్టిన అవ్వయను నామెయుఁ దోఁబట్టి రాఁగాఁబోయి యొక్క బండఱాతిపయి నిలుచుండిన సంఘాధ్యక్షుని మొదట సందర్శించిరి. అప్పుడతఁడు - ఎవ్వరు?

ఏమిపనిగ వచ్చితిరి? అని యడుగ గ్రంథమొండు దెచ్చితిమని తెచ్చిన దానిపేరు దెలిపిరి. ఆపేరు కుఱుచది యను నర్థము గొననిచ్చుట నూహించి యందుఁజెప్పియుండు విషయమేది యనియడుగ నంతయునని వింత పడఁబలికిరి - అందున కతండు అంతయునుఁగుఱుచ దానిలోనివయ్యేనా యని చయ్యన నవ్వి తాను నిలుచుండు ఊయి దానిలోనున్నదా యని కుచోద్యముగ విచారింప గ్రంథకర్త యున్నదని తిన్నఁగఁబలికి,

"వృథగ దినములు వడక మేలిడ నదొకని
మనికి దినముల పథము వోమాన్చు ఊయి".

అను - ౩౮ - వ - పద్యము నెత్తి చెప్పెను. ఆపద్యము విని మాటాడుటకు నోరాడక యుండి గోష్ఠికిఁగొని వచ్చు నటులు సెలవిచ్చి పనిచి యందఱకు నీవృత్తాంత మందఁజేసి తొందర పడుచు సందడి వెలసి వాడుకవలెఁబోడిమి చెలంగ పాండ్య మహారాజు పరిషదధ్యక్షతఁగొని పరిఢవిల్లుచుండ నాగరులు ప్రోగులయి యేగుదెంచి మూఁగియుండ భోగీంద్రుని యవతార పిండములో యనఁబొగడొందిన యాపండిత సింహములు గండుమిగిలి పిండుగట్టి యుండు నెడ నచ్చటికిం బోయి వచ్చిన కారణ మెచ్చరించిరి. అప్పుడు నక్కీర నామధేయ సంఘాధ్యక్షుఁడు మీరలేయూరని యడుగ, వళ్లువరు -

క. ఏయూరంటిరి యుండిన
యాయూరి చరిత్ర మెఱుఁగ రామీరు వినుం
డాయది ముప్పాదులుఁబా
డైయొక పాడై లయించు నవలను బాడై.

అని పద్యముగాబదులు వల్కెను.

ఆపద్యమువిని యచ్చెరువుఁగొని యీతఁడ సదృశకవిత్వాతిశయుఁడు పరమజ్ఞాన ప్రభావుఁడు తపోబలధన్యుఁడని నిదానించి యావల నెయ్యదియుననుట కియ్యకొనక గ్రంథపరిశోధన కుపక్రమించియామూలాగ్రమాలకించి యామోదించియీగ్రంథాతిశయాంశములన్నియు నెన్నిక కెక్కి చెన్నుఁబడయ నొక్కొక్కరు నొక్కొక్క చాటుధార* వక్కాణించి యతనినతనిగ్రంథంబు ననేకాభిధానంబులం బొగడియవఘుళింపజేసిరి. మఱియునచ్చటవచ్చియుండినసచ్చరితు లందఱునిచ్చనలరి యాచంద్రార్క మీగ్రంథమవనీతలంబున నభివృద్ధినందుఁగాక యని యాశీర్వదించి ఘోషించి భూషించిరి† అప్పుడాసభ్యులచేఁ బొగడఁబడ్డవియగు.

గ్రంథకర్త్రాభిధానములు	గ్రంథాభిధానములు.
వళ్లువమూర్తి.	గీతార్థము.‡
శివస్వరూపి.	త్రివర్గతంత్రము.
దైవతము.	ఉత్తరవేదము.
ఆదిమకవి.	దివ్యతంత్రము.
దివ్యమనీషి.	వళ్లువమూర్తి.
చతుర్ముఖుఁడు.	సత్యోక్తి.
మాతానుభంగి.	శ్రుత్యర్థము.
సద్వాగ్విజ్ఞుఁడు.	ద్రవిడవేదము.
మహాప్రాజ్ఞుఁడు.	సమరసశ్రుతి.

---

* అచాటుధారలు ౫౦౨. అవి వళ్లువమాల యని వాడుకొనఁబడుచున్నది.

† అప్పుడిట్టి కవిత్వాతిశయు లెచ్చోటెచ్చోటో యెందఱెందఱో యుందురు కాఁబోలు నీసంఘమువారు మనము మాత్రమే యని మొనసియుండినది పనికి రానిదనిపలుకనయినందున నదిమొదలాసంఘము తుదిఁగొననయె—

‡ గీతార్థంబనునది మూలగ్రంథ నామంబగు (కుఱళ్) .. నుండఁబలుక నయ్యెను.

ఈగ్రంథంబునకుఁబది మంది వ్యాఖ్యాతలు బయలువడి వ్రాసిరి. వానిలో (సైంధవోపరిసాధువు)* అను పేరిచే సన్నుతిఁగన్నతఁడు వ్రాసిన యొక్క వ్యాఖ్యానమే మిక్కిలి ప్రియమైనదై లక్ష్యలక్షణ వేత్తలు లాలింపఁదగ్గదై వాలాయము గలదిగ వ్యవహరింపఁబడుచున్నది. ఇట్టిసవిస్తర వ్యాఖ్యానముతో సంయోగముగన్న యీమహా గ్రంథము నీహిందూ దేశమున కత్యంత దూర ప్రాంతమగు పాశ్చాత్య భూప్రదేశమందును ద్వీపాంతరమందును వ్యాపించియుండు నాంగ్లేయాది యనేక రాజ్యముల వారు భాషాంతరములు సేసికొని ప్రయోజనముఁ బడయుచున్నారు. ఇరుగు పొరుగు వారగు నీయాంధ్రదేశస్థులు దీని యతిశయముఁగానని వారైరి - ఆంధ్రదేశస్థుల యాంధ్ర భాషాభ్యాసమునకు ద్రావిడ భాషాసహాయము గావలసినది లేదు గనుక వారలకిది దూరముగ నుండఁగారణముండెను.

నేను నాజన్మభూమి సంబంధముచే ద్రావిడభాషాభ్యాసము గొంతఁగావించి యుండఁగలిగెను గాన సంస్కృత గ్రంథములతో సదృక్షమైనదిగను దాను లేనిచో లోకమే లేదనఁదగిన త్రివర్గమును మాత్రమే దీపింపఁజేయునదిగను దేజరిల్లెడు నీగ్రంథాతిశయమును గాంచి యియ్యది యాంధ్ర దేశస్థులచే నవలంబింపఁబడి దీని యపూర్వము గాననగుననియు నాంధ్రభాషాభ్యాసు లభ్యసింప నగుననియుఁ దెలిఁగింపఁదలకొంటిని.

---

* లోహ మొందునఁజేసిన వాహమొండును నిలిపి యయ్యది కాలుచునుండ నలిపి దానిఁదాలుచు నెక్కి వెలసి వ్రాసి నవ్యాఖ్యానముఁజదివి గాసిలేక కనఁబడినందున సందియములఁదీర్పుటకయి గ్రంథకర్తయే యవతరించెనని యందఱు నభినందించి యధిగమించి యెంచి యాతఁడొనర్చిన యాసేతకుఁదగి యుండు నదిగ నుండ నీపేరినారోపింపఁజేసిర నికొందఱు కొందఱెత్తి మందలించెదరు. ఇది కర్ణపరంపర వినికిడివల్ల కథింపబడు కథగఁగనఁబడుచున్నది.

ద్రావిడమున నీగ్రంథము ప్రాసంబును యతియుఁబడసినది యుఁబడయనిదియునై పలుతెఱఁగులు గలచిన్నవియుఁ బెద్దవియు నగు గణములు నాలుగు మూఁడుఁగఁ జేర్పఁబడుటచేఁ బెద్దదియుఁ జిన్నదియునై యుండు రెండడుగులుగలిగి చెలఁగు పద్యవిశేషములవల్లనే పన్నఁబడియున్నది కావున నట్టియొక్కొక్క పద్యభావంబొక్కొక్క పద్యమందణంగి రెండడుగులవివలె నుండఁ దేటగీతార్థంబులు వాటమైయుండి యాద్యంతము నయ్యవిగనే యుండునటులు దెలిఁగింపనయ్యెను *.

ఈ విధంబుగఁ గావింపఁబడ్డ యియ్యది యీ చెన్నపురిలో వన్నె కెక్కియుండునదియు భూమండలం బెల్లఁ బొగడ్త చెంది యుండునదియునైన - కాంచీపురం - పచ్చయప్ప మొదలారు వారి విద్యామందిరమందుఁబలు వత్సరంబులు సంస్కృతాంధ్ర పండితులుగ సన్నుతికెక్కి యుండిన - వింజమూరు - రామానుజాచార్యులు వారివల్లను, మఱియు నిప్పుడందు సంస్కృత పండితులై సంకాశించుచు నాంధ్రద్రావిడ జ్ఞానాతిశయముతో నధిగమించుచు నుండు - తిరువహీంద్రపురం - తిరుమల - ఈచంబాడి - శతావధాని - శ్రీనివాసాచార్యులు వారి వల్లనుఁబలు మాఱు లాద్యంతముఁబరిశీలింపఁ బడినదిగ నుండఁజేయఁబడెను.

---

* ఈ గ్రంథమున కింగిలీషు భాషాంతరములు మూఁడునాలు గేర్పడి యున్నవి. వానిలో పూర్వికములైనవి రెండు. అవి కొంత కొంత పఱకు మాత్రమే కొనసాగినవియై కనఁబడుచున్నవి. మూఁడవది మూలగ్రంథమువలె రెండడుగుల పద్యములుగ నుండఁజేయనయి వ్యాఖ్యానాదులతో పోప్పు (Rev. G. U. Pope, M. A., D. D.) అను పుణ్యపురుషు వలనఁగడపటికను గలదిగఁబోడ సూపఁబడి నడయాడుచున్నది. కడపటిది యొండిప్పుడు కలిగి యుంటున్నది గనుక వీనింగొని చూచునెడల నీ తెలుఁగుపద్య భావంబును దీని మూలగ్రంథ పద్యభావంబును వేఱిమిలేక వెలసియుండుట విశదమగును.

ఈక్రమంబున నాకృతిఁగన్నదీనిఁగుల విద్యా ప్రవీణతఁగొని వెలయవలసిన యొక్కరుఁడయ్యాది తక్క బాల్యమునందందలి లక్షణజ్ఞాన లాభము యొక్కయు సంస్కృతజ్ఞాన సంపాదనముయొక్కయు లేమికి గీమయియుండి బెండుపడ్డ యెఱుకువ దండితనముతో వెలసి భారతాది గ్రంథములు గొన్ని వేడుకకుఁ జదివియుండిన వాడుకనుబట్టి వచ్చినట్టి సంస్కృత శబ్దంబులు సమాసంబులు లక్షణోపయోగంబు లుపయోగించి భాషాంతరము సేసి బయలు పఱుపఁబడిన దానింబోలి కానఁబడుచున్నదని పండితోత్తములు బరిహాసపాత్రముగ భావించి పరాఙ్ముఖులుగాక చేతులులేని మూఁగవాఁడు సేయు సైగలం గాంచి లోకులు వానిలోఁగలిగిన ప్రోగుగొనిన భావవిధము లెఱిఁగి ఫలమువడనిచ్చి పరిపాలించుభంగి యిందలి విషయ విశేషంబుల వితర్కించి చూచి యయ్యువిపట్టి యంగీకరించి యాదరింతురని యభి నందించెదను.

ఈపీఠికయందుఁబదియవ పొరటలోఁబ్రకటింపఁబడి యుండు నదైన గ్రంథకర్త యొక్కయు సంఘాధ్యక్షుని యొక్కయు సంవాదప్రశ్నోత్తర సంగతిచాలయును సంగ్రహముగ నుండు నటులు సవరింపఁబడి యున్నది.

తప్పొప్పులు.

పద్యము.	బంతి.	తప్పులు.	ఒప్పులు.
౧౧	౨	తత్వంబు	తత్త్వంబు
౧౮౫	౨	వెనుకదూఱుతద్ధృదయాల్పతనుగయికొని.	వెనుకదూఱుకొంచెతనంబుననుసరించి.
౧౯౬	౨	యనంబలుకుత.	యనంగొననగు.
౨౦౮	౧	జెడుట	సెడుట
౨౨౧	౨	ప్రతినిరీక్ష్యార్థయుతము.	బదులుతోనగుగుణముది
౩౨౧	౨	కర్మమఖండము	కర్మములన్నియు
౩౫౨	౨	జనములకు.	మనుజులకు.
౩౫౫	౨	తత్వార్థము	తత్త్వార్థము
౪౧౨	౧	మందు	మందుఁ
౪౧౨	౨	కడుపునకు	గడుపునకు
౪౧౪	౧	వినుగాక	వినుఁగాక
౪౨౩	౨	తత్వార్థము	తత్త్వార్థము
౫౦౬	౧	ఊడినట్టిర	ఊడినట్టిరి
౫౩౯	౨	దృఢము	బలిమి
౫౬౦	౧	వాఱగుక్రియా	షట్క్రియా
౫౭౩	౧	లయమాన	లయఁగాన
౫౮౨	౧	నన్నియెపుడు	నన్నినెపుడు
౬౨౧	౧	దాని	దానిఁ

పద్యము.	బంతి.	తప్పులు.	ఒప్పులు.
౬౬౦	౨	నట్లు.	నటులు.
౬౯౮	౧	బాలురును	బాలురల
౭౩౫	౨	వర్జ్యంబు	బాహ్యంబు
౭౮౨	౨	దటుగు	దటుఁగు
౭౯౫	౨	నెఱుఁగఁబ్రో	నెఱుఁగుప్రో
౮౧౦	౨	భేదనను	భేదమును
౮౪౬	౨	దాఁచని	దాఁపని
౯౨౭	౧	మఱుఁగెటెఁగియుండు గ్రామసంహాసితులౌదు	కిటుకెటెఁగియుండు నూరిలోఁ గేరఁబడుదు
౯౪౫	౨	అసువులకును.	ఆత్మలకును.
౧౩౦౭	౧	పాతిఁగ	పాతఁగ

పీఠికయందు - ౨ - వ - పొరట కడపటి బంతి యందును ౬ - వ - పొరట - ౨ - వ - బంతియందు నుండెడు - మైలము - అనునది యిప్పుడు మైలాపూరనియు నాద్యక్షర భేదముచే మయిలాపూరనియు వాడుకొనఁబడు చున్నది. ఇది సంస్కృతమందు మయూరపురి - అనియుండి యున్నది.

పద్యము-బంతి		తప్పులు.	ఒప్పులు.
౬౭	౧	తమప్రజలతెల్విఁకలిమి రుంద్రతమమహిని	తమ ప్రజలు దమకంటెఁ దెల్విమరగునది
,,	౨	గలయసువులన్నిటికిఁ దమకంటెనింపు	యురు ధరణిఁగల యెల్ల జీవులకునింపు.
౮౮	౧	క్రమముగాల్చుఁ	క్రమముననల
,,	౨	బ్రియతలేని[illegible]దత్తు కృ[illegible]వాని	ప్రియత లేని దానినిదత్తు కృ[illegible]తముగాల్చు.
౯౫	౧	కనికిఁను	[illegible]ంకి
,,	౨	దొడవులితనఁ[illegible] గుఱుతులవికావు	నవును దొడవులు దొడవు నన్యములుగావు.
౧౬౭	౧	ఈర్ష్యపడుచిత్తు	ఈరసపుచిత్తు
౩౨౦	౧	దెసలదెసలు	దెసనుదెసలు
౩౨౭	౨	చంపనగుసిరి	చంపియగుసిరి
౩౭౬	౧	భుండనిష్ఠురవచనుఁడు	భుండునిష్ఠురవచనుఁడు
,,	౨	గానయినఁబతి	గాఁడయినఁబతి
౪౪౦	౧	కోరికెఱుఁగక యారగింపఁ	కోరుకెఱుఁగక కుడువఁజాలు
,,	౨	జాలినను శాత్రవుల కృతిజాలమవియు	నేనిఁదనశాత్రవులకృతి హేతువవియు.
౫౬౦	౧	పితుకవాఱుగుక్రియా	పితుకవుషట్క్రియా
,,	౨	ములనుమఱుతు రేలిక కాపుసలుపఁడేని	ములనుమఱుతురుభర్త తాఁబ్రోవఁడేని.

పద్యము-బంతి		తప్పులు.	ఒప్పులు.
౫౬౪	౨	డుంటనెడతెగి	డుంటయెడతెగి
౬౦౬	౧	తొడుసుఁదామమరి	తొడుసుదానమరి
౬౬౫	౧	నట్టిప్రోడల	మించినారల
౭౦౫	౨	కనులేఫలాస్పదములొ	దృష్టిఫలాళియెవియొ.
౭౧౮	౧	తెలియునది	తెలివియది
౭౨౬	౧	కత్తిఁగొననేల	త్రోనేది
,,	౨	విద్దెఁగననేల	దాఁనేది
౭౩౫	౨	మూఁటవర్జ్యంబునాడుండు	[illegible]ఁటిలేములదినాడు
౭౩౬	౧	చెట్ట	చేటు
,,	౨	యట్టిదనుదురునాళ్ల లోననువునాడు	దానిననుదురునాళ్ల లోతల్లినాడు.
౭౩౭	౨	నారినదినాడు	వర్తిల్లునాడు.
౭౩౯	౧	సిరులదేనాఁడునాడు	సిరులదినాడుకాదు
,,	౨	కాదు వెదకఁగసిరుల సీఁగలుగునాడు	కాఁపు వెదకఁగసిరు లొసఁగఁగలనాడు.
౭౪౫	౨	సుఖగుణ్యమదియ	సుఖధర్మమదియ
౭౬౦	౨	డునొకటిగను	డునొకపరిగ.
౭౭౨	౨	శక్తిసుఖము	శక్తిమేలు.
౭౮౦	౨	మృత్యువొందున దర్ష్మమగువలచియు	మృత్యువర్ష్మతనొందు నడిగికొనుట.
౭౮౪	౨	మించుదలలపైఁ	మించుదలలఁబైఁ

త ప్పొ ప్పు

పద్యము-బంతి	తప్పులు.	ఒప్పులు.
౭౮౯ ౨	నృథత	నిలుపు.
౭౯౨ ౧	కావింపని యతనిచెలిమి	స్నేహంబుఁజే యనియతండు
౭౯౪ ౧	గుత్సఁదలఁకు	గుత్సకళుకు
౭౯౮ ౧	తలంపులకోఱఁ తలిడువాని	తలంపఱలనోదవఁ గలయువి
౮౦౧ ౨	తలఁచు	తవులు
౮౦౪ ౧	చెల్మితగవునఁజెయిద మిచ్ఛించియుంద్రు	ఇచ్ఛతగవునతృషవహి యుంచియుంద్రు
౮౦౭ ౨	రిష్టగతిని	రిచ్ఛగతిని
౮౧౨ ౨	మెరిగినవిజెగిన	నెనసినవిడిచిన
౮౧౬ ౧	కడఁగ్రిక్కిఱిసిన	కడుక్రిక్కిఱిసిన
౮౩౪ ౧	యన్యులనని	యన్యులకని
౮౩౬ ౨	వగనెఱుఁగకజ్ఞుఁ	వగఁగననియజ్ఞుఁ
౮౪౧ ౨	లేమిగఁజూడ	లేమినిగూర్ప
౮౫౩ ౨	లేమిగస్థిర	లేనియచల
౮౫౫ ౧	మెడనోరగిలి	మెదురోరగిలి
౮౬౪ ౧	నైలువితని	నిలుపితని
౮౭౬ ౨	దిరుగవిడుత	దిరుగనిడుత.
౮౭౭ ౨	గొనఁదలఁచుచోట	గనుదన్యులకడ.
౮౮౩ ౨	నెంతయున్నులుగూ	నొంచుమించుగా

తప్పొప్పులు.

పద్యము-బంతి	తప్పులు	ఒప్పులు.
౯౩౦ ౨	దలవఁడొక్కొ	దలఁపఁడొక్కొ
౯౮౯ ౨	బనఁబడు మే ల్మిగలవారు	బనఁగబ లెక్కనయువారు.
౧౦౦౯ ౧	నయముఁగనక	వృషముఁగనక
౧౦౨౦ ౨	చేనసుభ్రమఁ బూన్చినటులు	చేతఁబ్రాణినా భ్రమయిడినటు.
౧౦౭౧ ౧	వారిఁబోలు	వారివంటి
,, ౨	పోల్చుటఁగల	పోలుపితరజాతు లెడ
౧౦౭౩ ౧	తృషఁగొనునదారలను	తృషఁగొనునవి

శ్రీ

అంకితము.

శా. శ్రీవిష్ణుండు సదాశివుండు విబుధ జ్యేష్ఠుండనం దోఁచిలో
కావిర్భావ లయ స్థితి క్రియల లీలావృత్తిఁ గాఁగొంచుఁ దా
నే వేఱుంగానకుండి వేఱగుచు హాయిం దేలుచుండన్నుఁ దా
నే వాఁగించుచుఁ దాను దానయిన దానిన్నేఁ బ్రశంసించెదన్.

చ. రమ యుమ వాణి నాఁదగి యురంబున సంహననంబునన్
రస - జ్ఞమహిమ నుండ నుంచి కొనఁజాలి వెలుంగుచు
జోలిలేనిదై - సమయ మయంబుగా సమయ సత్త్వవికాస
మయంబుగాఁ బ్రజా - సమయము లేలు మూర్తులుఁగ
సాఁగెడు దానికి నేను సాఁగెదన్.

ఉ. అంబరముఖ్య భూతనిలయంబయి యుండి చరాచరాదియా
డంబర ముల్లడింపఁగ నడంపఁగనింపఁగనై సమస్తవి
శ్వంబులుఁ దన్మయంబుగ నెసంగిన దాని మదీయ మానసం
బుం బెడఁ బాయ నీక తను మ్రొక్కఁగఁ జేసిన దాని
మ్రొక్కెదన్.

క. చండకర శీతకర ముఖ - మండలము లమర్చి జలధిమండల
వృతభూ - మండల మమరించిన యల - యొండెయ్యది
యదియొడంద నుండఁ దలంతున్.

శా. కాంచీనామ మహాధనంబనఁగ సంకాశింప దీర్ఘోర్మికా
రింఛోళీ లసితాంబుధింగొనిన ధాత్రీమండలంబెందునున్
గాంచీమండల మొప్పునట్టిదిగ నొక్కం డేదియున్ లేదు నాఁ
గాంచం జేసిన దేది దానికి నమస్కారంబు నేఁ జేసెదన్.

మ. అలకాంచీ నగరంబు నేలిన యనంతాధీశ్వరాఢ్యాన్వయం
బులలో నాతన భూరి తేజమున కొప్పం గాంచు తేజంబుతోఁ
బొలుపౌ వహ్నిని వహ్నిజాన్వయమనన్ భూమండలిం
దోఁచి వ - ర్తిలి వర్ధిల్ల నమర్చె నేది యది వర్తిల్లున్
మదీయాత్మలోన్.

గీ. కంచిసీమ లోకములోన మంచిసీమ - యయ్యు దేలఁగల్గిన
యొడయలె యొడయలు - తొడరి వహ్నిజాన్వయులల
యొడయలగుచు - వెలయనిడిన దాని నెడందనొలయనిడుదు.

గీ. అట్టివహ్నిజాన్వయులైన యా యొడయలు - వనధివలయిత
వసుమతీ వలయ భరణ - నాయకత్వాఢ్యు లయిదాన
నాయకులన - నుండనిచ్చిన యొండెద నుండనిత్తు.

సీ. వసుధలో వహ్నిజాన్వయులు దామట్టుల నాయకులయి
మహోన్నతి వహింప - నల నాయకులలోన నతులితకీర్తి
సంపన్నుఁడొక్కఁడయి పరిఢవిల్ల - నా కీర్తి మంతుఁ
డౌ ననఘుఁడు చెంగల్వరాయ నాయకుఁడుగా రమణ
కెక్క - నాతని యార్జితం బంతయు జీవనోపాయ విద్యా
శాలలై యెసంగ - నేది యమరించెఁ బరమ మునీంద్రు లేది
శ్రవణ మిడుదురు ప్రణవ సంరావముగను - విశ్వమయమైన
దేదియవిశ్వమైన - దేదియది నాయెడఁదవీది నెలయుఁబ్రోది.

సీ. శ్రీరమా రమణ పంకేరుహాంఘ్రి యుగంబు పట్టుగా
నెవనికి బలకరించె - నభినుతదేవయాంబ సుచారిత్ర
తల్లిగా నెవనికి నుల్లసిల్లె - మాననీయుఁడు పెరుమాళ్నాయక
ఘనుండు తండ్రిగా నెవనికిఁ దావు కొనియె - తనయార్జితం
బంతయును గీర్తికామిని గానుండ నెవనికిఁ గాపుఁగట్టె
నట్టి చెంగల్వరాయ నాయకవరేణ్యు - ఖ్యాతికే నొనర్చిన త్రివ
ర్గమను కావ్య - మంకిత మొనర్చునట్టు లెయ్యది యొనర్చె
దానికె యొనర్తు నతులు భద్రం బొనర్ప.

సీ. తనయార్జితం బెల్లధర్మకార్యములకే యుపయోగముగ నయి
యొలయుచుండ - నాధర్మములును విద్యాశాలలై మును
పెప్పుడు లేనివై యొప్పుచుండ - నాశాలల ననాథులౌ బాలు
రన్నాదు లానుచుఁ జదువుల నందుచుండ - నా చదువులు
జీవనాధార మార్గముల్ నేర్పెడునవిగ రాణించుచుండఁ
గడఁగి సల్పిన ఘనుని చెంగల్వరాయ - నాయకుని బల్
సమాఖ్యకు నాసలిపిన - యీ త్రివర్గ మంకితముగ నేను
సలుప - నేది సలిపె నయ్యది నాకుఁ బ్రోది సలుపు.

సీ చెలరేఁగి చౌదంతి చెంపల పైఁగొట్టి ముక్కంటి కుత్తిక
ముఱికిఁదట్టి - మొక్కాలొం వెడిగిబ్బ ముక్కుతుదను ముట్టి
కటికూఁతుఁగన్న గట్టులుమి నెట్టి - జాబిల్లి నడిఱొమ్ము చల్ల
కాఱను మొట్టి చిలువల యెకిమీని తలను మెట్టి - బలువిసం
బిడుకొన్న పాలకడలిఁదిట్టి కలుమెచ్చు సామి కోకకొనఁ
బట్టి - పది దెసలుఁజుట్టి తనకీర్తిపరఁగఁబెట్టి - నట్టి చెంగల్వ
రాయనాయక వరునల - కీర్తికి నా త్రివర్గ మంకితముగాఁగఁ
జేయఁజేసిన దాని నేఁజేయుదు నతి.

సీ. ఏపుణ్యపరులులోకోపయోగంబుగఁదమ చెయ్యాలుండును
ద్యతినిగందు - రేమహాశయులువిద్యామహనీయులై వినయవి
లాసప్రవృత్తిఁగందు - రేసాధుమతులు దయాసాగరులనంగ
నాశ్రితుల్దముఁగొనియాడఁగందు - రేధనాఢ్యులుపరులేర్పఱి
చినధర్మకార్యనిర్వాహకఖ్యాతిఁగందు - రట్టిరగు పచ్చయప్ప
ధర్మాధికారు-లను స్వధర్మాధికారులై తనర నిడిన - చెంగ
లువరాయనాయకోత్తుంగకీర్తి - వైభవమ్మునకు నా యీ
త్రివర్గమంకి - తమిడ నెదియిడె దాని నుల్లమున నిడుదు.

సీ. ఈచెన్నరాజధానీ చతుర్దిశల విద్యాశాల లెవనివిత్తమునఁ
బరఁగు - ధర్మదేవతయనంతముగ రూపము లెత్తి మలయు
లాగెవని ధర్మములుచెలఁగు - నలకాశిరామేశ్వరాదిదేవళ
ములయర్చలనెవని పేరడరుదెంచు భూమండలంబెల్ల బో
రుకొనినటించి గడఁగట్టియెవని విఖ్యాతియెక్కు - నట్టికాం
చీపురిపచ్చయప్పఘనుని - ధర్మకర్తలఁదనమహాధర్మములకుఁ
గర్తలుగనుండనిడిన చెంగల్వరాయ - నాయకవరేణ్యుకీర్తికి
నాత్రివర్గ - మంకితంబియ్యనిచ్చినదభయమిచ్చు.

క. అని యిటులఁ జెంగలువరా - య నాయక వరేణ్యు కీర్తి
కంకితముగఁ జె - ప్పెను జొకరాని నరసింహుఁడు - ఘన కృ
తిని ద్రివర్గ మునుజగన్మూర్తి కృపన్.

శ్రీ

త్రివర్గము.

ధర్మకాండము.—అవతారిక.

౧-టి అధ్యాయము - భగవత్ప్రార్థన.

అర్ధగీతి.

౧. అత్తునిఖిలవర్ణంబులకాదిమమగు
నాదిభగవంతుఁడాదిముఁడగుజగతికి. ౧ 1

౨. చదివినందునన్నైనట్టిసత్తైదియొకో
విశదవిజ్ఞుసదంఘ్రులు వేఁడ రేని. ౨ 2

౩. అలరుపైనేగినతనిభవ్యచరణగతు
లచలపైదీర్ఘముగ వెలయంగఁగలరు. ౩ 3

౪. ఆశయునిరాశయును లేనియతనిపదస
మాశ్రితుల కేతఱిని జేరవత్యయములు. ౪ 4

౫. తమముచేఁ జేరునుభయకర్మములుఁ జేర
వధిపుసార్థాభినుతిసముపాశ్రితులకు. ౫ 5

౬. విషయిగతిపంచకనిరోధ్యవితథలసిత
చరితగతిసంస్థితులుమండ్రునిరతముగను. ౬ 6

౭. తనకుసామ్యము లేనియాతనిపదాశ్రి
తులకుఁగాక మనోవ్యథత్రోయుటరుదు. ౭ 7

౮. పుణ్యశరధిపూరుషపదాప్తులకుఁగాక
యన్యశరధులీఁదెడునదియరిదియగును. ౮ 8

౯. అగ్రహణహృషీకములట్టులఫలములవి
యష్టగుణుపదానతిలేనివగుశిరములు. ౯ 9

౧౦. జననఘనవార్ధినీఁదుదురనయమీఁద
రధిపుపదనావఁ జేరనియట్టివారు. ౧౦ 10

౨-వ అ-ము - వృష్టివిభవము.

౧౧. వారిదముగల్గిజగముండివచ్చుకతనఁ
దానమృతమంచు నెఱుఁగుతత్త్వంబుకలది. ౧

౧౨. కుడుచువారికిఁబ్రియమైనకుడుపులొసఁగి
కుడుచువారికిఁగుడుపైతగునదియుజడి. ౨

౧౩. వానలేకయబద్ధమానేనిజలధి
వేష్టితోరుజగత్తులో వెతనిడుగొద. ౩

౧౪. హాలమువలనదున్నరుకృషీవలులువర్ష
సలిలవిభవసంక్షయముపొసంగినతఱి. ౪

౧౫. చెఱుచునదియునాసరయయిచెడినవారి
కటులమఱలఁబ్రోచునదియునంతయుజడి. ౫

౧౬. భతలముదిరపృషత్తులువడినఁగాని
యరిదికనుటహరిత్తృణశిరములపుడ. ౬

౧౭. ఘనపయోధియుఁగుందునుదనసహజత
కొనిపయోదముదానటఁగురియదేని. ౭

౧౮. విభవమునుబూజయును నెఱవేఱదిచట
ఋభులకును వారిదమువఱపెనయు నేని. ౮

౧౯. దానముఁదపంబురెండునుదక్కవుపృథు
భూతలమునందువర్షముపొడమదేని. ౯

౨౦. జలములేక లేదెవరికింజగతియన్న
ఘనములేక లేదుడుగక కాఱుటయుది. ౧౦

౩ - వ అ - ము - పరివ్రాజకమహిమము.

౨౧. చరితసంస్థితిఁగన్నమస్కరులపేర్మి
వలచుమంచివియందుశాస్త్రలిఖితములు. ౧

౨౨. మస్కరులపేర్మికొలఁదియమర్చిననిల
సంస్థితులనెంచికొనినప్రసక్తిఁబోలు. ౨

౨౩. ద్వయగతులెఱింగియీసముద్భవమునవృష
భరితులమహత్త్వమేప్రథఁబడసెజగతి. ౩

౨౪. ప్రేక్షయనునంకుశముచేనొకేనుఁగాచు
నాతఁడొకవిత్తనముపరమనెడియెడకు. ౪

౨౫. ఐదుఁద్రెంచినాతనిశక్తికతులనాక
వాసవర్యగోత్రభిదుండవఱలుబుజువు. ౫

౨౬. అఘటనములఘటింపుదురార్యులల్పు
లఘటనములఘటింపనియట్టివారు. ౬

౨౭. నినదరసగంధభాస్పర్శమనునయిదిటి
గతులనెఱుకొందునామర్త్యకడదజగతి. ౭

౨౮. నిండువాక్కులమనుజులదండితనము
మంత్రవాక్కులబుజువుగమహిఁదెలుపును. ౮

౨౯. గుణపుధరమెక్కినిల్చినజనులకినుక
క్షణమయినన్భరించుటకడిఁదియగును. ౯

౩౦. సాధులనువారుసుకృతానుసారులెల్ల
ప్రాణులకుఁబ్రోచ్చదయఁబూనివర్తిలుటను. ౧౦

४ - వ అ - ము - ధర్మనిరూపణము.

3౧. అలవిభవమిచ్చు శ్రేయిచ్చు నాత్మలకును
సుకృతమునకంటె లేదు ప్రచురపుకలిమి. ౧

3౨. సుకృతమునకంటె లేదు ప్రచురపుకలిమి
యదికొనమికంటె లేదు మహావ్యథయును. ౨

33. సాధ్యపద్ధతిధర్మవిషయము లెపుడుఁ
జెల్లుపట్టుల నెల్లను జేయఁగాత. 3

3४. స్వాంతమునను దోషము లేనివాఁడగునది
యంతె సుకృతమార్భటవిషయములు పెఱలు. ४

3౫. ఈర్ష్యతృడమర్ష రూక్షోక్తు లీరు రెండు
నాట్చి పచరించినట్టిదయగు సుకృతము. ౫

3౬. నాఁడెఱుంగుదమనక యొనర్చుఁగాక
శ్రేయమయ్యది చెడుతఱి చెడని తోడు. ౬

3౭. సుకృతగతియిదియనుచు బేరుకొనవలదు
శిబికపయికొనినతని మోసినతనిఁగని. ౭

3౮. వృథగదినములు వడక మేలిడన దొకని
మనికి దినముల పథము పోమాన్చు ఱాయి. ౮

3౯. ధర్మమున వచ్చునదె సౌఖ్యదంబితరము
సర్వమితరంబులును నిర్యశస్సుములును. ౯

४౦. చేయనర్హమైనది శ్రేయమే యొకనికిఁ
బాయనర్హమైనది గర్హణీయమయగు. ౧౦

ప్రవృత్తిధర్మప్రకరణము.

౫-వ అ-ము - గార్హస్థ్యము.

౪౧. గృహియనునతండునిజధర్మసహితులగుము
వురకునుసువృత్తపథమందమరినతోడు. ౧

౪౨. మస్కరులకును మోసవనిమనుజులకును
సంస్థితులకునుగృహియనుజనుఁడుతోడు. ౨

౪౩. యామ్యదేవాతిథిస్వజనాళితాను
నాగనేనింటిగతిరక్షణముప్రథమము. ౩

౪౪. అఘమునకుజంకిపంచికుడ్వందెనేని
బ్రదుకతనిసంతొకష్టుఁగోల్పడుట లేదు. ౪

౪౫. ప్రియతయునువృషమునుగలదయిననింటి
మనికిగుణమునుఫలమునుగనినదియగు. ౫

౪౬. పుణ్యసరణిగార్హస్థ్యముఁబొనరిచినను
నన్యసరణినేగివహించునర్థమేది. ౬

౪౭. నియమమునునిలుమనిక్కనుండిమనునట్టి
యతఁడుగడఁగెడియందఱియందునుదొలి. ౭

౪౮. గతినడపిధర్మమునఁదఱుఁగనియిలుమని
కలవ్రతులకంటెసహనసమన్వితంబు. ౮

౪౯. ధర్మమనఁబడినదిగృహస్థతయయదియు
నన్యుఁడపహసించునదిలేదైనలెస్స. ౯

౫౦. ధరణిమనుగతిమనెడియాతండుదివిని
నోలయునలదివిషదులలోనుంపఁబడును. ౧౦

౬-వ అ--ము - సధర్మిణీగుణము.

౫౧. ఆలయార్హయోగ్యతకలదై స్వవరుని
యార్జనార్హజీవనమునకగును దోడు. ౧

౫౨. ఇంటి మేలాలి చెంత లేదేని మనికి
యెంత మేలావహిల్లిన దేని లేదు. ౨

౫౩. కలుగనిదియేది సతి మేల్మిఁ గాంచు నేని
కలుగునదియేది సతి మేల్మిఁ గాననికడ. ౩

౫౪. కాంతకంటెను జాలయోగ్యంబు లెవ్వి
యాల్వనంబడు నైశ్చల్యమెసఁగఁగనిన. ౪

౫౫. ఈశు నెఱఁగదు పెనిమిటి నెఱఁగి లేచు
నామె కురియుమయనవలాహకము గురియు. ౫

౫౬. తన్నుఁ గాచి భర్తను బ్రోచితగవుఁగన్న
వన్నెఁ గాచి చాకుఁట లేనిదన్నువయగు. ౬

౫౭. చెఱను గాచు కాపేయది చేయు సతుల
నిలుపుఁ గాచు కాపే మహనీయతయగు. ౭

౫౮. కొన్నతనిఁ గొన్నఁ గొందురు గొప్మలు పెను
మన్ననల మర్త్యులుండెడియన్నెలవున. ౮

౫౯. శ్రీఘటితజాయ లేని వారికి హసించు
వారిమును లేదు కేసరివలెవరగతి. ౯

౬౦. భద్రమందురు గృహిణి వైభవములు మఱి
తత్సుమండనములు సుసంతానలబ్ధి. ౧౦

౭-వ అ-ము-పుత్రోత్పాదనము.

౬౧. కనఁదగినవానిలోలేదుకనునదేమి
కనఁగలవికాంచుప్రజకాన్పుకాక పెఱలు. ౧

౬౨. ఏడుపుట్టుకలును జెట్టలెనయవుపరి
వాదవర్జితగుణతనూభవులఁగన్న. ౨

౬౩. తమధనమటంద్రుదమయపత్యములవారి
ధనముదమపట్లస్వస్వకృత్యములవచ్చు. ౩

౬౪. అమృతమునకంటెఁగడునింపుతమచిఱుతల
చిఱుకయిలనుంచిదేవినజేమనంబు. ౪

౬౫. కూనలశరీరమంటుటమేనికింపు
వీనులకువారిపలుకులువినుటయింపు. ౫

౬౬. వేణువింపగునింపగువీణయంద్రు
స్వాత్మజోల్లాపవచనశ్రవణరహితులు. ౬

౬౭. తండ్రిసుతునకుఁజేయుభద్రముసమజ్య
యందుప్రథమమునందుండునటులఁజేఁత. ౭

౬౮. తమప్రజలతెల్వికలిమిరుంద్రతమమహిని
గలయసువులన్నిటికిఁదమకంటెనింపు. ౮

౬౯. కనినయప్పటికంటెనుగరముపొంగుఁ
దనసుతుండుబుధుండనవినినజనని. ౯

౭౦. సుతుఁడుదండ్రికిసలుపుమేలితనితండ్రి
యెదియొసల్పెనువ్రతమనియెడువచనము. ౧౦

౮-వ అ-ము-ప్రేమాకలనము.

౭౧. ప్రేమకనుగలదేమూసిపెట్టుగడియ
హార్దపరలఘునేత్రాశ్రులల్లరియిడు. ౧

౭౨. హార్దరహితులన్నిటనుస్వీయార్థభవులు
హార్దసహితులస్థులనునన్యార్థభవులు. ౨

౭౩. ప్రియతతోఁగన్నతగవంద్రుబృథ్విఁగీక
సములతోఁగన్నతోడుసుభాస్వదసువులకు. ౩

౭౪. ప్రియతయొసఁగుఁబ్రేముడికలిమియొరులందు
నదియయొసఁగునేస్తమనుమహావిభవము. ౪

౭౫. ప్రియతఁగనికన్నతగవంద్రుబృథ్వియందు
సుఖముఁగనినట్టివారుగాంచువిభవంబు. ౫

౭౬. ధర్మమునకతోడంద్రుహార్దంబమతుల
మర్మమునకుఁదోడద్దియమాన్పుకతన. ౬

౭౭. ఎముకలేనిదానినెండక్రమముగాల్చుఁ
బ్రియతలేనిదానినిదత్సుకృతవిభుండు. ౭

౭౮. ప్రేమమదిలేనియసువుజీవించుటెండు
మ్రానుమరుభూమియెడఁదలిరూనినటులు. ౮

౭౯. బాహ్యసర్వాంగకములేమిపన్నువిగ్ర
హాంతరస్థాంగహార్దశూన్యపురుషులకు. ౯

౮౦. హార్దగతిదజీవంబుపట్టద్దిలేని
యాజనులకుఁద్వక్ఛన్నకుల్యములొడళ్లు. ౧౦

౯-వ అ-ము-అతిథిసత్కారము.

౮౧. ఉండియేలియింటనుబ్రదుకొందు రెల్ల
విందు నేలి సల్పుటకయివితరణంబు. ౧

౮౨. విందు వెలినుండఁదాఁదింట్రమందనీని
మందయిననిచ్చగిలుటక్రమంబుగాదు. ౨

౮౩. వచ్చువిందులదిన మేలువానిబ్రదుకు
కష్టసంయుతమయిపాడుఁగనుట లేదు. ౩

౮౪. మదియలరిలక్ష్మినూల్కొనువదనమలరి
సదతిథులమన్చునాతనిసదనమునను. ౪

౮౫. విత్తనమునిడవలెనొక్కొ విందు నేలి
తక్కినదిభుజియించునాతనిపొలమున. ౫

౮౬. చెల్లునతిథులఁబ్రోచివచ్చెడునతిథులఁ
గాంచితగునతఁడాదివౌకస్సదతిథి. ౬

౮౭. ఇంతటికొలందిదనునొంట నెన్నఁబడదు
బంధులకొలందికొలఁదిదధ్వరఫలంబు. ౭

౮౮. అచ్చుపడిప్రోచియొడసితిమాసరంద్రు
బందుగులఁబ్రోచిసవమునుబడనివారు. ౮

౮౯. కలిమిలో లేమియతిథులకాపుకావ
మియగుమూఢత్వమదిమూఢులయెడఁగలదు. ౯

౯౦. మూర్కొనఁగవాడుదిరిసెము మోముచిటిలి
కానఁగనువాడుదురుగృహాగతులుదాము. ౧౦

౧౦ - వ అ - ము - ప్రియాలాపము.

౯౧. ప్రియవచస్సార్ద్రితంగొనిపికృడిగిన
దగునవక్రార్థవిజ్ఞులయాననోక్తి. ౧

౯౨. మదియలరిమొసంగుటకంటెమంచిదియగు
మొగమలరిప్రియోక్తిపరుఁడైతగఁగలిగిన. ౨

౯౩. మొగముననుదనరారియింపుగనుజూచి
యెడఁదనగుప్రియభాషలదేసుకృతము. ౩

౯౪. కష్టమిచ్చుకష్టంబుకల్గదెవరియెడ
నిష్టమిచ్చునిష్టోక్తిసహితజనులకు. ౪

౯౫. ప్రవినయుఁడుఁబ్రియవచనుఁడునవుటొకనికిఁ
దొడవులితరములలగుఱుతులవికావు. ౫

౯౬. కానివిక్షయింపసుకృతంబనూనమగును
బాగులనెఱింగిప్రియములువలికెనేని. ౬

౯౭. నయముగనిశుభమొకర్తరునకునొసంగు
ఫలముగనిగుణమందుఁగోల్పడనినుడులు. ౭

౯౮. కృతమున నెడసినప్రియోక్తియదిసుఖము
నచ్చుకొననిడుఁబరమునిహమునొకనికి. ౮

౯౯. ఇష్టభాషలిష్టమునిడు తెలుఁగునతఁడు
రూక్షభాషలెద్దియొకొవాక్రుచ్చెడునది. ౯

౧౦౦. ప్రియములుండఁబారుష్యముల్ వినిచెడునది
ఫలములుండవానంబులఁబట్టినటులు. ౧౦

౧౧-వ అ-ము-కృతజ్ఞత.

౧౦౧. ఒనరుపకమొనరిచినయాయుపకృతికిని
నవనియునుద్రిదివమునుమాఱగుటయరిది. ౧

౧౦౨. కాలమందుసల్పినయుపకారమల్ప
మైననుర్వికంటెనుననయముఘనంబు. ౨

౧౦౩. ఫలముఁదూఁపకేసల్పినయలయుపకృతి
నయముఁదూఁపమేలబ్ధికన్ననుఘనంబు. ౩

౧౦౪. నూవుకొలఁది మేలిడినను రేవుకొలఁది
గానుగొనుదురాఫల మెఱుఁగంగలారు. ౪

౧౦౫. కృతముపాటికాదుకృతంబుకృతముసల్పఁ
బడినవారియోగ్యతయంతపాటికలది. ౫

౧౦౬. అఘమువీడ్కొన్నవారిపొందగుమఱవమి
యిడుమఁదోడ్పడ్డవారిపొందుడుగమియగు. ౬

౧౦౭. సాప్తకికసప్తభవములుఁ సంస్మరింతు
రార్తితమపట్లఁదుడిచినయాప్తజనాప్తి. ౭

౧౦౮. మేలుమఱచుటమేల్గాదు మేలగునల
నాఁడెమఱచుటమేల్గామినరుఁడుదాను. ౮

౧౦౯. తునిమినదిపోలుకీడొనర్చినను వార
లొనరిచినమేలొకండెంచనుడుగునన్ని. ౯

౧౧౦. ఎట్టిమేలార్చినారికి నెలయునుగతి
యిడ్డమేలార్చినాతనికెలయదుగతి. ౧౦

౧౨ - వ అ - ము - తాటస్థ్యము.

౧౧౧. నడియునికినాఁగనొకఁడన్యాయ్యమంశ
ములవలనఁ బాలువడిప్రవర్తిలఁగలిగిన. ౧

౧౧౨. నడియునికికల్గునతనిశ్రీనాసిరిలక
కడలుకొనుబల్లిదముగఁదోకంబునకును. ౨

౧౧౩. మేలయొసఁగిననడియునికితూలికలుగు
శ్రీనినలదివసమతప్పఁ జేవిడుచుత. ౩

౧౧౪. తగవుఁగలవారు లేనివారగునదియెఱుఁ
గఁబడునలవారివారితోకంబువలన. ౪

౧౧౫. క్షయమువృద్ధియు లేనివి కావుగాన
మదినివంగమిబుధులకుమండనంబు. ౫

౧౧౬. చెడుదు నేననునదినిరీక్షించుతఁదన
యెడఁదన్యాయము చెడి కానివిడఁదలఁచిన. ౬

౧౧౭. నష్టముగజగంబునుపదునడిమిగసుకృ
తంబుకడననిల్చినతనితగ్గుదలను. ౭

౧౧౮. సరిపటిచియొప్పునిడుత్రాసుకరణినమరి
యొకకడనువంపుగొనమియార్యులకుఁదొడవు. ౮

౧౧౯. మాటవంకర లేనిదిమధ్యమెడఁద
లోనువంకర లేమి పెల్లుగఁగనినను. ౯

౧౨౦. బేరమొనరించువారికిబేరమగును
గాచియితరార్థమునుస్వార్థగతిసలిపిన. ౧౦

౧౩-వ అ-ము - వినయాకలనము.

౧౨౧. అణఁకువయు మర్త్యులెడఁగూర్చు నణఁగమియల
విపులతిమిరంబు కడఁగూర్చి విడుచుఁ బిదప. ౧

౧౨౨. మనుచుతఁ బ్రయోజనంబుగ నణఁకువ సిరి
మనుజులకు దానికంటె హెచ్చినది లేదు. ౨

౧౨౩. వినతియెఱుఁగంగఁబడి పేర్మినునుచు నెఱుక
యనఁగ నెఱుఁగంగనయి దారి నణఁగఁగన్న. ౩

౧౨౪. ఉనికియెడమాఱుపడకుండియణఁగిన తని
పొడవు ధరణీధ్రమునకంటెఁ గడుఘనంబు. ౪

౧౨౫. అందఱకు శ్రేయమగు వినయంబు వారి
యందునగు శ్రీలు రెశ్రీసమంచితంబు. ౫

౧౨౬. ఒకటఁగమఠోపమితిఁగఁబంచక మణఁచుట
నొనరిచిన నేడిటను భద్రమును వహించు. ౬

౧౨౭. ఏవియేల కేనియు జిహ్వ నేలవలయు
నేలకేని వాక్క్షతి నేలియేల్దురు వెత. ౭

౧౨౮. ఒకఁడయిన దుర్వచోర్థప్రయోజనముగ
నగుటయిన మేలు కానిదియై విడుచును. ౮

౧౨౯. అగ్గిచేఁ గాల్చినట్టి పుండాఱు లోన
నాఱదు రసజ్ఞచేఁ గాల్చినట్టి చిన్నె. ౯

౧౩౦. క్రుధను గాచి నేరిచియణంకువ వహించు
నతని వేళఁ జూచును ధర్మ్మవరిగిగతిని. ౧౦

౧౪ - వ అ - ము - వృత్తాకలనము.

౧౩౧. వృత్తమఖిలులకును శ్రేయమిచ్చుకతన
వృత్తమసువునకంటెవర్థింపఁబడును. ౧

౧౩౨. పనిగ నేలికాచుతవృత్తమును మనుజులు
తెలిసియేలి తేఱెననయ్యదెయగుఁదోడు. ౨

౧౩౩. వృత్తసంపత్తి గోత్రసంపత్తియగును
క్షుల్లకోత్పత్తియైవిడుచుననివృత్తి. ౩

౧౩౪. మఱచినఁ శ్రుతిఁగొననగుమఱిద్విజుండు
జననవృత్తముదఱుఁగనాశంబునొందు. ౪

౧౩౫. ఈర్ష్యకలవానికడశ్రీ మెయిగనువృత్త
బాహ్యకడనావహిల్లదుప్రాభవంబు. ౫

౧౩౬. వృత్తమునబకుటిలరువివేకపరులు
విచ్చుటనుబొచ్చెముదిపడువిధము నెఱిఁగి. ౬

౧౩౭. వృత్తమునఁగండ్రు పెరిమెనివృత్తియందుఁ
గండ్రుకననొల్లనిదియగుగర్హణంబు. ౭

౧౩౮. ధర్మమునకువిత్తగుసువృత్తంబుదుష్ట
వృత్తమెపుడుఁగృచ్ఛ్రము వెలయించు రెంట. ౮

౧౩౯. వృత్తసమభియుక్తులకావహిలుట లేదు
దుష్టములనుదప్పియునోరితోనుడువుట. ౯

౧౪౦. లోకమునుగూడినడుచుటనైకములను
నేరిచియు నేరనిజనులుధీరహితులు. ౧౦

౧౫ - వ అ - ము - పరసతీవిరాగము.

౧౪౧. పరధనీభూతనిచ్ఛించితిరుగుజడిమ
యిలనుధర్మార్థలబ్ధవర్ణ్ణులెడలేదు. ౧

౧౪౨. పుణ్యపరసంస్థితజనౌఘముననుబరుని
సద్మపరసంస్థితులఁబోలుజడులు లేరు. ౨

౧౪౩. మృతులకంటెనన్యులుగారుమిగులనమ్మి
నతనియింతికెగ్గుదలంచియరుగువారు. ౩

౧౪౪. ఎంతటిపొగడ్తవారైననేమియగును
సుంతయుఁదలంపకోరునిల్లుచొచ్చుటయది. ౪

౧౪౫. సులభమనిగృహమునుగడచునతఁడొందు
ననిశమునుబోలియకనెలకొనుజుగుప్స. ౫

౧౪౬. పగవెఱపుకిల్బిషముజుగుప్సయనునాల్గు
వదలవటయింటఁగడచెడువారలయెడ. ౬

౧౪౭. పుణ్యనియతిఁగొన్నగృహస్థుఁడన్యనియతిఁ
గొన్నయువతిస్త్రీత్వమునిచ్ఛఁగొననియతఁడు. ౭

౧౪౮. అన్యసతిదృష్టినిడనిదొడ్డగుమగటిమి
మాన్యులకుధర్మమొకఁడొసంపన్నవృత్తి. ౮

౧౪౯. భవుకసంబంధులేరన్నబహుజలోర్వి
నితరసంబంధినీభుజాస్పృగ్రహీతులు. ౯

౧౫౦. పుణ్యవిధివర్తి కాకతప్పులిడినఁబస*
యన్యవిధివర్తినీస్త్రీత్వమాసపడమి. ౧౦

౧౬ - వ అ - ము - క్షమాకలనము.

౧౫౧. త్రవ్వువారల మోచుగోత్రవలెఁదమ్ముఁ
దిట్టువారలనోర్చుటాధిక్యమగును. ౧

౧౫౨. తాళుటగుమీఱుతెప్పునుదానిమఱచి
పోవుటగుదానికంటెనుభావుకంబు. ౨

౧౫౩. లేమిలోలేమివిందులఁబోమలపుట
త్రాణలోఁద్రాణయజ్ఞులఁదాళుటయగు. ౩

౧౫౪. నిలుపుకలిమిఁబాయమిఁగోరెనేనినోర్పుఁ
దనముకలిమిఁబాయమిఁదాలిచినడువనగు. ౪

౧౫౫. కుపితులనొకండుగాఁగయికొనరుకొంద్రు
క్షమితులవసుప్రకారమాచ్ఛాదనమిడి. ౫

౧౫౬. క్రుద్ధులకువచ్చునట్టిదొక్కదినసుఖము
క్షంతలకుఁజచ్చునంతదనుకయునుయశము. ౬

౧౫౭. గుణముగామిఁదనకొరులుంచినను బాగు
వృషముగామినునుపమినొప్పికయినొచ్చి. ౭

౧౫౮. మించుదలవల్లమించుటలుంచినఁదమ
యంచితమువల్లవాండ్రజయించుటతగు. ౮

౧౫౯. మస్కరులపోల్కినిర్మలాత్మకులగుదురు
పాత్యయులనోరిదుర్వచస్సహానపరులు. ౯

౧౬౦. కుడువకోర్చువారొకరులునుడువునుడుకు
నుడువునోర్చువారలకువెనుకనధికులు. ౧౦

౧౭ - వ అ - ము - అసూయారాహిత్యము.

౧౬౧. శీలపథముగ నొకరుఁడు జెందుఁగాక
యీర్ష్య నెడసిన సహజత నెడఁదయందు. ౧

౧౬౨. భావుకశ్రీల లేదట్టిపాటి దేరి
చోను నీర్ష్యాప్తి లేకుంటఁబూనె నేని. ౨

౧౬౩. ధర్మధనకాంక్ష లేనియాతఁ డొరుధనము
హర్షిలక యీరసించెడియాతఁడగును. ౩

౧౬౪. ఈర్ష్యవలనఁగాని విచేయ రెగ్గువలన
దోసమగుట నారసి సముత్తుంగమతులు. ౪

౧౬౫. ఈర్ష్యకలవారిక దె చాలు నెడరు నియ్యఁ
జాలినది వైరులగువారు జాఱినటను. ౫

౧౬౬. పెట్టునది యీరసిలువాని చుట్టములకుఁ
గట్టునది యానునది లేక చెట్టయగును. ౬

౧౬౭. అక్కమతఁగొని యీరసమందువాని
లచ్చి కనుఁగొనఁ జేయు నొల్లక పెదమ్మ. ౭

౧౬౮. ఈర్ష్యయనునొక పాపి యదృష్ట మెడపి
దుర్గతికిఁ దనవానిని ద్రొబ్బి విడుచు. ౮

౧౬౯. ఈర్ష్యపడుచిత్తు వృద్ధియు వృత్తపరుని
క్షీణతయుఁ గల్గియున్న యోజింపఁబడును. ౯

౧౭౦. ఈరసిలి వర్ధిలినవారు లేరు దద్వి
దూరు లభివృద్ధి వెలియైనవారు లేరు. ౧౦

౧౮-వ అ-ము - అభిధ్యారాహిత్యము.

౧౭౧. మధ్యమము లేక సద్ధనాభిధ్యఁగొన్న
నన్వయముదీర్చి తప్పును నట్టెయిచ్చు. ౧

౧౭౨. అగుఫలంబునకయి యభిధ్యఁగొని నింద్య
ములనొనర్పరు నడిలేమి కళుకువారు. ౨

౧౭౩. అల్పసుఖమానసయి యభిధ్యఁగొని చేయ
రన్యసుఖకాములు సుకృతాన్యములను. ౩

౧౭౪. పేదలమని వహింపరభిధ్య జితహృ
షీక విగతకలంక దృష్టివిలసితులు. ౪

౧౭౫. శితమయి యదభ్రమగు తెల్విచేయు టెద్ది
యెవరికిన భిధ్యఁగొని యొప్పనివి సలిపిన. ౫

౧౭౬. ఘృణనభిలషించి దారినిల్చినయతండు
ధనమభిలషించి ద్రోహముల్దలఁపఁ జెడును. ౬

౧౭౭. అభిలషింపకుండు తమభిధ్యఁగొని కాంచు
కలిమి దుర్లభంబగును భోగమున ఫలము. ౭

౧౭౮. నాశిలమి కల్మికెద్దియన్నను నభిధ్యఁ
జేకొనమి యన్యుఁడిచ్ఛించు చేయొడమెకు. ౮

౧౭౯. ధర్మమెఱిఁగి యభిధ్యఁ జెందని వివేక
ధన్యులను సిరిపొందు యుక్తముఁగనియటె. ౯

౧౮౦. అవిధినిచ్చ నెంచక యభిధ్యఁబడసినను
జయమునిచ్చు నొల్లమియను సమ్మదంబు. ౧౦

౧౯-వ అ-ము-పశ్చాదనిందనము.

౧౮౧. ధర్మములనాఁడయివికృతములిడినను
గర్హణములాడఁడనుటసుఖంబొకండు. ౧

౧౮౨. వృషమునెడపెట్టిచెట్టలువెట్టుకంటె
వెనుకఁజెడఁదిట్టిదబ్బరగనగుటెగ్గు. ౨

౧౮౩. కుత్సలాడియబద్ధంబుఁగొనిబ్రదుకుట
కంటెఁజావువృషంబెంచుకల్మినొసఁగు. ౩

౧౮౪. చూడదయఁజూడకాడిననాడవలదు
చూపెదుటలేకమీఁదునుజూడనినుడి. ౪

౧౮౫. సుకృతమాడుచిత్తుఁడుగామిఁజూడఁబడును
వెనుకదూఱుతద్ధృదయాల్పతనుగయికొని. ౫

౧౮౬. ఇతరదోషభాషకుఁడుస్వకీయదోష
కులములోనఁగ్రూరములెత్తిపలుకఁబడును. ౬

౧౮౭. పగకలుగఁబల్కి—చెలికాండ్రఁబాపుదురున
గవుకలుగఁబల్కి—హితమాటఁగననివారు. ౭

౧౮౮. తొడరినజనాళిదోషముద్దూఱునట్టి
సహజగుణుఖేదియొకొవిపక్షకులపట్ల. ౮

౧౮౯. సుకృతమునుజూచితాఁదాలుచునొకోధాత్రి
యటవెనుకఁజూచిదూఱాడునతనిబరువు. ౯

౧౯౦. ఒరులతప్పటుతమతప్పునరయఁజాలి
ననువిపత్తికలదెయుండెడునుసుఖునకు. ౧౦

౨౦ - వ అ - ము - వ్యర్థాకథనము.

౧౯౧. పలువురల్లనుఫలశూన్యములువచించు
నతఁడుగర్హణమునుగాంచునందఱియెడ. ౧

౧౯౨. అఫలములనుబల్కురిమ్రోలననుటచెట్ట
యనయములనుమిత్రులకాన్పునంతకంటె. ౨

౧౯౩. అనయుఁడంటనువచియించునఫలములను
నధికతంగొనవచియించునావచనము. ౩

౧౯౪. నయముఁగొనకభద్రముననుండియెడఁబాపు
ఫలముఁగొననినిర్గుణవచస్సులెవరియెడ. ౪

౧౯౫. గారవముపొగడికతోడఁగాడ్పడుఫల
హీనములుగుణయుతులాడిరేనినపుడ. ౫

౧౯౬. ఫలరహితవాక్యములఁగడుఁబలుకువాని
నరుఁడనకమానవతుషయనంబలుకుత. ౬

౧౯౭. నయవిరహితములనుబల్కనునుబలుకుత
ఫలవిరహితములనుబుధుల్ బల్కమిపస. ౭

౧౯౮. అతిశయితఫలమారయుప్రాజ్ఞులనరు
ప్రబలతరఫలమూడినభాషితములు. ౮

౧౯౯. ఫలముదీఱినయవివచింపరుమఱచియు
భ్రమముదీఱినయలవినిర్మలధిషణులు. ౯

౨౦౦. తగునుబల్కఁబల్కులఫలదములువల్కఁ
దగదుబల్కులందఫలములగుపలుకులు. ౧౦

౨౧-వ అ-ము-పాపభయము.

౨౦౧. భీతిలరుదుష్కృతాత్ములుభీతిలుదురు
సాధువులుదుష్కృతాహ్వాయ జాడ్యమునకు. ౧

౨౦౨. దౌష్ట్యములుదౌష్ట్యములనిచ్చుదానివలన
దౌష్ట్యములుపావకునికంటెదర మొసంగు. ౨

౨౦౩. జ్ఞానములసమస్తములఁబ్రధానమండ్రు
ఘాతుకులకుఁజెట్టలనిడకయుడుగుటను. ౩

౨౦౪. మఱచియునన్యువెతలనుంపకుఁడునిచిన
వృషమునుచునుంచినతనికి వెతలనపుడ. ౪

౨౦౫. పేదయనిదౌష్ట్యములఁబ్రకల్పింపరాదు
పేదయగుఁదామఱియుఁబ్రకల్పించెనేని. ౫

౨౦౬. అలదురంశములొరులచోసలుపరాదు
తనురుగంశములడఁపఁగోరనియతండు. ౬

౨౦౭. ఎట్టిపగఁగన్నవారుమండ్రెట్టెటోయల
చెట్టపగచెట్టలేక వెన్నట్టిచంపు. ౭

౨౦౮. చెఱుపొనర్చినవారలుజెడుటనీడ
తనుఁదొఱంగకయడుగునఁబొనరినటుల. ౮

౨౦౯. తన్నుఁదాఁగోరువాఁడేనితనుమిఱియును
బన్నఁగారాదుదుష్కృత్యభాగమొకఁడు. ౯

౨౧౦. అరిదిచేడ్పాటువాఁడనునదియెఱుఁగుతఁ
బొరుగుగానేగిదుష్కృతుల్ జరపఁడేని. ౧౦

౨౨_వ అ - ము - ఆచారవిచారము.

౨౧౧. ప్రతికృతినిగాంక్షిలదుప్రతిపాదనంబు
జలదమునకేదిభువనముసలుపఁగలదు. ౧

౨౧౨. యత్నమొనరిచికూర్చినయర్థమెల్ల
సత్త్వములకుపకారముసల్పుటకయి. ౨

౨౧౩. ఋభులజగతినినిటయునునెనయుటరిది
వితరణమువలెశుభదములితరములను. ౩

౨౧౪. విహితమెఱుఁగువాఁడుసుఱుతోవెలయువాఁడు
పరుఁడుమృతులలోనొకఁడుగాఁబన్నఁబడును. ౪

౨౧౫. ఊరుద్రాగెడుకొలఁకంబుపూరితమగు
భాతిలోకమువలచుపెంబ్రాజ్ఞునిసిరి. ౫

౨౧౬. ఫలవిటపియూరినడుమనుబండినగతి
నయముగలవానికడఁగలిమియగపడిన. ౬

౨౧౭. జాయువయితప్పనిద్రుమంబుచాయఁగాంచుఁ
బ్రౌఢగుణసత్త్వమునిపట్టఁబడినకలిమి. ౭

౨౧౮. అననుకూలదిష్టంబునందునునియతికి
బడలలేరుయుక్తజ్ఞదృక్ప్రవిలసితులు. ౮

౨౧౯. నయయుతుఁడుదుర్గతుండగుటయొనరించు
సహజములొనర్పకుంటకుసగ్గడుగతి. ౯

౨౨౦. వితరణమువల్లలభియించువెతయనినన
దొకఁడుదనునమ్మికొనుతగవునుగలయది. ౧౦

౨౩ - వ అ - ము - దానము.

౨౨౧. దీనులకునొండునొసఁగుటే దానమితర
మాసకల మెంచుప్రతినిరీక్ష్యార్థయుతము. ౧

౨౨౨. సద్గతియటన్నఁగొంటదుష్టమగునూర్ధ్వ
విష్టపముగల్గదన్ననీవియెశుభంబు. ౨

౨౨౩. ఏను లేనివాఁడననెడియేవమనని
యీవియాకులీనునికడ నేకలయవి. ౩

౨౨౪. చెఱుపుయాచింపఁబడుటయాచించినట్టి
జనులయామంచి మొగమునుగనెడువఱకు. ౪

౨౨౫. బలయుతులబల్మిగొదనోర్పుకలిమియదియు
నలగొదనడంపఁగలవారిబలిమికవల. ౫

౨౨౬. దీనులహాతక్షుధనునివర్తించుఁగాతఁ
బ్రాప్తుఁడొకఁడర్థమునిచెడుపట్టగునది. ౬

౨౨౭. పంచికుడుపారగించుటఁబట్టినతని
క్షుత్తనుదురామయంబుతాఁకునదియరిది. ౭

౨౨౮. ఇచ్చి మోదించుసౌఖ్యంబు నెఱుఁగరొక్కొ-
కల్మితాముంచిపోఁగొట్టుకఠినమతులు. ౮

౨౨౯. అర్థనకుమించుకీడదియగుఁగరంబు
నింపుపొసఁగింపఁదామయొంటిగఁగుడుచుట. ౯

౨౩౦. ఈలుగుటకంటెఁ జెట్ట లేదింపదియును
దేగముపొసంగకున్నయాదిష్టమునను. ౧౦

౨౪ - వ అ - ము - యశము.

౨౩౧. వితరణిగఁగీర్తిపరుఁడుగ బ్రతుకుఁగాత
మితరమగులాభముసుజనుల కేదియు లేదు. ౧

౨౩౨. ఆడువారాడునవియెల్లనడుగునట్టి
వారికేదేనినిడువారిపైఁదగునుతి. ౨

౨౩౩. ఏకముగలోకమునఁగన్నయిద్ధయశము
గాకమఱిలేదుచెడకుండఁగలదియొండు. ౩

౨౩౪. కువలయంబందుఘనకీర్తిఁగూర్చునేని
బుధులరక్షింపదలవేలుపులజగంబు. ౪

౨౩౫. వృద్ధినొలయుసంక్షయమునుసిద్ధినొలయు
నత్యయముసమర్థులకుఁగాకరుదొరులకు. ౫

౨౩౬. పొడమినంబ్రథతోఁబొడముతను లేక
పొడముకంటెను బాగుఁబొడమకుంట. ౬

౨౩౭. పొగడుఁబడఁడాముమనమికై తెగడుకొనక
తెగడునదియేదితముఁగని తెగడుజనుల. ౭

౨౩౮. దూషణమటంద్రువిష్టపస్థులకునెల్ల
ఖ్యాతియనునట్టితోకముఁగనకుడిగిన. ౮

౨౩౯. అగడు లేనిప్రాజ్యఫలంబుదిగుడుఁబడును
యశము లేని మేనుభరించినట్టి నేల. ౯

౨౪౦. మనెడు వారుదూఱుతొలంగమనెడు వార
మనని వారుపేరుతొలంగమనెడు వార. ౧౦

౨-వది-నివృత్తిధర్మప్రకరణము.

౨౫-వ అ-ము-దయాళుత్వము.

౨౪౧. కరుణనగుసిరిసిరులలోసిరియగువిభ
వముననగుసిరియగునువివర్ణులెడను. ౧

౨౪౨. మంచిగతులవిచారించిమంచుతఁగృప
నన్నిగతులవిచారించినన్నయమదె. ౨

౨౪౩. దయఁగనినస్వాంతులకులేదుతమముఁగనిన
వెతఁగనినయాజగతిలోఁబ్రవేశిలునది. ౩

౨౪౪. కలయుసుఖులేలియనుకంపఁగనునతనికిఁ
దనయుసుఖుభీతిలెదుచెట్టలోనరవంద్రుడు. ౪

౨౪౫. బాదకృపనేలువారికిలేదుపవన
చారవిభవోరుమేదినిసాక్షియగును. ౫

౨౪౬. ధనముఁబాసియేమఱినవారనఁబడుదురు
కరుణఁబాసికానివిచేసితిరుగువారు. ౬

౨౪౭. ఘృణనుడుగువారికాజగత్తోనరదంద్రుడు
ధనముడుగువారికీజగత్తోనరనిగతి. ౭

౨౪౮. వసువుచేఁగృశుల్ననుతురొకట్టొసమయమునఁ
గరుణచేఁగృశుల్ కృశులెవెన్నటియగుటరిది. ౮

౨౪౯. అర్జునఁడుబుతార్థమెఱిఁగినట్లగుదయావి
ముక్తుఁడొనఁగూర్చుసుచరితమ్ములనరసిన. ౯

౨౫౦. తన్నుబల్లిదులెదురుగాఁదలఁచుతఁదన
కన్నదుర్బలులపయిఁదాఁగడఁగునపుడు. ౧౦

౨౬-వ అ-ము-ఆమిషనిషేధము.

౨౫౧. తనపొలసుఁ బెంపఁ దాఁ బెఱదానిపొలసుఁ
దినెడునతఁ డెట్టిరీతిని ఘృణవహించు. ౧

౨౫౨. వసువుపస లేదు మనుపనివారలకల
కరుణపస లేదు పొలకుడుపరులకటుల. ౨

౨౫౩. శస్త్రధారులహృద్గతిశస్త్ర మెనయ
దొండుమేఁ జవిఁ దిన్నమర్త్యులమనంబు. ౩

౨౫౪. కనికరముగాని దేదన్నఁ జనుమమితును
ముటఫలముగాని దా క్రవ్యమును నమలుట. ౪

౨౫౫. కుడువమిని గలదసుఱులకు దిరికపొలఁ
గుడువనిరయము దెరవదెప్పుడును నోరు. ౫

౨౫౬. తినుకొఱకు విష్టపము ద్రుంపదనిన నెవరు
వెలకొఱకు నంజుడొసఁగు వారలుగలుగరు. ౬

౨౫౭. తినమివలె నామిషమును లొతియొకదాని
వ్రణముగను దాని నెఱుఁగు వారలఁ గలిగిన. ౭

౨౫౮. దోషనిర్గతదృష్టివంతులగు వారు
ప్రాణనిర్గతమాంసము నానరెఱిఁగి. ౮

౨౫౯. ఆహుతుల వేయి వేల్చుటకన్న నొండు
ప్రాణమెడఁబాపి యారగింపమి శుభంబు. ౯

౨౬౦. హింసఁ జేయఁడీరువు నిగ్రహించునతని
మ్రొక్కుఁ బ్రాణివారము హస్తములు మొగిడ్చి. ౧౦

౨౭-వ అ-ము-తపము.

౨౬౧. ప్రాప్తరోగములోర్చుటప్రాణములకు
బాధఁజేయమియంతెతపంబురూపు. ౧

౨౬౨. తపమునుదపోయుతులకగుదానిఁగనని
యలజనులుదానిఁబయికొనునయ్యదివృథ. ౨

౨౬౩. మస్కరులకాదరమునిడమఱచిరొక్కొ
యన్యులగువారుదపమునకక్కఱఁగొన. ౩

౨౬౪. ద్వేషులనుహరించుటప్రముదితులమనుచు
టాత్మఁదలఁచినందపముననట్టివచ్చు. ౪

౨౬౫. కోరినదికోరినటులఁజేకూరుకతనఁ
జేయుతపమీతలముననార్జింపఁబడును. ౫

౨౬౬. వ్రతమిడుజనుల్ స్వకీయకర్మమిడుజనులు
వెతనిడుజనుల్ స్పృహంబడియితరజనులు. ౬

౨౬౭. క్రాఁచభాసిలుపొన్నట్లుకాంతినిచ్చు
నోఁచువారికిదుఃఖంబుక్రాఁచఁగ్రాఁచ. ౭

౨౬౮. తనయుసుఱుఁదాస్వముగఁగన్నతనిఁబెఱలగు
కలయుసుఱులన్నియునుసన్నుతులుసలుపును. ౮

౨౬౯. జమునినుఱుకుటయునుగొనసాగునోము
ననగుబలిమినిడలపడినమనుజులకు. ౯

౨౭౦. దీనులెక్కువయ్యెనట్టితీరునోఁచు
వారుగొంచెమునోఁచనివారధికము. ౧౦

౨౮-వ అ - ము - అనర్హావర్తనము.

౨౭౧. దంభచిత్తునికుహాకవృత్తంబుభూంత
పంచకంబునుదమలోనపరిహసించు. ౧

౨౭౨. దివిపొడవురూపొకనికెయ్యదియొనరించుఁ
దనయెడఁదతానుగనినట్టితప్పుపడిన. ౨

౨౭౩. సత్త్వరహితస్వభావుబల్ జాడద్వీప్య
సృగ్ధరధరించిగోవుమేసినవిధంబు. ౩

౨౭౪. తపమునమఱింగితగనివితార్చుటమృగ
యుఁడుపొదమఱింగిపులుఁగులయొడిసినటుల. ౪

౨౭౫. పట్టుఁద్రెంచితిమనువారివ్యాజవృత్తి
మెట్టిదెట్టిదియనుగోడులెల్లనిచ్చు. ౫

౨౭౬. ఎదనుడుగరుడ్డినట్లునికృతినొనర్చి
మనుజనులకంటెనిష్ఠురాత్మకులులేరు. ౬

౨౭౭. బయలగుంజయొజ్జటువేషపరులయినను
మదినిగుంజముకటునీలమయులఁగలది. ౭

౨౭౮. స్వాంతగతముదోసముగామహాత్ములగతి
వారిమునిఁగిదాఁగిచరించువారుమెండు. ౮

౨౭౯. శరముచెట్టవల్లకివంకచకటనదటు
కొనుతమట్టిచెయ్వులువడ్డగుఱుతులుగొని. ౯

౨౮౦. ముండనముఁదాపసులకుఁబెంపుఁబనిలేదు
విష్టపముకూటినదిపాసివిడిచిరేని. ౧౦

౨౯ - వ అ - ము - అస్తేయము.

౨౮౧. పరిభవింపకవలచెడుపురుషుఁడొండ
దెదియుదొంగిలమిగఁదనమదిమనుచుత. ౧

౨౮౨. తలఁపునఁదలంచుటయుదురితంబదొంగ
తనమునగ్రహింతమనుటయితరధనంబు. ౨

౨౮౩. దొంగఱికముచేనైనట్టిబంగరంబు
త్రుంగుమితములేకానట్లుతోఁపఁజేసి. ౩

౨౮౪. చౌర్యమందుమాఁగినయభీష్టనుఫలపరి
పాకమందునాశిలనిచేడ్పాటునిచ్చు. ౪

౨౮౫. దయఁదలఁచిప్రేమపరులౌటతగులదుధన
మునుదలఁచియేమఱుటఁజూచుజనులపట్ల. ౫

౨౮౬. మానమునఁబూనివర్తించుటానలేరు
చౌర్యమునమాఁగినట్టితృషాసహితులు. ౬

౨౮౭. స్తేయమనునీలపెఱుకువసిద్ధిలేదు
మానమునుపేర్మివలచినమర్త్యులయెడ. ౭

౨౮౮. మానవిధులయెడంధర్మంబుమాడ్కి
చౌర్యవిదులయెడందవ్యాజంబునిల్చు. ౮

౨౮౯. మానములుగానివియొనర్చిమాయుదురటె
స్తేయములుగాకయితరార్థధీరహితులు. ౯

౨౯౦. మ్రుచ్చిలెడువారికసువులిమ్మునుదొలఁగును
మ్రుచ్చిలనివారికమరులిమ్మునుదొలఁగదు. ౧౦

౩౦ - వ అ - ము - సత్యము.

౨౯౧. నిక్కమునన దేదన్న నేదొక్కటియును
జెట్టఁగననియాపల్కులఁ జెప్పుటయగు. ౧

౨౯౨. కల్లలవియునిక్కవములకడవితప్పు
పొల్లువడినమంగళమునుబూన్చు నేని. ౨

౨౯౩. తనమన సెఱుంగుదానిబొంకునదితగదు
దనమన సెతన్నుఁగాల్చుబొంకినపిదపను. ౩

౨౯౪. ఎడఁదబొంకకవర్తి లె నేనిలోకు
లెడఁదలన్నిటియందునుండెడియతఁడగు. ౪

౨౯౫. మానసముతోడనిజమాడె నేనిఁదపము
త్యాగమొగిఁ జేయునలవారికన్నగొప్ప. ౫

౨౯౬. బొంకమినినొప్పుకీర్తిదంబులుదొరకవు
వందురకయన్ని శ్రేయముల్పొందనిచ్చు. ౬

౨౯౭. బొంకమియబొంకమియసల్పఁబ్రోడయేని
సల్పమియసల్పమియలెస్ససత్తులొండు. ౭

౨౯౮. బాహ్యసంశుద్ధియంబువుఁబట్టియమరు
లోనిసంశుద్ధినిక్కముచేనగపడు. ౮

౨౯౯. అన్నిటివెలుంగులువెలుఁగులగుటలేదు
బొంకమివెలుంగె వెలుఁగుతపోయుతులకు. ౯

౩౦౦. నిజములుగమేముగనినవానియెడలేవి
తరశుభములేవిధమునసత్యమునకంటె. ౧౦

౩౧ - వ అ-ము - అక్రోధము.

౩౦౧. సాగుకడఁగాపుక్రుధకాపుసాగనికడఁ
గాచినను నేమికావనికడను నేమి. ౧

౩౦౨. సాగనికడఁజెడ్డదికిన్కసాగుకడను
గానఁబడవుచెడ్డవిదానికంటెవేఱు. ౨

౩౦౩. మఱచుటగునేరియెడనునమర్షముమఱి
కలుగునలదానివలనఁజెట్టలుపొడముట. ౩

౩౦౪. హాసముముదంబుఁజెఱుచునయ్యలుకకంటె
వైరములునొండుగలవొప్రవ్రజితులకును. ౪

౩౦౫. తన్నుఁదానుగాచినఁగావఁదగునుగినుకఁ
దన్నెకూల్చుఁగావఁగలేనితఱినికినుక. ౫

౩౦౬. కోపమునునాశ్రయాశుఁడుగూటువయను
క్షేమకరహేతుకోలముఁజెడదహించు. ౬

౩౦౭. అలుకనర్థముగాఁగొన్నయతఁడుసెడుట
ధరణిగుద్దినవానికేల్దప్పనిగతి. ౭

౩౦౮. బహుళశిఖతాఁకునటులవిపత్తులొక్కఁ
డొనరిచినఁగోపగిలమిఁగాంచునదనయము. ౮

౩౦౯. తలఁచినవియెల్లనొడగూడుఁదలఁపువలన
నలుకనొకయప్పుడునుదానుదలఁపఁడేని. ౯

౩౧౦. అత్యయగులత్యయగులట్టిరలుకవలన
వర్జితులువర్జితులకొప్పవారగుదురు. ౧౦

౩౨-వ అ-ము-అనిష్టాకరణము.

౩౧౧. విభవమిచ్చుసంపదలఁబ్రాపించిననొరు
లకువిపత్తిసల్పమియకల్మషులమతము. ౧

౩౧౨. అలిగిచెట్టలొనిచినయల్లపుడునొకఁడు
మరలిచెట్టలొన్పమియకల్మషులమతము. ౨

౩౧౩. సలుపకల్గినజనులకుఁ సైఁపనియవి
సలిపినవ్వాలనొసగుదుస్తరపుబాధ. ౩

౩౧౪. చేటుఁబఱిచినవారిశాసించుటత్రప
వారుగయికొనవాసిమేల్వాఱిచివిడుట. ౪

౩౧౫. జ్ఞానమునఁనొటకలదెయన్యమొకదాని
చేటుఁదనచేటుపగిదిరక్షింపనిమొడ. ౫

౩౧౬. చెట్టలనితానెఱింగినయట్టివాని
నొకరిరునిచోనొనర్చుటనొలయమివలె. ౬

౩౧౭. ఎంతయునునెప్డునేరికినెడఁదవలన
సంభవిలునప్రియంబులసల్పమితొలి. ౭

౩౧౮. తనయుసుఋనకప్రియముఁదాఁగనెడువాఁడు
కలయుసుఋలకప్రియములేగతినొయిడుట. ౮

౩౧౯. పరులకంగదల్ దొలిప్రొఁటఁబఋతురేని
తమకునంగదల్ మఋప్రొఁటఁదామెవచ్చు. ౯

౩౨౦. దెసలుసల్పినయులవారిదెసలదెసలు
దెసలుసల్పరుదెసలేమిఁదివురువారు. ౧౦

౩౩-వ అ-ము-అహింస.

౩౨౧. సుకృతకర్మ మెదన్న నెంచుటకహింస
యితరకర్మమఖండమునిచ్చుహింస. ౧

౩౨౨. పంచికుడిచి పెక్కుసుఖులమంచుటయది
సాంహితికులువల్కినసమస్తమునఁదొలిది. ౨

౩౨౩. ఏకముగఁగానుమంచిదహింసయగును
దానివెను చేరమంచిదితథ్యమగును. ౩

౩౨౪. అనువుగతియనఁబడున దేదన్న నేదొ
కఁడునుదనుమమిమనుపఁబూనెడుపథంబు. ౪

౩౨౫. స్థితికళికియుజ్జగిలినయశేషులందు
వధకళికిచంపమినిగొనువాఁడుదొడ్డు. ౫

౩౨౬. తనుమమిని మేకొనిచరించుజనునిబ్రదుకు
దివసములమీఁదనసుభుక్పితృపతిచనఁడు. ౬

౩౨౭. తనయుసుఖుపాయు నేనియుఁదగదు తాను
బెఱయుసుఖుపాపు చేఁతలఁబెట్టెడునది. ౭

౩౨౮. మంచిదగుసిరిఘనమన్న నంచితులకుఁ
జంపనగుసిరికడయంచుఁజదువఁబడును. ౮

౩౨౯. ఘాతకృత్యులుగానైనచేతనులల
నీచకృత్యులునైచ్యనిర్ణేతలమది. ౯

౩౩౦. ఉసుఱొడలఁబాపినట్టిమర్త్యులనుదురల
తెవులాడలులేమిచెట్టమనువుఁగలారు. ౧౦

౩౪ - వ అ - ము - అస్థిరత్వము.

౩౩౧. అస్థిరములసుస్థిరములటంచు నెఱుఁగు
కొంచెతెలివికల్గుటయగుఁగుత్సితంబు. ౧

౩౩౨. ఆటలాడుసదస్సుగుంపటు పెనుసిరి
దానిపోకయునయ్యదితలఁగినయటు. ౨

౩౩౩. కుదురుకానివాఁడుకదిశ్రీయదిపడసినఁ
గుదురుకాంచువానినినఁటేఁకూర్చుఁగాత. ౩

౩౩౪. వారమననొకఁడటుచూపివ్రచ్చుక్రకచ
ధారకడదుసుఱదికాంచువారిఁగనిన. ౪

౩౩౫. రసనక్రుంగివెక్కిలిపయిరాకమునుపు
పయిఁజెల్లిసత్క్రియలొనర్పంగఁబడును. ౫

౩౩౬. నిన్నఁగలఁడొక్కరుఁడు లేఁడు నేఁడనియెడు
వన్నెఁగనియుండునదియీభువనతలంబు. ౬

౩౩౭. ఏకదిష్టముబ్రదుకుట నెఱుఁగరుమఱి
కోటికంటెనుదలఁతు రెక్కుడుపొసంగ. ౭

౩౩౮. కోశమొంటయితొలఁగశకుంతమెగిరి
పోయినట్లుసుఱనకువపువునకొరిమ. ౮

౩౩౯. నిదురఁబొందునట్లులయంబునిదురఁబొంది
మెలఁకువొందునట్లుభవంబుకలుగుచుండు. ౯

౩౪౦. ఉనికికిలుకుదిరినది లేదొక్కొ సంహ
ననమునను నొదిగిళ్ళులనున్నయుసుఱునకు. ౧౦

౩౫-వ అ-ము - పరిత్యాగము.

౩౪౧. దేనిలో దేనిలో నెడతెగనొ యొకఁడు
దానిచే దానిచే వెతఁ గానఁడతఁడు. ౧

౩౪౨. కోరినములుండఁగను దొఱంగుతఁ దొఱఁగిన
యాపిదప నిందుకలుగు న్యాయ్యములు మెండు. ౨

౩౪౩. అడఁపవలెనయి దిటి నింద్రియార్థములను
నుడుగవలె వలసినవన్ని యొక్క మొగిని. ౩

౩౪౪. నేమమగు వ్రతమునకొండు లేమి కలిమి
భ్రాంతియగు మఱలను బట్టి పాపుకతన. ౪

౩౪౫. మఱియుఁ దొడు సేలనొక్క జన్మము దనుముట
మెయికొనినవారి కెక్కడా మేనదియును. ౫

౩౪౬. నేను నాయది యనునభిమానముడుగు
వాఁడు వోనమరులకు మేల్వాఁడు జగతికి. ౬

౩౪౭. పట్టి వీడఁగ లేవిరు పట్టులఁగడుఁ
బట్టి వీడని వారలఁ బుట్టు వెతలు. ౭

౩౪౮. తలపడినవారు సర్వ మెడలినవారు
వలఁబడినవారు దక్కినవారు భ్రమసి. ౮

౩౪౯. పట్టుత్రుంగినయప్డు సంభవముఁ ద్రుంచు
నస్థిరత్వము గన్పడు నట్లు కావి. ౯

౩౫౦. పట్టవలెఁ బట్టుఁ దెగిచినవాని పట్టు
పట్టవలెఁ బట్టు విడుచుట కట్టి పట్టు. ౧౦

౩౬-వ అ-ము - తత్త్వవివేకము.

౩౫౧. అర్థమనియనర్థంబులనరయుభ్రాంతి
వల్లనలయభవ్యప్రభవంబుగలుగు. ౧

౩౫౨. ధ్వాంతమెడపిసుఖంబిచ్చుభ్రాంతినెడసి
దోసమెడసినతెల్వినొందుజనములకు. ౨

౩౫౩. సంశయమునఁదొలంగిప్రజ్ఞానుడైన
యట్టిరులకిలకంటెదాపగునుమిన్ను. ౩

౩౫౪. పంచకపుఁదెల్విఁగాంచినప్పటికిలేదు
నిక్కపుఁదెల్విలేనిమానిసులకుఁబస. ౪

౩౫౫. ఏపదార్థమేధర్మమైపరగిన
నాపదార్థతత్త్వార్థమునరయుటెఱుక. ౫

౩౫౬. కఱచియిటవాస్తవార్థముఁగన్నవారు
మఱలనిటరానిదారినిమత్తిలుదురు. ౬

౩౫౭. అరసిహృదయముకలదానిస్థిరతరముగఁ
దెలిసినను మఱిజననంబుఁదలఁపవలదు. ౭

౩౫౮. జననమనునహమ్మతివినాశంబుఁజెంద
విభవమనుసదర్థమునుజూపెట్టుటెఱుక. ౮

౩౫౯. చేరికారసిచేరికచెడనడిచినఁ
జేరువ్యాధులుచేరవుచెఱిపిమఱల. ౯

౩౬౦. ఆసకినుక్కెయొఱుంగమియనెడుమూఁటి
పేరుబిడ్డుటరుక్కులుబిద్దఁగలవు. ౧౦

౩౭-వ అ-ము - రాగత్యాగము.

౩౬౧. ఆశయనిపలుకుదురుసర్వాత్మలకును
నేదినముఁదలఁగనిభవంబీనువిత్తు. ౧

౩౬౨. కోరినను గోరుఁబుట్టమిఁగోవిదుండు
కోరమినిగోరనయ్యదిచేరుఁదాన. ౨

౩౬౩. ఇటను లేదుకోరమిఁబోలునిమ్మకలిమి
యటను లేదుదానికిఁబోలునట్టిదొండు. ౩

౩౬౪. శుద్ధమనునదియభిలాషశోషణమది
సత్యమునువలచినఁదానసంభవిల్లు. ౪

౩౬౫. తెగినవారను వారాశ తెగినవారు
మిగులువారటుగా లేదు తెగినదనుట. ౫

౩౬౬. వెఱచుటదెధర్మమొకఁడనివిస్మృతిగతిఁ
గపట మొనరించునట్టిది కామనయదె. ౬

౩౬౭. ఆసతుదఁగానఁదెగిచిననాసిరిలని
కార్యములుదానువలచెడుగతినివచ్చు. ౭

౩౬౮. ఆసలేనివారలకులేదాపదలది
పైనిపైనిజేడ్పడకచేపడుఁగలిగిన. ౮

౩౬౯. సుఖమువిఘ్నముఁగానదిచ్చోటనువాంఛ
యనెడు దుఃఖములోదుఃఖమంతరిలిన. ౯

౩౭౦. ఆరనిస్వభావతృష్ణఁబోనాడిననదె
మాఱనిస్వభావమిచ్చునామానవునకు. ౧౦

౩౮ - వ అ - ము - ప్రారబ్ధము.

౩౭౧. అగువిధినిదోఁచుయతనముహస్తధనము
చనువిధినిదోఁచునలసపుఁదనమొకనికి. ౧

౩౭౨. బాలిశతనిచ్చులయవిధిప్రజ్ఞ పెనుపుఁ
గూర్చుభవితవ్యవిధిసమకూరినపుడు. ౨

౩౭౩. నిశితమగుశాస్త్రములుపెక్కునేర్చినను
మఱిఁదనయథార్థమగుతెల్వెమలయికఁగొను. ౩

౩౭౪. ఇరువగలులోకధర్మముసిరికలుగుట
యొకవగవివేకవంతులవుటయొకవగ. ౪

౩౭౫. మంచివెవియుఁజెడ్డవియగుమంచివియగుఁ
జెడ్డవియునుసంపదకయిచేయునపుడు. ౫

౩౭౬. ఆత్రపడ్డనుగావలభ్యములెడఁగొనఁ
బాఱఁజల్లినస్వాంశముల్ వాసిపోవు. ౬

౩౭౭. పనివినయతండుపనిచినపగిదిఁగాక
కుడుచుటకడిందివెయివెయికూర్చినటను. ౭

౩౭౮. మానుదురుమఱిభోగముల్ లేనివారు
రాఁగలవికుడిపింపకయేగునేని. ౮

౩౭౯. సుఖముఁగనునప్డుసుఖముగఁజూచువార
లితరమగునప్డువెతఁబడుటేదిపట్టి. ౯

౩౮౦. విధివిధంబునఘనశక్తివియొవికలవు
ప్రతియొకండరసినముందుపడునుదాను. ౧౦

౨ - వది - అర్థకాండము.—రాజ్యప్రకరణము.

౩౯ - వ అ - ము - రాజమహిమ.

౩౮౧. సైన్యరాష్ట్రసుహృత్కోశసచివదుర్గ
షట్కసంయుతుఁడుర్వీశసత్తముండు. ౧

౩౮౨. శంకిలమియీవియెఱుకయుత్సాహమీచ
తుష్టయముఁదీఱమిమహీక్షితునకుఁగ్రమము. ౨

౩౮౩. ఆలసింపమివిద్యధైర్యంపుకల్మి
యీత్రయంబుఁదొలంగదుర్వీశ్వరునకు. ౩

౩౮౪. ధర్మమెడపకకొఱగామిఁదలఁగఁజేసి
శౌర్యమెడపనియభిమానిక్ష్మావరుండు. ౪

౩౮౫. చేయఁజేర్పరక్షింపరక్షింపఁబడ్డ
వానిఁబాళ్లవెచ్చింపనేర్పరియొడయఁడు. ౫

౩౮౬. చూపునకుసులభుండనిష్ఠురవచనుఁడు
గానయినఁబతిపృథ్వినగ్రముగఁబలుకు. ౬

౩౮౭. ప్రియవచస్సులనొసఁగిమన్నెడుకుశలికిఁ
దనవచస్సులజగతితాఁగనినమితిది. ౭

౩౮౮. క్రమముఘటియించికాపాడుకాశ్యపిపతి
జనులకువిభుండునాగనుంచఁగఁబడును. ౮

౩౮౯. శ్రుతులుచేఁదుగఁబలుకులోర్పుగుణములను
గలుగుభూపునిగొడుగులోవెలయుజగతి. ౯

౩౯౦. పుడుకుకృపనీతికాపులప్రోపునాల్గుఁ
గలుగునతఁడౌనశేషరాజులకువెలుఁగు. ౧౦

MARAIMALAI ADIGAL LIBRARY MADRAS-1

౪౦-వ అ-ము-విద్య.

౩౯౧. నేర్చుఁగాతదోసముచెడనేర్చువాని
నిల్చుఁగాతదానికిఁదగనేర్చినవల. ౧

౩౯౨. గణితమనుదురుమఱియులక్షణమనుదురు
మనెడియుసుజులకివిరెండుఁగనులనుదురు. ౨

౩౯౩. కనులఁగలరండ్రుచదువరులనుజదువని
జనులఁగలరండ్రుమొగమునవ్రణయుగళము. ౩

౩౯౪. సంతసిలనొడఁగూడియెంచనెడఁబాయు
నంతటిదయగుఁబాండిత్యవంతులక్రియ. ౪

౩౯౫. శ్రీలురెడదీనులనేకరియుఁజదివిన
వారుతొలియాంచదువులేనివారుతుదయ. ౫

౩౯౬. తోఁడినంతకునిసుమూటతోఁచుఁదెలివి
నేర్చినంతకునటుతోఁచున్నృచయమునకు. ౬

౩౯౭. ఎదియునాడగునూరగునేమితలఁచి
మడియుదాఁకయునేరనిమార్గమొకఁడు. ౭

౩౯౮. ఏకభవముననొకఁడుదానెఱిఁగినకళ
లేడుభవములునతనికానేడుగడగ. ౮

౩౯౯. తమరుప్రియపడువిద్యలోకముప్రియపడఁ
దెలిసివలతురుతెల్విఁనొందినవిబుధులు. ౯

౪౦౦. లయవిహీనవైభవయుక్తలక్ష్మివిద్య
కలిమికాదువేఱగుద్రవ్యములొకరునకు. ౧౦

౪౧-వ అ-ము - అశిక్షు.

౪౦౧. అక్షములుపాళియది లేకయాడినటుల
సంహితలుపూర్ణముగ లేకసదముఁగొనుట. ౧

౪౦౨. చదువనియతండునుడువనిచ్చఁగొనుటకుచ
యుగముఁగననట్టిదతివకోర్కెఁగొనినటుల. ౨

౪౦౩. నేరువనివారుఁగడుమంచివారగుదురు
నేరిచినవారికడఁబలుకకూరకున్న. ౩

౪౦౪. చదువుఁగాననిజనువికాసమతిభవ్య
మయినదానినిగొనరుప్రేక్షాభియుతులు. ౪

౪౦౫. చదువుఁగాననియొకరునిచదురుతనము
తెలిసిప్రాజ్ఞులువలుకిడసొలయికపడు. ౫

౪౦౬. కలరునాఁబడుపరిమితుల్ గాకఫలమొ
దవనియూషరనిభులుసదువనివారు. ౬

౪౦౭. సూక్ష్మవిద్విభవోరుధీశూన్యపాడవుఁ
దీరుమృద్విభవార్హపుత్రికనిభంబు. ౭

౪౦౮. సాధుజనులెడనైనకష్టంబుకంటె
మాఢ్యజనులెడనైనసంపత్తుచెడుగు. ౮

౪౦౯. అగ్రకులజులైననుమాఢ్యులందరుయశ
మంత్యకులజులయ్యునుబ్రాజ్ఞులందునంత. ౯

౪౧౦. మృగవితతితోడనరతతిమెయిఁగలారు
విలసిలెడుశాస్త్రవిదులతోవేఱువారు. ౧౦

౪౨-వ అ-ము-శ్రవణము.

౪౧౧. సిరులలోసిరివీనులసిరియలసిరి
సిరులయన్నిటిలోనువిశేషమగును. ౧

౪౧౨. శ్రవములకుభోజనములేనిసమయమందు
కడుపునకుభోజనమునీయఁబడునొకింత. ౨

౪౧౩. కర్ణభోజనశ్రవణముగలుగువారు
హవ్యభోజనత్రిదశులయట్టిరుర్వి. ౩

౪౧౪. కలిమియుండఁడేనియువినుగాకయలది
కొఱఁతయప్పుడూఁతముగనొకొఱునకగును. ౪

౪౧౫. గళనముఁగలచొప్పుటూఁతపుఁగఱ్ఱనొప్ప
నడవడిఁగలట్టివారితుండవచనంబు. ౫

౪౧౬. ఎంతయైనమంచివివినియెఱుఁగుతమది
యంతయైననిచ్చునుగరిమాతిశయము. ౬

౪౧౭. జెళుకనరసియుజడతలువలుకరొలయ
నరసినెరసినవినికిడినందినారు. ౭

౪౧౮. వినుటఁగలిగియుండినవేనివిననిగతివె
వినికివలనఁదొల్చుటలేనివియగుశ్రుతులు. ౮

౪౧౯. సూక్ష్మవిద్శ్రవణులుగానిజోలివారు
నమ్రవాగ్సహితులుగాఁదనరుటయరిది. ౯

౪౨౦. శ్రవణరసమెఱుఁగకరసజ్ఞరసమెఱుఁగు
జనులుమడిసినబ్రతికినజగతికేమి. ౧౦

౪౩ - వ అ - ము - వివేకము.

౪౨౧. తెలివితుదిఁగాచుకొనుముట్టుద్వేషణులకు
నదియగును లోఁజెఱుపనియ్యనిదగుకోట. ౧

౪౨౨. చనినగతిఁజననీకదుష్టంబువాపి
భవుకగతిఁజొరఁజేయునదవును దెలివి. ౨

౪౨౩. ఎట్టియర్థము నేకేరియెడను విన్న
నట్టియర్థపుఁదత్త్వార్థమరయు టెఱుక. ౩

౪౨౪. లలితవిషయంబులుగఁజెల్లఁబలికి తాను
బరులముఖసూక్ష్మవిషయంబులరయు టెఱుక. ౪

౪౨౫. భువనమనుసరించుటప్రభపూచుటయును
మొగడుటయునుగల్లనియదెయగును దెల్వి. ౫

౪౨౬. ఏదినడవడిజగతివహించుజగతి
తోడనడవడియటులనొందునది తెల్వి. ౬

౪౨౭. జ్ఞానసహితులాగామినిగనెడువారు
జ్ఞానరహితులాదానినిగననివారు. ౭

౪౨౮. అళుకనగుదానికళుకమియజ్ఞతయగు
నళుకనగుదానికళుకుటప్రాజ్ఞులపని. ౮

౪౨౯. ఎదుటిదిగమన్చుప్రతిపత్సమృద్ధిపరుల
కదరఁగలభింపఁగలయొండుగదము లేదు. ౯

౪౩౦. మతిసహితులుసమస్తసహితులుమతిర
హితులురహితులుసర్వసహితులయినను. ౧౦

౪౪-వ అ-ము - షడ్వర్గనిగ్రహము.

౪౩౧. మదముప్రతిఘముగామముమానినట్టి
యవనిపులసిరిపేరిమియనుగుణంబు. ౧

౪౩౨. కృపణతయుభద్రరహితమానపరతయును
మితరహితసమ్మదమునుభూపతికికుత్స. ౨

౪౩౩. నూవనఁగదోసమెసఁగినరేవనంగఁ
దాలుతురుదూఱునకువెఱఁదాల్చువారు. ౩

౪౩౪. తప్పనేకాచుఁగాకయర్థంబుగాఁగ
దప్పదేచావుఁగూర్చుశాత్రవముగాన. ౪

౪౩౫. వచ్చుటకుముందుమనుపనివానిబ్రతుకు
చిచ్చునకుముందుకసవుపోఁగచ్చునఁజెడు. ౫

౪౩౬. తనకళంకమాఱిచియన్యతరకళంక
మరయఁగన్ననేదికళంకమగువిభునకు. ౬

౩౩౭. సలుపఁదగునవిసలుపకశ్రద్ధసలిపి
నతనిసిరిపెనుపొనరనిదైనశించు. ౭

౪౩౮. పట్టుదలయుల్లమనులోభమెట్టివందుఁ
గట్టుగగణింపఁబడెడియొకండుకాదు. ౮

౪౩౯. గారవింపకుండుతమెట్టికాలముఁదను
నీహజెందకుండుతమంచినీనిపనుల. ౯

౪౪౦. కోరినవికోరికెఱుఁగకయారగింపఁ
జాలిననుశాత్రవులకృతిజాలమవియు. ౧౦

౪౫ - వ అ - ము - మహాత్సంగ్రహణము.

౪౪౧. సుకృతమెఱిఁగివర్ధిలినప్రాజ్ఞులతోడరిక
పటిమనెఱిఁగిపట్టనగుభూపాలుఁడరసి. ౧

౪౪౨. ప్రాప్తరుజలూడఁబుచ్చిసంప్రాప్తిలమిఁగఁ
బూర్వమునఁగాచుగుణ్యులఁబ్రోచికొనుత. ౨

౪౪౩. దుర్లభములసర్వముననొదుర్లభముస్వ
కీయులుగసమంచితులరక్షించికొనుట. ౩

౪౪౪. స్వీయులుగఁదమకన్ననంచితులనుగొని
తామునడుచుటసర్వసత్వములగొప్ప. ౪

౪౪౫. సచివలోచనపదవినడుచుటవలన
మనుజనాథుఁడుసచివులఁగొనుతమరసి. ౫

౪౪౬. తగవరులకూటువొనరితానుఁగనినడుచు
నిపుణుఁబగవారుసలుపనుండినదిలేదు. ౬

౪౪౭. పొడిచిబోధించుసహకార్లఁబ్రోచువారిఁ
జెఱుచుసామర్థ్యపరులేరుచెట్టలపుడు. ౭

౪౪౮. పొడిచియనువారులేమిఁగాపుఁగననిపతి
చెఱుపఁగలవారులేమిఁగాంచినను జెడును. ౮

౪౪౯. నీవిహీనులకాయతినెగడదాత్రి
తాప్తహీనులకాగతినరిదియునికి. ౯

౪౫౦. పల్వురపగంగొనుటకంటెఁబదిమడుఁగుల
చెట్టయగుసత్తములపొత్తుఁజేవిడుచుట. ౧౦

౪౬-వ అ-ము- క్షుద్రసంగవర్జనము.

౪౫౧. క్షుద్రసంగమునకు వెఱచుఘనతయది
క్షుద్రమయ్యదితలకొనుఁజుట్టముగను. ౧

౪౫౨. మట్టిగుణముచేఁదిరిగినీరట్టిదగును
సంగగుణముచేజనులకాజాడదెఱుక. ౨

౪౫౩. స్వాంతమునమర్త్యులకుమనీషయగును సహ
వాసముననిట్టిఁడనఁబడువచనమగును. ౩

౪౫౪. మదినిగలయదివలెఁజూపిమలయుసంగ
మునను గలయదియయియాధిషణయొకనికి. ౪

౪౫౫. హృదయశుచితఘటించెడుఁక్రియలశుచిత
స్థితిఁబడయునలసంగశుచిత్వమునను. ౫

౪౫౬. స్వాంతశుద్ధులకొనరుభవ్యప్రజసహ
వాసశుద్ధులకొనరవభవ్యకృతులు. ౬

౪౫౭. స్వాంతభద్రముజనులకుసంపదసహ
వాసభద్రముగొలుపుసర్వయశములను. ౭

౪౫౮. ఎడఁదమేలుమేలునఁగలరేనిఁగాంచుఁ
జెలిమిమేలుసాధువులకుబలిమికాన్పు. ౮

౪౫౯. స్వాంతశుభమునముక్తిపొసంగునదియు
సంగశుభమునసత్త్వవశంబుఁగాంచు. ౯

౪౬౦. మంచిప్రాపుకంటెనులేదుమించుతోడు
చెడ్డప్రాపుకంటెనులేదుచేటిడునది. ౧౦

౪౭-వ అ-ము - విమర్శించిచేయువిధము.

౪౬౧. చెడునదియునగునదియునైబడినొసంగ
నగుసఫలమునునరసిచేయంగనగును. ౧

౪౬౨. విదితకులముతోనరసిభావించిచేయు
నధిపతులకులేదెదియునొండరిదిసొమ్ము. ౨

౪౬౩. లాభదోహదవశతమూలంబునెడయు
చేయుచేఁతలఁదొడఁగరమేయమతులు. ౩

౪౬౪. తెలివికెక్కనిదానియత్నింపరుపరి
భవమనంగలదూఱుపాటువెఱపరులు. ౪

౪౬౫. రీతులుసమస్తమెఱుఁగకరేఁగుటరులఁ
బాదుపడనిచ్చుటగునొకపథమునృపతి. ౫

౪౬౬. చేయఁదగవులుగానివిచేయఁజెడును
జేయఁదగవులుచేయమిచేతనుఁజెడు. ౬

౪౬౭. తలఁచికడఁగుటఁజేయుచేఁతలఁగడఁగిన
వెనుకఁదలఁతమునాఁగభావించుటెగ్గు. ౭

౪౬౮. దారిఁదొందరఁబడనితొందరపలువురు
చేరిమన్నినఁబడునుపొచ్చెంబుపనుల. ౮

౪౬౯. వాసిపనులందుఁదప్పుగువారివారి
భావమునెఱింగిసల్పనిపట్టునందు. ౯

౪౭౦. పరిహసింపనియవిచూచివలయుసలుపఁ
గొనదువిశ్వముదనతోడఁగొననివాని. ౧౦

౪౮-వ అ-ము-శక్తినెఱుఁగుట.

౪౭౧. కార్యశక్తిస్వశక్త్యభిఘాతిశక్తి
యాప్తశక్తియు నెంచి చేయంగవలయు. ౧

౪౭౨. అగునదెఱుఁగునదెఱిఁగి మఱందె నిలిచి
నడుచు నృపులకు నడువని యొడమ లేదు. ౨

౪౭౩. కలతము బలంబు నెఱుఁగక కడఁకఁ గడఁగి
నడుమఁ జెడినట్టి మహీపులనంతము మహీ. ౩

౪౭౪. అమరియటవర్తిలఁడు మానమరయఁడుదను
నలరినయతండు వడిఁగాలయంబునొందు. ౪

౪౭౫. బర్హమునిచినబండియుఁ బగులుఁగల్లు
మస్తుఁగొను బలువొందఁదద్వస్తువిడిన. ౫

౪౭౬. అగ్రలత కెక్కినట్టి వారదికడచిచ
నంగడఁకఁగొన్న మృత్యువె సంగివిడుచు. ౬

౪౭౭. క్రమముతో మితిఁగనియిచ్చుఁగావుతమది
ధనముఁ బ్రోపిడిచను నట్టిదారియగును. ౭

౪౭౮. కలుగుగతిమితిలవమైనఁ గలుగదు చెఱు
పఱుగుగతివిఱివిడి లేనిదైనయపుడు. ౮

౪౭౯. మితముఁగని బ్రతుకనివాని బ్రతుకులవల
నవియుఁగలయవివలె లేనివయి వెలుఁగక. ౯

౪౮౦. కలకొలంది నెంచని యుపకారముంట
సిరికొలంది సత్వరముగఁ జేటునొందు. ౧౦

౪౯-వ అ-ము-కాల మెఱుఁగుట.

౪౮౧. పగలగెలుచుగూబనుగాకిపగలగెలుచు
జనపతులకుఁగావలెవేళయనుగుణముగ. ౧

౪౮౨. దిష్టమునకుఁబొందనుబ్రవర్తిలుటకలిమి
తియ్యమిగస్వపక్షమునబంధించుగుణము. ౨

౪౮౩. కడిఁదికలపనులనునవికలవేయుపక
రణములనుగొనితతేఁగనియొనరిచినను. ౩

౪౮౪. కువలయంబుఁగోరినను జేకుఱునొకనికి
సమయమెంచితానముతోడసలిపెనేని. ౪

౪౮౫. కాలమునుగోరియుందురుకలఁత లేక
కాశ్యపినిగోరువారలుగట్టురుపగ. ౫

౪౮౬. కడిమిఁగలుగుమానుషపతియడఁగియుంట
పెనఁగుతగరుతాఁకుటకువెఱజనుతగవది. ౬

౪౮౭. వేగఁగానరోషింపరువెలిసమయముఁ
గాంచిలోనరోషింతురుకఱదఱేండ్లు. ౭

౪౮౮. అరులఁగాంచినమోయుతవ్వ్యాయసమయముఁ
గనినశీర్షములోకువఁగాంచుటగును. ౮

౩౮౯. కాంచుటకపూర్వమైనదికాంచినపుడ
చేయుటకపూర్వమైనదిచేయవలయు. ౯

౪౯౦. బకముఁబోలుతమొగుడుపర్వమునదాని
పొడుపుఁబోలుతమఱిశుభంబుఁగనినపుడు. ౧౦

MARAIMALAI ADIGAL LIBRARY MADRAS

౫౦-వ అ-ము - స్థానమెఱుఁగుట.

౪౯౧. ప్రోద్యమింపమియేచెయ్దమునుదెగడమి
యావరించెడుచోటూందునంతకువలె. ౧

౪౯౨. వేఱిమెనసినబలసమన్వితులకునల
సాలమెనసికలుగుసిరిసకలమిచ్చు. ౨

౪౯౩. నిర్బలులుబల్మిఁగూల్తురునెలవెఱింగి
శత్రువులపట్లఁబ్రోపిడిసలిపిరేని. ౩

౪౯౪. ఎంచినట్టివారూడుదురెన్నికెడము
గాంచిచన్నవారూనిఘటించిరేని. ౪

౪౯౫. ఘనవనంబునఁగెలుచుమకరముదాని
నలవనంబుననెడసిననన్యమడఁచు. ౫

౪౯౬. కడలిపయిఁబోదుదృఢపాదఘనరథంబు
కడలిపయిఁబోవుతరిపోదుకాశ్యపిపయి. ౬

౪౯౭. అళుకుఁగొనమితక్కఁగఁదోడువలదుపనులు
గొఱఁతఁగొనమినెంచితలంబుఁగొనిసలిపిన. ౭

౪౯౮. చిఱుతుటుమువానియుఱుచోటుచేరెనేని
యుఱుతుటుమువాఁడుసాహసముడిగివిడుచు. ౮

౪౯౯. కాపుశుభమునువిభవముఁగనరయినను
బూరుషులఁగలనెలవుతోఁబోరుటరిది. ౯

౫౦౦. గాత్రమణఁగుపంకమునసృగాలమడఁచుఁ
దోత్రముఱనిశాక్తికముఖోద్యమ్నగజము. ౧౦

౫౧-వ అ-ము- తెలిసి తేఱుట.

౫౦౧. ధర్మమర్థముసుఖముసుదరమనుచతు
ర్థములన్నితెలిసిమహీనుదేఱ. ౧

౫౦౨. కులమునజనించితప్పునఁదొలఁగిచిన్నె
కడలఁగలయట్టిసిగ్గరికడదెతెల్వి. ౨

౫౦౩. అరుదులనునేర్చిపారచెడినట్టిరెడను
దెలియునెడలేమియరిదియతెలివిలేమి. ౩

౫౦౪. గుణములెంచిదోసములెంచివెనుకరెంట
బహుళమెంచిబాహుళ్యముఁబట్టుటయగు. ౪

౫౦౫. గొప్పకునుమఱికొద్దికింగులుతుఁబెట్ట
స్వస్వకృతులెపొసంగుఁగషంబుగాను. ౫

౫౦౬. ఊడినట్టిరఁదెలియుటనోముతమఱి
వారుసంగవిరహితులభయులుసడికి. ౬

౫౦౭. ప్రియతనూఁతగనెఱుఁగనొక్రియలెఱుఁగని
జనులఁదేఱుటయవికలాజ్ఞతలనిచ్చు. ౭

౫౦౮. తెలియకొరుఁదేఱినాతనికులసముద్భ
వులకుఁగడలేనిగోరముఁగలుగఁజేయు. ౮

౫౦౯. తేఱఁదగదెరిఁదెలియకతెలిసినవలఁ
దేఱఁదగుఁదేఱుపనులనుదేశవిభుఁడు. ౯

౫౧౦. తెలియనిజనుదేఱుటయునుదెలిసినజను
నెడఁగలఁతయుఁబాయనివెతనిచ్చుఁబతికి. ౧౦

౫౨-వ అ-ము - తెలిసిపనిఁగొనుట.

౫౧౧. మంచివియుఁగానివియురోసిమంచివభిల
షించినస్వభావపరుఁడురక్షింపఁబడును. ౧

౫౧౨. మార్గములఁబెంచిసిరులేపమర్చిదినముఁ
బ్రాప్తములనెంచునతఁడుగార్యములొనర్చు. ౨

౫౧౩. ప్రేమబుద్ధినిశ్చయమునిస్పృహాయనఁగల
నాల్గునొప్పఁగొన్నతనియందలిదె తెల్వి. ౩

౫౧౪. అఖిలగతులయోజించినయట్టియెడను
బనులగతులభేదించెడుజనులుమెండు. ౪

౫౧౫. తెలిసియోరిచిచేయుకుశలినిగాని
పనులఁగూర్మిఁగలాఁడనిపనుపఁదగదు. ౫

౫౧౬. చేయునాతనినరసియాచేఁతనరసి
వేళతోఁదగనెఱిఁగికావింపవలయు. ౬

౫౧౭. దీనిదీనిచేతనువీఁడుదీర్చెడునని
రోసిదానివానికడఁగూర్చునదియగును. ౭

౫౧౮. పనులసంబంధమరసినవెనుకదాని
కతనిసంబంధిగనొనర్పనగునునృపతి. ౮

౫౧౯. పనులకడఁబనిఁగలవానిబాంధవంబు
నితరముగఁదలఁచెడువానినెడయులక్ష్మి. ౯

౫౨౦. నిత్యమునురోయుతవిభుండుగృత్యకారి
వంపుఁగనఁడేనిభువనంబువంపుఁగనదు. ౧౦

౫౩-వ అ-ము - చుట్టమనుసరించుట.

౫౨౧. తోడుసుతొలఁగినయప్డునుదొలిగుణములఁ
దలఁపుఁగొనునవిచుట్టలతట్టైకలవి. ౧

౫౨౨. చెలిమినుడుగనిబంధుగుల్ చేరిరేని
ననయుటుడుగనిసంపత్తినైకమిచ్చు. ౨

౫౨౩. మదికలుపులేనియాతనిబ్రదుకుగుంట
కొనఁదటములేకవారినిండినవిధంబు. ౩

౫౨౪. చుట్టములుచుట్టికొననడుచుటసిరితనుఁ
బట్టనయిపట్టఁగలిగినఫలముదాను. ౪

౫౨౫. ఈవియుఁబ్రియోక్తులునుఘటియించునేని
స్తోమమిడుబాంధవులవల్లఁజుట్టఁబడును. ౫

౫౨౬. ప్రబలవితరణశీకనలేఁడుప్రతిఘమతని
యటులఁబోరుగులుగలవారలవనిలేరు. ౬

౫౨౭. వాయసంబులుదాఁపకవాఁగికుడుచు
నాగుణంబులవారికెయగుసిరులును. ౭

౫౨౮. సమముగనుగనకెకిమీఁడుగ్రమముగాను
గనినదికనిమునువారిగణనతలుచు. ౮

౫౨౯. చుట్టలయితనువిడనాడినట్టివారి
చుట్టఱికమమరమివేరుసురుఁగవచ్చు. ౯

౫౩౦. కెలనువాసికారణమునగిట్టినతని
నృపతిచేసితీరిచివితరించికొనుత. ౧౦

౫౪-వ అ-ము- పరవశమొందమి.

౫౩౧. చటులరోషముకంటెదుష్టంబుబహుళ
ప్రమదమోదమువల్లనౌపరవశంబు. ౧

౫౩౨. మఱపుపరిమార్చుఁదనకీర్తిమఱితెలివిని
ననవరతయాచ్నపరిమార్చునావిధమున. ౨

౫౩౩. మఱచువారికికీర్తిసంప్రాప్తిలేదు
జగతినేవిధశాస్త్రజ్ఞసమ్మతమది. ౩

౫౩౪. దరముఁగలవారలకులేదువరణమటుల
మఱపుఁగలవారలకులేదుమంగళంబు. ౪

౫౩౫. మునుపడమనుపకపరాకొనరినతఁడు
వెనుకనగుతనపొరనెంచివ్రేఁగివిడుచు. ౫

౫౩౬. పరవశములేమియెవ్వరిపట్టునెపుడుఁ
బరియునదిలేమిఁగన్నఁదత్ప్రతిమలేదు. ౬

౫౩౭. అరిదివయికానిపనులులేవపరవశత
పరికరముచేతఁదలఁచిసల్పనగునేని. ౭

౫౩౮. పొగడినవిధానిసలుపఁగనగుసలుపక
తెగడినజనాళికేడుపుట్టుగలలేదు. ౮

౫౩౯. మఱపుననుజెడ్డవారినిమదిఁదలఁచుతఁ
దమసుఖమునందుఁదాముదృఢముఁగనునెడ. ౯

౫౪౦. తలఁచినట్టిదితాఁగొంటసులభమగును
దలఁచినట్టిదియేమళ్లితలఁపఁగనిన. ౧౦

౫౫-వ అ-ము-యుక్తదండక్రమము.

౫౪౧. అరసిముఖమీక న్యాయము నాచరించి
యెవరియెడఁ దేఁటి చేయున దే క్రమంబు. ౧

౫౪౨. అభ్రమీక్షించి జగ మెల్లనమరు నృపతి
దండమీక్షించి ప్రజల మొత్తము లమరును. ౨

౫౪౩. బ్రాహ్మణుల వేదములకు ధర్మంబులకును
హేతువుగఁ బూనినది ధరిత్రీశు కోల. ౩

౫౪౪. కాఁపులను జేరి దండముఁ గడపు నృపుని
పాదములఁ జేరి ఘనవిష్టపంబు నిలుచు. ౪

౫౪౫. నియమమున దండమును నిల్పు నృపుని దేశ
మునఁ గల వివర్షమును బంటయును దొఁగఁగొని. ౫

౫౪౬. శక్తి కాదాజి జయమునొసంగెడునది
పృథ్వి రాణ్ణీతియది యునవృజిన మేని. ౬

౫౪౭. నృపతి రక్షించు నిఖిలధాత్రి నినతనిని
క్రమము రక్షించుఁ దడపొసంగక సలిపిన. ౭

౫౪౮. సులభపడుఁడయి యరసి మేల్ సలుపని పతి
కలుషపడుఁడయి నిలిచి నాశిలును దాన. ౮

౫౪౯. కాఁపు వెలిఁగాచి ప్రోచియనొపయికముఁ
బాపునది కామదోసము భూపునిపని. ౯

౫౫౦. క్షుణనమున నాతతాయుల సామియాజ్ఞ
పఱుచునది పైరులోఁగల్పుఁ బాపినదగు. ౧౦

౫౬-వ అ-ము - దుష్టదండము.

౫౫౧. ఘాతకులకంటెఁజెడువాఁడెగాసిసేతఁ
బైకొనియయుక్తములుగూర్చిపరగునృపతి. ౧

౫౫౨. హేతిఁగొన్నట్టిఁడిమ్మన్నరీతిఁగలది
యాజ్ఞఁగల్పించువిశ్వంభరాధ్యుయాచ్ఞ. ౨

౫౫౩. దినమునారసిక్రమమొనర్పనినృపునకు
దినముదేశముసెడుటప్రాప్తించుచుండు. ౩

౫౫౪. ఋక్థములనుగాఁపులనుజేరికగనుడుగు
దండమొరగియారయకచేతఁగొనునృపతి. ౪

౫౫౫. బాదపడివోర్వకేడ్చినరోదనంబు
గాదెసిరిరూపుమాపెడుకైదువయగు. ౫

౫౫౬. నృపతులకునిల్పునదిదండనీతియశము
నృపతులకునిల్వదటనిల్వదేనియద్ది. ౬

౫౫౭. చినుకులేమిలోకమునకేగుణమొయదియ
కరుణలేమిజీవములకైధరణివిభుఁడు. ౭

౫౫౮. లేమికంటెనుజెట్టకల్మినియమంబు
నాచరింపనిభర్తన్యాయమెడఁబడిన. ౮

౫౫౯. క్రమముచెడిరాజుచేసినఁగాలముసెడి
వశముచెడువారివాహమువానఁగురియ. ౯

౫౬౦. పసులుపితుకవాఱుగుక్రియాపరులుశాస్త్ర
ములనుమఱతురేలికకాపుసలుపఁడేని. ౧౦

౫౭ - వ అ - ము - భయదములు సేయమి.

౫౬౧. అర్హముగవిచారించియందరుగమికయి
యుక్తముగనిదేశించువాఁడొడయఁడగును. ౧

౫౬౨. దురుసుగఁదొణంగిమెల్లఁగజరపవలయుఁ
గుదురుగఁబోసంగసంపదఁగోరువారు. ౨

౫౬౩. భయదములుసేసివర్తిలుపరుషదండుఁ
డయిననొకతూఁకునంజెడునవసరముగ. ౩

౫౬౪. దొరకఠినుఁడంచుఁబలికెడుదురుసుపలుకు
వడయునృపుఁడుంటనెడతెగివడిగఁజెడును. ౪

౫౬౫. అరిదివేళదుర్ముఖమొందునాతనిపెను
సిరిపిసాసికన్గొనినట్టివెరవుగలది. ౫

౫౬౬. పరుషవచనుఁడుగనికరింపనియతఁడుగ
నయినఁబెనుసిరిపెనుపడకపుడెచెడును. ౬

౫౬౭. కఠినవచనంబుమితిమీఱఁగన్నదండ
మధిపుజయశక్తిఁదెగరాచునాకుఱాయి. ౭

౫౬౮. సచివులెడనుంచితలఁపనిజనవిభుండు
ప్రతిఘమెడనుంచికినిసినఁబఱచులక్ష్మి. ౮

౫౬౯. రణముఁగాంచినయపుడావరణముదూఱఁ
దనకుఁగాననినృపుఁడళ్కిత్వరగఁజెడును. ౯

౫౭౦. కఱవనిజనంబులనుగూర్చుఁగఠినదండుఁ
డవనికదిదకఱపెనుమోపుతవులదొండు. ౧౦

౫౮-వ అ-ము-కనికరము.

౫౭౧. కనికరంబనుపొలుచుచక్కందనంబు
వెలయునందున వెలయునీవిష్టపంబు. ౧

౫౭౨. కనికరంబునఁగలదిలోకస్థితియది
కననిమర్త్యులఁగలిమి మేదినికిభరము. ౨

౫౭౩. గాన మేదిపాడనులయఁగానదేని
నేత్ర మేది కారుణికత నెగడనికడ. ౩

౫౭౪. కలవివలెముఖమున నేమిసలుపుఫలము
కొలఁదికొనికనికరమాదుకొననికనులు. ౪

౫౭౫. కంటికివిభూషయగునదికనికరంబు
ఫుంటికిసమానమగునదిపోసఁగ దేని. ౫

౫౭౬. మంటితోనుండినకుజంబువంటివారు
కంటితోనుండికనువృత్తిఁగననివారు. ౬

౫౭౭. కనికరింపనివారలీక్షణరహితులు
కనికరింపమిఁగానరీక్షణసహితులు. ౭

౫౭౮. కార్యములునాశ మొదవకకనికరించు
నేర్పరులకాప్తి కలదియీనేలయెల్ల. ౮

౫౭౯. కాకునిడుగుణస్థులకును గనికరించి
యోర్పునిడుగుణంబయగుసముత్తమంబు. ౯

౫౮౦. ఇడఁగనియుక్ష్వేళముఁదిని సహింతురిచ్చఁ
గొనఁదగిననాగరికమును గోరువారు. ౧౦

౫౯ - వ అ - ము - చారుల నేలుట.

౫౮౧. చారులును గీర్తి నెఱసిన శాస్త్రములును
నీద్వయము రాజు దృశలుగ నెఱుఁగుఁ గాత. ౧

౫౮౨. అందఱకుఁ బ్రవర్తిలు వానినన్ని యెపుడు
క్షిప్రముగ నెఱుంగుట మహీక్షితుని చేఁత. ౨

౫౮౩. చరులఁ గొని పొంచు విని యర్థ మరయని ధర
ణిపుఁడు విజయంబుఁ గొనుట కుండినది లేదు. ౩

౫౮౪. పనులొనర్చు వారలు దమ బంధువులు రిపు
ల నెడు నెల్లవారల రోయు నతఁడు వేగు. ౪

౫౮౫. సంశయింప నిరూపునఁ జక్షువు లుఱక
యెందుఁ జిందని నేర్పరి యేస్పశుండు. ౫

౫౮౬. యతులుగను వ్రతులుగఁ దూఱి యరసి యెద్ది
పఱచినను సొలయుట లేని వాఁడు చరుఁడు. ౬

౫౮౭. మఱఁగిన వివినఁ జతురుఁడై యెఱిఁగిన విక
లతఁ బడక యను నతఁడ కాలరి యనఁబడు. ౭

౫౮౮. ప్రణిధి పొంచి యిచ్చిన తదర్థము మఱియొక
ప్రణిధి పొంచఁ బట్టి పొసంగఁ గొనుట తగును. ౮

౫౮౯. ప్రణిధి ప్రణిధి నెఱుంగక మను చుతమఱి
కలయ మువురుల యుక్తి సంగతిఁ దెలియుత. ౯

౫౯౦. విభవ మెఱుఁగఁ జారునకుఁ గావింపఁ జనదు
వెలిగఁ బఱచుటౌ మఱుఁగుఁ గావించె నేని. ౧౦

౬౦-వ అ-ము-కడఁకఁగలిమి.

౫౯౧. కలుగువారు నాఁడగునదికడఁకలేమి
కలుగువారు వేఱుకలిమిఁగలుగువారె. ౧

౫౯౨. తలఁపుఁగలిమియకలిమియర్థంబుగలిమి
నిలుపునెనయకయొకనికిఁదొలఁగివిడుచు. ౨

౫౯౩. కలిమినేమెడసితిమంచుఁగలఁతఁగనరు
నిలుకడౌజతనపుఁగల్మిఁగలుగువారు. ౩

౫౯౪. కలిమితెరువువిమర్శించికలియుఁదాన
చలనమెనయనియుద్యుక్తసంయుతుకడ. ౪

౫౯౫. వరదపొడవుకొలందిదివిరులపొడవు
నరులతలఁపుకొలందిదిగరిమమగును. ౫

౫౯౬. తలఁచుటెల్లగురుత్వముఁదలఁచుతమది
తలఁగుడయ్యుఁదలంగనిధర్మమగును. ౬

౫౯౭. చెడినచోవివేకులుసోలువడరుకాండ
చయముగాఁడిపోడిమినేలుసామజంబు. ౭

౫౯౮. తలఁపుఁగలుగనిమర్త్యులుగలుగలేరు
విభవగులమనుగర్వమువిశ్వమందు. ౮

౫౯౯. లావుఁగలయదిమొనకొమ్ములంగలయది
యైనఁగరియళుకునువేఁగిపైనుఱికిన. ౯

౬౦౦. జ్ఞానమొకనికుద్యమలక్ష్మిలేనివారు
మ్రాఁకులగుదురన్యతరంబుమర్త్యులగుటె. ౧౦

౬౧-వ అ-ము-అలసతలేమి.

౬౦౧. కులమనుననూనతరదీపమలసతయను
కలుషమదియూఱఁగనుమాసికాంచులయము. ౧

౬౦౨. అలఁతనలఁతగఁదలఁచివర్తిలుటయగును
గొలముగొలముగనొలయఁగాంక్షిలెడువారు. ౨

౬౦౩. జడిమమొడినుంచిమనుచుండుమడియజనుఁడు
పొడమినకొలంబుతనకంటెఁబూర్వముచెడు. ౩

౬౦౪. కొలముమడిసితప్పులుమీఱునలఁతమడిసి
ఘనతఁగనినయత్నముకోల్పడినజనులకు. ౪

౬౦౫. అలఁతజాగువిస్మృతినిద్రయనెడునాల్గుఁ
బ్రలయశీలమర్త్యులమనోరథతరియగు. ౫

౬౦౬. అవనిఁగలవారితోడుసుఁడాముమరినపుడు
నలఁతఁగలవారుఘనఫలంబానుటరిది. ౬

౬౦౭. వేమఱనిగర్హణోక్తులువిందురలఁతఁ
గాంచిసముదంచితోద్యతిఁగననివారు. ౭

౬౦౮. అలఁతకొలముఁగావించెడునతనికన్నఁ
దనరిపులకుదాసత్వముఁదార్చివిడుచు. ౮

౬౦౯. కొలమునునుమగటిమినిజేకుటీననేర
మలసతనుమనుచుటనొకండార్పనాఱు. ౯

౬౧౦. అలఁతఁగాననినరపాలుఁడడుగుఁగొల్చి
నతఁడుగాంచినసకలోర్విసందునొకట. ౧౦

౬౨-వ అ-ము - చేయుచెయ్వికలిమి.

౬౧౧. కడిఁదిఁగలయడియనివిసుగమివలయును
కడఁకయొసఁగుసుదమకలగారవంబు. ౧

౬౧౨. పనికడంబనిచేటుఁబాయనగుజగతి
పనికొలంతనుబాసినవారిఁబాసె. ౨

౬౧౩. యత్నమనియెడుపోఁడిమియందెవరికి
నిచ్చుటనియెడుమేలిమియిమ్ముకొనియె. ౩

౬౧౪. యత్నరహితుఁడువితరణియౌట పేడి
హస్తమునసిఁగొనినన్యాయమునఁజెడును. ౪

౬౧౫. సుఖనిరుత్సుకుఁడునుగ్రియోత్సుకుఁడుబంధు
జనులదుఃఖముఁగడపిప్రానునలగుంజ. ౫

౬౧౬. యతనమదికల్మినొసఁగునుయతనహీన
మనెడునదినెవ్వనృపులకుఁజొనిపివిడుచు. ౬

౬౧౭. అలఁతఁగలడిబల్ నిర్వృతందురలఁతనుడిగి
నతనిజతనమందువసించునబ్జనిలయ. ౭

౬౧౮. నియతికలుగమియెవరికినిందకాదె
ఱుఁగునవెఱిఁగిజతనముఁగలుగమినింద. ౮

౬౧౯. దైవగతినిగాదనినయత్నముదనమెయిఁ
బాటుఁబఱుపదానికిఁదగఁబణమునిచ్చు. ౯

౬౨౦. విధినిఁగూడవెనకనుగండ్రువిసుగులేక
పనులఁదామసింపకయత్నపడెడువారు. ౧౦

౬౩ - వ అ - ము - వ్యథసవందురము.

౬౨౧. కష్టములభించునెడనవ్వఁగాతదాని
గిట్టిపయిముట్టఁగలదట్టిక్రియదిలేదు. ౧

౬౨౨. ఝురమునొప్పినకష్టముల్ జ్ఞానపరుఁడు
తలఁపునందుఁదలంచినంతటనెచెడును. ౨

౬౨౩. కృచ్ఛ్రమునకుఁగృచ్ఛ్రముఁబడనిత్తురుదముఁ
గృచ్ఛ్రమునకుఁగృచ్ఛ్రముఁబడనీనివారు. ౩

౬౨౪. తొట్రిలినపట్లనెల్లఁబోతునకుసముని
బట్టినవిపత్తుపట్టువిపత్తుపాటు. ౪

౬౨౫. పేర్చివచ్చినఁగుందుజొబ్బిలనివాని
ప్రాప్తదుఃఖముదుఃఖముపాలఁబడును. ౫

౬౨౬. తొలఁగితిమటంచుదుఃఖముఁదొడిఁబడుదురె
కలిగితిమటంచుమన్నుటఁగననివారు. ౬

౬౨౭. లక్ష్యముకళేబరమువెతలకనికలఁకఁ
బట్టుగతిగాఁగఁగొనరటప్రాజ్ఞజనులు. ౭

౬౨౮. సౌఖ్యమునుగోరఁడాపదసహజముగను
జూచునలవాఁడుబాధఁగాంచునదిలేదు. ౮

౬౨౯. సౌఖ్యమునసౌఖ్యమభిలషించనియతండు
దుఃఖమునదుఃఖమెడఁదనొందుటఁగనండు. ౯

౬౩౦. దుఃఖమునుసుఖంబనికొన్నదొరకునుదన
శత్రులభిలషించెడునయ్యాశఃకరంబు. ౧౦

అంగప్రకరణము.

౬౪-వ అ-ము-మంత్రిత్వము.

౬౩౧. ఉపకరణముకాలంబుచేయుగతిచేయు
సరిదిపనివిచారింపనేర్పరిసచివుఁడు. ౧

౬౩౨. దృఢతకాఁపులప్రోపునేరిచియెఱుఁగుట
పురుషకారమువీనితోఁబ్రోడమంత్రి. ౨

౬౩౩. విగ్రహమొనర్పరక్షింపవిగ్రహులను
సంధియొనరింపదక్షుండసచివుఁడగును. ౩

౬౩౪. ఎఱుఁగుటయెఱింగిచేయుటయేకరూప
ముగననుటకల్గునాకృతముఖుఁడుమంత్రి. ౪

౬౩౫. శ్రేయమెఱిఁగిపూర్ణనయోక్తుఁడైయెపుడును
పాయమెఱిఁగినాతఁడయుక్తిఁబలుకఁతోడు. ౫

౬౩౬. ఎదపదనుశాస్త్రములతోడనెనయువారి
కుఱుపదనుగాంచినవిమోలనుండనెవ్వి. ౬

౬౩౭. చేఁతగుణములెఱింగినయాంతఱియును
లోకగుణములెఱింగిసల్పుటవలయును. ౭

౬౩౮. ఎఱుకఁజెఱిపియెఱుంగలేఁడేనియుంగ్ర
మమునతనికివచించుటెమంత్రిఋణము. ౮

౬౩౯. కపటమెంచునమాత్యునికంటెఁబ్రకటఁ
బగఱుడెబ్బదికోట్లుచొప్పడనగుదురు. ౯

౬౪౦. క్రమమువడఁబరికించియుంగడఁగననివ
సలుపుదురుచతురత్వశూన్యులగువారు. ౧౦

౬౫-వ అ-ము-వాగ్మిత్వము.

౬౪౧. వచనశుభమనియెడుశుభప్రాప్తిఁగనుత
మెనయనిదియగునలశుభంబేశుభమున. ౧

౬౪౨. వృద్ధియులయంబుదానిచేవెలయుఁగానఁ
బలుకులెడఁబొల్లుఁగాచికాపాడనగును. ౨

౬౪౩. వినినవారిలొఁగెడుతగవునుగలదయి
విననివారువేఁడఁగఁబలుకునదిపలుకు. ౩

౬౪౪. గుణములెఱిఁగిపలుకుతఁబలుకులనువృషము
ధనముఁదలుచుచొప్పడదలదానికంటె. ౪

౬౪౫. పలుకఁదగుఁబలుకుమఱియొకపలుకయియల
పలుకునుజయింపఁదగుపలుకుకలుగమిఁగని. ౫

౬౪౬. వలవఁడామాడిపరవచఃఫలముఁగొనుట
సచివమాహాత్మ్యములనుదోషహరమతము. ౬

౬౪౭. వాగ్మియునకుంతుఁడునసాధ్వసుఁడువాని
వైరమునగెల్చుటరిదియెవ్వారలకును. ౭

౬౪౮. శ్రద్ధనొందికృత్యములనుజెగతివినును
శ్రుచ్చియింపువుట్టననుయోగ్యులనుగన్న. ౮

౬౪౯. పెల్లుగవచింపవలతురుపొల్లుచెడిన
కొన్నిటివచింపనెఱుఁగువఁగొననివారు. ౯

౬౫౦. గుత్తినలరిగంధములేనికుసుమతుల్యు
లెత్తితెలియఁదెల్పనివారలెఱిఁగినయవి. ౧౦

౬౬-వ అ-ము - కార్యశుద్ధి.

౬౫౧. తోడుమేల్మియిచ్చునుసిరితోడుసాకనికిఁ
జేఁతమేల్మియిచ్చునువలచినవియెల్ల. ౧

౬౫౨. ఎన్నఁడునుగావలయునిగ్రహించుటజన
సన్నుతులతోడసుకృతంబొసఁగనిపనుల. ౨

౬౫౩. పాయుటొప్పఁబ్రకాశముమాయుపనుల
నాచరించుటభూష్ణులమనెడువారు. ౩

౬౫౪. కష్టమునుగన్నహీనతఁగన్నవియొన
రింపరువడంకువీడినదృష్టిపరులు. ౪

౬౫౫. ఎట్టిపనిచింతిలెడునవియిడమివలయు
నట్టివటువెనుకనిడమిమేలగునిడినను. ౫

౬౫౬. తల్లియాఁకలిఁగనెడునాతఁడుగనైన
బెద్దలారడియిడుపనుల్ వెట్టమివలె. ౬

౬౫౭. గర్హణముగాంచికాంచినకలిమికంటె
నర్హజనభూరిదీనతయాదిదగును. ౭

౬౫౮. రోసినవిరోసితొలఁగకచేసినట్టి
వారికవిదాముగిసిననువ్యథనొసంగు. ౮

౬౫౯. చింతిలనుగొన్నయవియెల్లఁజింతిలఁజనుఁ
జన్ననుబదంపడియొసంగుసత్క్రియలవి. ౯

౬౬౦. చెట్టలిడిధనమొనరించిక్షేమమిడుట
పచ్చికడవనుజలముండఁబట్టినట్లు. ౧౦

౬౭ - వ అ - ము - కార్యదృఢత.

౬౬౧. కార్యదృఢతనాఁబడునదొక్కరుని యొక్క
స్వాంతదృఢత వేఱగు సమస్తంబు వేఱు. ౧

౬౬౨. చెడునవి తొలంగుటయుఁ జెడ్డకడను వందు
రమియు నను రెంటిగతి యంద్రు ప్రాజ్ఞమతము. ౨

౬౬౩. కడను బ్రసరింపఁ జేయఁ దగ్గది మగఁటిమి
నడుమఁ బ్రసరించెనేని మానని వెతనిడు. ౩

౬౬౪. పలుకునది యేరికిని సులభంబు లగును
బలికినటు చేయునది దుర్లభంబు లగును. ౪

౬౬౫. ఖ్యాతిఁ గనినట్టి ప్రోడల చేఁత బలిమి
భూపుకడఁ బర్వి మేలిమిఁ బూనఁ జేయు. ౫

౬౬౬. తలఁచినట్టివి కొందురు తలఁచినటుల
తలఁచినట్టిరు దిట్టలై తగఁ గలిగిన. ౬

౬౬౭. రూపుఁ బట్టి రోయమి యొప్పు రూపుఁ బెద్ద
తేరి యక్షకీలక మొప్పు వారి నొందు. ౭

౬౬౮. చంచలింపక కన్న విషయముల యెడఁ
దల్లడిల్లక నిద్రవదలి సలుపుత. ౮

౬౬౯. గాసి మిగుల వచ్చినఁ జేయుఁ గాత దిటవుఁ
జేసి సుఖము నిచ్చెడు చేఁత వేసటుడిగి. ౯

౬౭౦. ఏదృఢతఁ గన్న యపుడుం గ్రియాదృఢతను
గోరని జనంబుల జగత్తు కోరఁ బోదు. ౧౦

౬౮ - వ అ - ము - కార్యఘటనగతి.

౬౭౧. చర్చతుదసాహసమునుబొందంగెడునది
యట్టిదగుసాహసముదడవానఁజెట్ట. ౧

౬౭౨. తూఁగిమొనరించుచేఁతలఁదూఁగుటయగు
తూఁగకొనరించుచేఁతలఁదూఁగమివలె. ౨

౬౭౩. సాధ్యగతులన్నిటనుజెయ్వుసత్త్వయాన
సాధ్యగతిఁజెల్లుగతినెంచిసలుపుటయగు. ౩

౬౭౪. కార్యమువిరోధమనురెంటికడమనుదల
పోయఁగఁగృశానుకడమటుపొడవడంచు. ౪

౬౭౫. కాలదేశక్రియార్థోపకరణములను
భ్రాంతినాశిల్లఁగాఁజేయవలయునరసి. ౫

౬౭౬. అంతమంతరాయమునంతమందియచటఁ
జెందుగొప్పలాభమునెంచిచేయుఁగాత. ౬

౬౭౭. చేయుచేఁతఁజేసెడువాఁడుసేయుక్రమము
చేఁతలోఁతుఁగాంచెడువానిలోఁతుఁగనుట. ౭

౬౭౮. చేఁతచేమటిచేఁతజేసికొనుతముటు
నేన్గుచేతనొకేన్గుగ్రహించినటుల. ౮

౬౭౯. విహితులకుమంచివానిఁగావించుకంటె
నహితులనుజెల్మిచేసికోలకఱుటయది. ౯

౬౮౦. ఊనికితగ్గువారుబలంబువణఁకఁగొనుదు
రళికితగ్గుఁగాంచినబల్లిదులకెఱంగి. ౧౦

౬౯ వ అ-ము - దూత్యము.

౬౮౧. ప్రియతకలిమియర్హ్మాకులభూతియవనిపులు
వలచుగుణముగల్గుటరాయబారిగుణము. ౧

౬౮౨. ప్రీతిప్రేక్షయాదసినవాగ్దృఢతయునల
దూత్యమాడువారికిలేకతొట్టనితిగ. ౨

౬౮౩. శాస్త్రులెడశాస్త్రవిదుఁడౌటశక్తిధరుల
తోనుజయకార్యములనాడువానిగుణము. ౩

౬౮౪. జ్ఞానముస్వరూపమరసినచదువుమూఁటి
ధాటిఁగలయాతఁడరుగుతదౌత్యమునకు. ౪

౬౮౫. ఇమడఁగాఁజెప్పకారానివెడయఁజేసి
యలరఁగాఁజెప్పిమేల్సేయునతఁడుదూత. ౫

౬౮౬. కఱదివెఱనొందఁడయిచెల్లఁగావచించి
తఱిపొసఁగయుక్తమెఱుఁగునతండదూత. ౬

౬౮౭. క్రమమెఱిఁగికాలమెఱిఁగితానమునెఱింగి
తలఁచియనునాతఁడగునుబ్రధానదూత. ౭

౬౮౮. శుచితతోడ్పాటుతెగువతోసూనృతంబుఁ
గనుటయేదారినుడువునాతనిగుణంబు. ౮

౬౮౯. విడుచుపలుకుఁబార్థివులకునుడువువాఁడు
బెళకుపలుకువాయొలుకనిబిగువువాఁడు. ౯

౬౯౦. అంతమొసఁగిననఘుకకనంతపతికిఁ
బంతమొసఁగెడునతఁడనఁబడునుదూత. ౧౦

౧౦౦ - వ అ - ము - నృపులఁజేరినడచుట.

౯౯౧. ఎడయకకదియకగ్నిఁగాఁగొడుజనసము
లలుగునొడయలనంటివర్తిలెడువారు. ౧

౯౯౨. క్షితిపతులవాంఛితములవాంఛింపకుంట
క్షితిపతులచేతనొసఁగునుస్థిరమగుసిరి. ౨

౯౯౩. మనుచునేనినపూర్వముల్ మనుచుఁగాక
కినిసినావలఁదేర్పరికినిగడింది. ౩

౯౯౪. చెవులపలుకునుగదిసిననవును నార్చి
నడువవలయును వెలసినయొడయలకడ. ౪

౯౯౫. ఎట్టియర్థమారయకవెన్నట్టకమఱి
యట్టియర్థమాడఁగరహస్యమువిననగు. ౫

౯౯౬. జాడఁగనితఱిఁదలఁచియసహ్యరహిత
మైనవలసినయవివలయఁగనుడువుత. ౬

౯౯౭. ఆశపడునవియాఁడిఫలాప్తిలేని
వాడకుడుగుత మేసమయమ్మడిగిన. ౭

౯౯౮. బాలురనువావివారనితూలపుచ్చ
కేర్పడినతేజుతోఁజరియింపనగును. ౮

౯౯౯. కొనఁబడితిమనియెంచుకకొనవివానిఁ
జలనముడిగినదృష్టిమంతులుసలుపరు. ౯

౧౦౦౦. ప్రతనులమటంచునెంచిధర్మములుగామి
సలుపునలసొంతమిచ్చునుసంక్షయంబు. ౧౦

౭౧-వ అ-ము-ఇంగితమెఱుఁగుట.

౭౦౧. పలుకకింగితమీక్షించి తెలియునాతఁ
డెపుడు నెండనినీటి కాశ్యపికిఁదొడవు. ౧

౭౦౨. సంశయింపకమానసస్థమగునదియె
ఱుంగునట్టిని దేవసముంగఁగొనుత. ౨

౭౦౩. ఇంగితము చేతనింగిత మెఱుఁగువారి
నంగములలోనెదిచ్చియునుంగొననగు. ౩

౭౦౪. స్వాంతగముఁ దెల్పక గ్రహించునట్టివారి
తోనితరులంగమున నొప్పరేని వేఱు. ౪

౭౦౫. ఇంగితము చేతనింగిత మెఱుఁగవేని
నంగములలోనఁగను లేఫలాస్పదములో. ౫

౭౦౬. కదిసినది చూపుపటికము గతిమనసున
ముదిసినది చూపునొకనికి మొగము దాన. ౬

౭౦౭. ముఖముగతిని మేథదియెదిమురువుఁగనిన
నలుకఁగనినఁదానటమును పయినిలుచును. ౭

౭౦౮. ఆస్యమును గనినిల్వనొ స్వాంతముఁగని
ప్రాప్తమును గను మర్త్యులఁబడసె నేని. ౮

౭౦౯. పగయునుం జెలిమియుఁగనుల్ వలుకుఁగనుల
వగనెఱింగెడు సచివులవడసిరేని. ౯

౭౧౦. సూక్ష్మమతులమన్వారు గొల్చుకొలకోల
చూడికియయగుఃగావుకాంచునెడపెఱలు. ౧౦

౨౨-వ అ-ము-గోష్ఠి నెఱుఁగుట.

౨౧౧. గోష్ఠిని నెఱింగియెంచిపల్కు తఁబలుకుల
ధోరణి నెఱింగినట్టిశుద్ధులగువారు. ౧

౨౧౨. తఱి నెఱిఁగి మెండరసిపల్కఁదగుఁబలుకుల
గతి నెఱిఁగినట్టియలభవ్యయుతులుదాము. ౨

౨౧౩. సభఁగనకపల్కు మేకొన్నజనులువలుకు
గతిఁగనరుగన్నశాస్త్రప్రకటములేమ. ౩

౨౧౪. జిగిఁగలారిచోజిగిఁగలారుగనుతవె
లరుఁగలారిచోఁగనుతవెల్లసుధవన్నె. ౪

౨౧౫. లెస్సయనఁబడ్డవానిలో లెస్సముదిసి
నట్టిరెడముందులేవనియాయడఁకువ. ౫

౨౧౬. మార్గసంస్థితివదలినమాద్రివిపుల
శాస్త్రపండితులెదుటదోషంబువడుట. ౬

౨౧౭. చదివియెఱిఁగినారలయలచదువుమెఱయు
మలినతచెడవాక్కరయసమర్థులయెడ. ౭

౨౧౮. తెలియునదికలవారిముఖబలుకుటంబుఁ
బెరుగునదికలపాదునఁగురిసినటుల. ౮

౨౧౯. జాల్మసభలోనమఱవియుఁజదువవలదు
సాధుసభలోనఁబసఁగొనఁజదువువారు. ౯

౨౨౦. అంగణమునఁజిందినసుధయట్టిదితమ
సంగతికిననర్హులసభఁజదివెడునది. ౧౦

౭౩-వ అ-ము - గోష్ఠి వెఱవమి.

౭౨౧. విధమెఱిఁగి విజ్ఞసభ నోరువీడరుక్తి
కులమెఱిఁగినట్టి పరిశుద్ధగుణులు దాము. ౧

౭౨౨. నేర్పరులలోన నేర్పరుల్ నేర్పరులెడ
నేర్చినవి సొగనాడెడు నేరుపరులు. ౨

౭౨౩. పగఱయెదుటఁ గూలఁగలవారు పలువురుమఱి
సభయెదుట భీరులగువారు జగతి నరిది. ౩

౭౨౪. చదివినవి చదువరుల మ్రోలఁ దెలియనని
యధికములనధికులెడఁ దామందనగును. ౪

౭౨౫. గతిని నాన్వీక్షకి నెఱింగి కఱచుత సభ
కడను వ్యాహారముల జంకకను డువుటకు. ౫

౭౨౬. కత్తిఁ గొన నేలమగలుగఁ గానివారు
విద్దెఁ గన నేల బుధసభ వెఱచువారు. ౬

౭౨౭. పగఱయెదుటఁ బేడికయిఁ గొన్న భాసురాసి
సభయెదుట భీరుకుఁడుగన్న శాస్త్రములగు. ౭

౭౨౮. బహుళముల నేరిచియును నిష్ఫలులె భద్ర
సభను శివమారఁ బలుక నిజనులు జగతి. ౮

౭౨౯. చదువుకొననివారలకంటెఁ దుదయనుదురు
చదివి యెఱిఁగి సాధుల గోష్ఠి జంకువారు. ౯

౭౩౦. కలరనిన లేనివారిసీకాశులు సభ
నభీకితమ నేర్పుసొగఁ దామననివారు. ౧౦

౨౪ - వ అ. ము - నాడు.

౨౩౧. ఉడుగనికృషీవలులును వైరాగ్యులును గొఱఁతఁ
గొననివిభవాధిపులును జేరునది నాడు. ౧

౨౩౨. ప్రాజ్యవిభవంబువల్లఁ గోరఁదగిచెట్ట
చేరదయినిండుపంటలిచ్చెడిది నాడు. ౨

౨౩౩. భరమశేషముఁ బయివచ్చుపట్ల మోసి
కరమశేషముఁ బతికియ్యఁగలది నాడు. ౩

౨౩౪. ఘనభుభుక్షయు నుడుగనిగదము నడుచు
పగయుఁ జెందకనడిచెడిదగును నాడు. ౪

౨౩౫. బహుళసమితిపాడార్చులోఁ బగమహింపు
నలఁచు చెడుగులీమూఁటవర్జ్యంబు నాడు. ౫

౨౩౬. చెట్టనెఱుఁగనిచెడ్డచోఁ జెలువుచెడని
యట్టిదను మరునాళ్లలోననువు నాడు. ౬

౨౩౭. ద్విజలములుగన్నవసుధర మే తెంచుజలము
దృఢవరణమంగములుగ నారినది నాడు. ౭

౨౩౮. వ్యాధి లేమియు సిరియు సేద్యము సుఖంబుఁ
గాపునీయయిదొఱపు నాఁగనును నాడు. ౮

౨౩౯. నాడు వెదకనిసిరుల దేనాఁడు నాడు
గాదు వెదకఁగసిరులనీఁగలుగు నాడు. ౯

౨౪౦. ఆగతిగను నిఱ్ఱఁబోసఁగినయటను నఫల
మేమహీపును నిఱ్ఱఁబోసఁగమి నెనయు నాడు. ౧౦

౭౫-వ అ-ము-కోట.

౭౪౧. బలిమిదండెత్తువారికింగలిమికోట
యల్కికితన్నందువారికింగలిమికోట. ౧

౭౪౨. తేటజలమునుబయలునద్రియుఁజలిఁగొను
నీడఁగలయడవియునుబూనినదెకోట. ౨

౭౪౩. దృఢతవెడలుపుపొడుగరిదియువినాల్గి
టిమలపుదియగుననునుశాస్త్రములుగోట. ౩

౭౪౪. అల్పరక్షబృహస్థలంబందితన్నుఁ
జుట్టుశత్రులదర్పమార్చునదికోట. ౪

౭౪౫. కొంటకుఁగడిందియయికొన్నకుడుపులదయి
యంతరగులుండసుఖగుణ్యమదియకోట. ౫

౭౪౬. సకలవస్తులుఁగలదయిసమయమందు
నొదవుసద్భటతతిఁగలయదియకోట. ౬

౭౪౭. చుట్టుకయుఁజుట్టకేసియుఁజొరబిలంబు
పట్టిడియుఁబట్టరానిదెపరగుఁగోట. ౭

౭౪౮. చుట్టఁజాలిచుట్టినవారిఁజుట్టినార
లట్టైపోరిగెల్వఁగజాలినదియకోట. ౮

౭౪౯. రణముమొనరిపులోడఁగార్యంబులమొన
గెలుపుఁగనిసిరిచేతవెల్గినదెకోట. ౯

౭౫౦. ఎట్టివిభవాఢ్యతనుగనినట్టియెడను
గృత్యవిభవోజ్ఝితులెడవర్జితముగోట. ౧౦

- ౨౬ - వ అ - ము - విత్తార్జనవిధము.

౨౫౧. అర్థమదికానిజనునర్థమదిగఁజేయు
నర్థమదికాకపెఱదర్థమగుటలేదు. ౧

౨౫౨. దీనులనునెల్లవారునిందింతురుమఱి
యాఢ్యులనునెల్లవారుదొడ్డానుపుదురు. ౨

౨౫౩. విత్తమనుపొల్లువడనిదీవియతమిస్ర
సంక్షయమొనర్చుఁదలఁచుదేశమునకరిగి. ౩

౨౫౪. ధర్మమిచ్చునుసుఖమిచ్చుఁదగవెఱింగి
చెట్టనియ్యకలభియించినట్టిధనము. ౪

౮౫౫. కలిమితోఁబ్రీతితోరానికలిమిఁబోగుఁ
బొరయకేతూలఁగాభూవిభులుదొఱఁగుత. ౫

౨౫౬. తగులువిత్తముఁగాశుల్కవిత్తమునుస్వాహి
తబలివిత్తముఁగావిత్తమాధరణిపులకు. ౬

౨౫౭. దయయనెడుప్రీతిసీనుకూనయిరవారు
ధనమనెడుశ్లాఘ్యభాగ్యపుదాదివలన. ౭

౨౫౮. గ్రావమెక్కి-కుంజరకలిఁగన్నయటుల
స్వార్థముండనొండుసలుపునాతనిపని. ౮

౨౫౯. పడయుతధనంబుపగవారిదుడుకుఁద్రెంచు
కఱుకుఁగలశస్త్రములదానికంటెలేదు. ౯

౬౬౦. సురుచిరార్థంబుముదరజేర్చుజనులకగు
నుసులభార్థంబులుపెఱరెండునొకటిగను. ౧౦

౭౭ - వ అ - ము - వాహినీవైభవము.

౭౬౧. అంగములఁజాలిజాలికినళుకనివిజ
యంబుగలసేనరాజుశ్రీలన్నిటఁదోలి. ౧

౭౬౨. క్షయముకడనత్యయమునకళ్కనిమగటిమి
తలఁగుకడఁబ్రత్నపృతనకుఁదక్కనరిది. ౨

౭౬౩. ప్రోయఁగనెయ్యేమియగునుసముద్రమటుల
నాఖువులసూడుచెడునటెయహింబుసనిడ. ౩

౭౬౪. లయముఁగనకచిందఱపోనిదయితరముల
నయినకడిమిఁగన్నదసేనయవనిపునకు. ౪

౭౬౫. కాలుఁడలిగిపైవచ్చినఁగలిసియెదిరి
యాఁగుకడిమితోనొప్పినయదియసేన. ౫

౭౬౬. చలముమానమర్హ్యగతినిజనుటతేఱఁ
బడుటనాల్గరక్షణమగుఁబాళెమునకు. ౬

౭౬౭. దుమ్మెడపియేగునదిదండుగ్రమ్మినకద
నమ్మెడపురీతిఁగనిమొగ్గరమ్మువన్ని. ౭

౭౬౮. కూల్చుయోగ్యతశూరతకుదరదేని
వ్యూహయోగ్యతచేఁబలమొరయుఁబేర్మి. ౮

౭౬౯. క్షీణతయుమదినుడివోనిక్లేశమునల
పేదటికమునుగనదేనిపృతనగెల్చు. ౯

౭౭౦. స్థైర్యశౌర్యాఢ్యులనుజాలఁదాల్చునేని
సేనసేనానులటలేమిచేనిలువదు. ౧౦

౭౮-వ అ-ము - సేనాదర్పము.

౭౭౧. నావిభునిముందునిలువకుఁడోవిపక్షు
లారయటనిల్చిశిలనిల్చినారుమెందు. ౧

౭౭౨. కాననశశంబుఁగెడపినఖగముకంటె
సామజముదప్పవిడిచినశక్తిసుఖము. ౨

౭౭౩. అతులపౌరుషమనుచురుద్ధతినినొందు
దగిలినాతఁడెనుపకృతిదానివాఁడి. ౩

౭౭౪. హస్తశక్తినిగజముతోనరుగవిడిచి
వచ్చునట్టిఁడుమెయిశక్తిఁబట్టినవ్వు. ౪

౭౭౫. తెఱచినకనుశక్తినివ్రేయఁజెఱచివ్రాల్చి
ననుమగలకునయ్యదిమోటెనయుటకాదె. ౫

౭౭౬. పెనువ్రణంబులువడనట్టిదినములెల్లఁ
దనదినంబులగణుతించితప్పుననిడు. ౬

౭౭౭. ఉండునుతిఁగోరికోరనియుసుఱువార
లందియనుదాల్చుటాసొగసుందనము. ౭

౭౭౮. కనిననుసుఱునకళుకనికడిమిమగలు
నృపుఁడుగినిసినవిభవమునిట్టుఁగనరు. ౮

౭౭౯. చెప్పినదితప్పమికయిచచ్చెడుమగల్లఁ
దప్పినదిచెప్పియెవరునిందయిడువారు. ౯

౭౮౦. ఏలినట్టిరక్షులనశ్రులిడగతించు
కైనమృత్యువొందునదర్హ్యముగువలచియు. ౧౦

౭౯-వ అ-ము-సఖ్యము.

౭౮౧. చేయుటకసాధ్యములుచెల్మిచాయనెవ్వి
చేఁతలకసాధ్యతరరక్షలాతెలుఁగెవి. ౧

౭౮౨. సాధువులచెల్మిబాలేందుజాడఁబెరుగు.
బామరులచెల్మిపూర్ణేందుభాతిఁదఱుగు ౨

౭౮౩. చదువునంతకునొప్పును శాస్త్రసుఖముఁ
గలియునంతకుసద్గుణస్థులతొడరిక. ౩

౭౮౪. సంతసిలుటకైకాదునేస్తంబదిమఱి
మించుదలలపైఁజేరిఖండించుటకయి. ౪

౭౮౫. కూడికయువాడుకయువృథఁగొనునుదెల్వ
తానొలయనేస్తమొలయుసొంతంబునిచ్చు. ౫

౭౮౬. వక్త్రములరఁబొందెడుపొందువట్టిపొందు
చిత్తమలరఁబొందెడుపొందుచెడనిపొందు. ౬

౭౮౭. చెఱుపులనుదీర్చిదారినిజేర్చిచెట్ట
తగిలినటఁబీడఁబీడితుఁడగుటచెలిమి. ౭

౭౮౮. అంశుకమువీడినాతనిహస్తమటుల
నత్తఱినబాధఁదీర్చునదగునుమైత్రి. ౮

౭౮౯. ప్రేమకాస్థానమెదియన్నబెళకులేక
మోపునాస్థానములనెల్లనూనుదృఢత. ౯

౭౯౦. ఇంతటిరువీరుమాకిట్టిరేమునాన
లంకరణమాడనాడునల్పతనుజెల్మి. ౧౦

౮౦-వ అ-ము - స్నేహవిచారణ.

౭౯౧. ఆరయక స్నేహమగునటుల విధి లేదు
స్నేహమయి లేదు విడఁగ స్నేహితులకు. ౧

౭౯౨. అరసి యరసి కావింపని యతని చెలిమి
చరమమునను దాఁ జచ్చు దోసంబు నిచ్చు. ౨

౭౯౩. గుణము కులము దోసము కొఱఁగానని వియ్య
మరసి మెఱిఁగి స్నేహముఁ గొననగు నొకండు. ౩

౭౯౪. కులమున జనించి తనపట్లఁ గుత్సఁ దలఁకు
నతని వెలయిచ్చియును సఖ్యముఁ గొనంగ. ౪

౭౯౫. ఏడ్వఁ బలికి కానిది పట్ల నేఁచియు నల
వాటు నెఱుఁగఁ బ్రోడలఁ బొందు వడుత మరసి. ౫

౭౯౬. క్షయమునందును గలదొక నయము బంధు
వులను గుండక కొలిచెడి యొక్క కోల. ౬

౭౯౭. లాభమనునది యొకని కల్పజ్ఞులకడ
నైన చెలిమిని దొఱఁగిపోనాడుటయగు. ౭

౭౯౮. తలఁపకుఁడు తలంపుల కొఱఁత లిడువాని
వలవకుఁడు వెతం దొఱఁగెడు వారి చెలిమి. ౮

౭౯౯. చెఱుపుతఱిఁ దొఱంగెడు వారి చెలిమి జముఁడు
మడుపుతఱిఁ దలంచినఁ గాల్చు మానసమును. ౯

౮౦౦. ఒరయు తమ కల్మషుల సఖ్యమొండొసఁగియు
నుడుగు తమ యుక్తుల సఖిత్వమొంద రేని. ౧౦

౮౧-వ అ-ము-ప్రత్నత.

౮౦౧. ప్రత్నమను పెయ్యదన్నను స్వల్పమును స్వ
తంత్రతఁ దిరస్కరింపక తలఁచు చెలిమి. ౧

౮౦౨. స్నేహమునకంగము స్వతంత్రించుట మఱి
దానికిఁ బ్రియంబు వడుట పెద్దల క్రమంబు. ౨

౮౦౩. పనుపడిన చెల్మి యేది సల్పును స్వతంత్ర
తను సలిపినట్లు తాము బాధ్యపడనికడ. ౩

౮౦౪. చెల్మి తగవునఁ జేయిదమిచ్ఛించియుండ్రు
సాంతతగవున నడుగక సుహృదులిడిన. ౪

౮౦౫. బాలిశత యొండొ సుహృదులొప్పనివియిడినఁ
జాలనగు సాంతము నిగ్రహించంగనగును. ౫

౮౦౬. తటమునందున్నవారలు దగ్గుకడను
దరమునందున్నవారి నేస్తంబుడుగరు. ౬

౮౦౭. కష్టగతులఁ గూర్చినను సఖ్యంబునుడుగ
రిష్టగతిని గూరిన సఖిత్వైకపరులు. ౭

౮౦౮. హితుల తప్పవినని సాంత మెఱుఁగుకృతికి
దినము దప్పు సుహృదులుంచిననదియగును. ౮

౮౦౯. చెడని దారిని వచ్చిన చెలిమికాండ్రు
చెలిమివీడని మర్త్యుల వలచు జగతి. ౯

౮౧౦. పరులచేఁ గోరఁబడుదురు ప్రతనులకడ
గుణముచే భేదనముఁ గయికొనని వారు. ౧౦

౮౨-వ అ-ము - దుష్టసఖ్యము.

౮౧౧. ఆనువారినొప్పినగుణహీనజనుల
స్నేహమారుకంటెనుబసచీకుఁగనుట. ౧

౮౧౨. పడసీనను జేరియెడసినఁబాయుసదృశ
విరహితులకూర్మి పెరిగినవిఱిగిననేది. ౨

౮౧౩. పొసఁగుదానిఁదూఁచెడుమిత్రులొసఁగుదాని
గొనెడువారుచోరులుదుల్యులనఁదగుదురు. ౩

౮౧౪. రణములోగతిద్రచ్చునేరనితురంగ
సములప్రేముడికంటెనుసౌఖ్యమొంటి. ౪

౮౧౫. సల్పియునుబ్రోపునందనిజాల్ములయల
చెట్టచెలిమాటకంటెమంచిదగుఁగామి. ౫

౮౧౬. అజ్ఞుకడఁగ్రిక్కిఱిసినసఖ్యంబుకంటెఁ
బ్రాజ్ఞుపగలక్షశతములపాళ్లసుఖము. ౬

౮౧౭. హాసపరులుగానైనసఖ్యంబుకంటె
ద్వేషపరులచేఁగోట్లయంతేసిసుఖము. ౭

౮౧౮. వచ్చుపనివికల్పమొనర్చువారిచెలిమి
ముచ్చటిడకకొంచెముగొంచెముగనుడుగుత. ౮

౮౧౯. స్వప్నమందునుజెట్టయాసలుపుటొండు
వలుకుటొండగుమర్త్యులబాంధవంబు. ౯

౮౨౦. ఎంతయునుడగ్గఱించుటనెడపుఁడింట
వర్తిలిసమజ్యఱట్టిడువారితొడుసు. ౧౦

౨౩ - వ అ - ము - అనర్ఘసఖ్యము.

౨౨౧. తగినకడఁగన్నడపనుదాకలియగు
వసముగనకుండికలిసినవారిపొందు. ౧

౨౨౨. చుట్టలటయిచుట్టలుగానియట్టివారి
చెల్మియబలలుల్లముమాడ్కిఁ జిదగొదఁబడు. ౨

౨౨౩. వివిధభద్రములనుజదివినయపుడును
హృదయభద్రగులగుటదుర్హృదులకరిది. ౩

౨౨౪. వదనమునవంచిగనునవ్విహృదయమ్మునను
చెఱుపుఁగలవంచకులకెప్డు వెఱవనగును. ౪

౨౨౫. ఎడఁదవలనఁగూడనివారినేమొకటను
బలుకువలనఁదేఱుటకాదుప్రక్రమంబు. ౫

౨౨౬. హితులమాడ్కిఁబాగులవచియించిరేని
నరులమాటలాశుగఁదెలియంగఁబడును. ౬

౨౨౭. పలుకువినయముశాత్రవస్థలిఁగొనకుఁడు
ధనువువినయముగీడుదెల్పినకతమున. ౭

౨౨౮. దండమిడినకేలుననుశస్త్రంబణంగు
శత్రుజనములేడిచినయశ్రంబునలది. ౮

౨౨౯. అడరఁజేసితమ్ముహసించునట్టివారి
నగనుజేసిచెల్మిఁజెడంబెనఁగుటక్రమము ౯

౨౩౦. వైరులిష్టులౌనలప్రొద్దువచ్చునప్డు
డాస్యమొప్పిస్వాంతముదప్పియదితొలఁగుత. ౧౦

౮౪-వ అ-ము-అజ్ఞత.

౮౩౧. అజ్ఞతయనంగఁబడునదొండదియొదన్నఁ
జెట్టలగ్రహించిఫలముఁబోఁగొట్టెడిదగు. ౧

౮౩౨. మౌఢ్యములలోననంతయుమౌఢ్యమగును
లాలసనయోగ్యవృత్తులపాలఁజేఁత. ౨

౮౩౩. త్రపఁబడమిచర్చఁగొనమిహార్దంబులేమి
యెదియొకఁడుమన్నమియును వైధేయుపనులు. ౩

౮౩౪. చదివి తెలిసియన్యులననిసభనణఁగని
యలమడియనికన్నమడియలుగలుగరు. ౪

౮౩౫. ఒంటసలుప నేరుపరియేడింటియందుఁ
జొచ్చియణఁగు నారకమునజ్ఞుండుదాను. ౫

౮౩౬. పొరఁబడుటయొండొనిగళముఁబొరయుఁదాను
వగనెఱుఁగకజ్ఞుఁడొకపనిఁబయికొనినను. ౬

౮౩౭. దుర్హృదులునిండక్షుధితులౌదురుసుహృత్తు
లజ్ఞుఁడురువొందుకలిమిఁదానానినయెడ. ౭

౮౩౮. భ్రాంతుఁడొకఁడుసురమత్తుఁబడసినగతి
మూఢుఁడొకఁడుతనహస్తమునఁబడసిన. ౮

౮౩౯. చాలనింపువైధేయులసఖ్యములవి
యోగమప్పుడాభీలదమొండు లేమి. ౯

౮౪౦. కడుగనిపదంబుశయ్యపైనిడినయటుల
విబుధులసమజ్యనజ్ఞుప్రవేశమగును. ౧౦

౮౫-వ అ-ము-అల్పజ్ఞత.

౮౪౧. ఎఱుక లేమి లేమిని లేమి పెఱది లేమి
జగతివారు లేమిగఁ జూడఁ జాలరట్టు. ౧

౮౪౨. ఎఱుక లేనివాఁ డెదఁ బొంగి యిచ్చుటకొను
నతని నోము లేదుని మిత్త్రమన్య మెదియు. ౨

౮౪౩. అజ్ఞులగువారు దాము దమ్ములఁ జునలఁత
శత్రులకుఁ గూడఁ జేయ నసాధ్యతరము. ౩

౮౪౪. వెలర దేదనఁగా వెల్గుఁగల జనులము
మనము నాదముఁ దా మెంచు మానమగును. ౪

౮౪౫. తెలియని విషయిక్కొని ప్రవర్తిలుట దోష
మెడపు కుశలతఁ గలదియు నిచ్చు శంక. ౫

౮౪౬. అవయవముఁ దాఁచుటోయగు నల్పబుద్ధి
తమకడను దోఁచు దోసముల్ దాఁచనిగతి. ౬

౮౪౭. అరిది మంత్రము విడనాడు నల్పబుద్ధి
పెను వెతంగయికొనఁ జేయుఁ దనకుఁ దాన. ౭

౮౪౮. పనుపను నొనర్ప లేఁడు దాను నెఱుఁగఁడగు
నలయు నుఱుపోవు దాఁక నొకామయంబు. ౮

౮౪౯. చూడనతనిఁ జూపునతండు చూడనతఁడు
చూడనతఁడు చూచినతండు చూచినటులు. ౯

౮౫౦. సాధువులు గలదను దాని లేదనియెడు
నాతఁడును పడఁగఁబడు ధాత్రిభూతముగను. ౧౦

౮౬-వ అ-ము - వైరము.

౮౫౧. వైరమనుదుర శేషజీవంబులకును
భేదమనుగుణహీనతఁ బెంచుగదము. ౧

౮౫౨. భేదముఁదలంచి కానివి పేరి చినను
వైరముఁదలంచికీడుఁగూర్పమి ప్రముఖము. ౨

౮౫౩. ద్వేషమను వేదనగదంబుఁదీఱిచినను
నాశమది లేమిగస్థిరప్రకాశమిచ్చు. ౩

౮౫౪. సౌఖ్యమునసౌఖ్యమొసఁగు ద్వేషంబనియెడు
దుఃఖమునదుఃఖమొకనికిఁద్రుంగె నేని. ౪

౮౫౫. వైరమెడనోరగిలినడువంజతురుల
పైనిజనిపోరఁదలఁచుస్వభావులెవరు. ౫

౮౫౬. వైరమునఁ బేరుటితవనువానిబ్రదుకు
జాఱుటయుఁదీఱుటయును బజ్జంగలయది. ౬

౮౫౭. హెచ్చుటనుగాంచు సత్యార్థమెఱుఁగలేరు
మచ్చరముఁగాంచుమశ్శీలమతులుదాము. ౭

౮౫౮. ద్వేషముందుఁబ్రక్కఁగునయ్యదిసిరిదాని
మీఱనుద్యమించిననుద్యమించుఁజెట్ట. ౮

౮౫౯. ద్వేషమెఱుఁగఁడుసిరివచ్చు వేళదాని
ప్రాయమెఱుఁగును గడగండ్లువచ్చుటకయి ౯

౮౬౦. ద్వేషముననగుఁజెట్టల శేషముమఱి
హాసముననగుసన్నయమనుప్రమదము. ౧౦

౮౭-వ అ-ము - శాత్రవసమృద్ధి.

౮౬౧. బల్లిదులకెదురొడ్డుటఁ బాయుత మఱి
దుర్బలులపయి నెప్డుఁ గుదుర్చుత పగ. ౧

౮౬౨. హార్దమది కానఁడురు సహాయతఁ గనండు
దాను బలహీనుఁ డెటులు ద్విట్దర్పమడఁచు. ౨

౮౬౩. భీతిలు నెఱుంగఁ డోరిమి కఁ బెట్టఁడీవి
తో మెలఁగఁ డిట్టిఁ డరులకు దొడ్డ పేద. ౩

౮౬౪. ఎడయఁ డలుకఁ జెందఁడు నెఱవితని పైని
జనుట సులభ మెవ్వరికి నెచ్చటను నెపుడు. ౪

౮౬౫. పథముఁ గనఁడు ప్రాప్యములొనర్పఁడు దనకగు
నగడుఁ గనఁడు బూనఁడు గుణంబరులకింపు. ౫

౮౬౬. కానని యమర్షుఁ డతిసాంద్రకాముఁ వీరి
కోరమి విపక్షతతి చేతఁ గోరఁబడును. ౬

౮౬౭. ఒసఁగియుం గొను నదివలయును గరంబుఁ
దొణఁగియుండి తగనివి చేయు నతని పగ. ౭

౮౬౮. గుణవిహీనుఁడై తప్పులెక్కుడుగ నైన
హితవిహీనుఁ డౌ నద్ద్విట్తతికిఁ దోడు. ౮

౮౬౯. అడుచువారి కున్నతపుసౌఖ్యములుడుగవు
తెలివి లేని శంకి లెదుశత్రులఁ బడసిన. ౯

౮౭౦. పతనశూన్యుని గినియు స్వల్పమగునొడమెఁ
గొనని యాతనిఁ గొనదు వెల్లు నిరతమును. ౧౦

౮౮-వ అ-ము - శాత్రవగతి నెఱుఁగుట.

౮౭౧. శాత్రవంబను గొడవఁ గూర్పఁగలది యొకఁ
డాటలందును వలచు యోగ్యంబు కాదు. ౧

౮౭౨. కార్ముకహలకర్షకులపగం గొనినను
భాషణహలకర్షకులకోపముఁ గొనకుడు. ౨

౮౭౩. భ్రమఁగొనినవారికంటె నెంతొ బంజయొంటిఁ
గనిపగయనేకులందుఁ దాఁ గాంచువాఁడు. ౩

౮౭౪. పగను జెల్మిగఁ గొనివర్తిలు గుణవంతు
తగవుపట్లను నెలకొన్న దగును జగతి. ౪

౮౭౫. తనకుఁ దోడు లేదిరుపగల్దానొకఁడగు
టనగుతోడుగాఁ గొను తమం దెనయునొండు. ౫

౮౭౬. తేటినను దేఱకయయున్నఁ దెగుదలకడఁ
దేఱఁడయి పాయఁడయి మధ్యఁ దిరుగవిడుత. ౬

౮౭౭. నొవ్వవలదు నొచ్చినదికన్గొననిచోట
తగ్గవలదు తగ్గును గొనఁదలఁచుచోట. ౭

౮౭౮. గతి నెఱిగి తన్ను సల్పి తన్గావఁగఁ దన
పగతు రెడఁగల్గినట్టిదర్పము నశించు. ౮

౮౭౯. చిఱుతగ నెకంటకద్రువుఁ జిదుముతమది
చిదుముఁగలు పెత్తు మర్త్యుల చేముదిరిన. ౯

౮౮౦. ఊపిరాడను గలరుగారు అవుగఁబగ
వాడువారలమదము నార్పని మనుజులు. ౧౦

౮౯-వ అ-ము - అంతర్వైరము.

౮౮౧. ఛాయజలముదుష్టములుదుష్టములుబంధు
స్వాంతగతులుదుష్టములుదుష్టములనిడిన. ౧

౮౮౨. అసినిబోలుశత్రులపగకలుకకుఁడుసు
హృదులఁబోలుశత్రులతొడరికకలుకుఁడు. ౨

౮౮౩. లోపగకుజంకితన్నునేలుతఁగులాలు
సానగతినెంతయునుగూల్చుసగ్గుదలను. ౩

౮౮౪. హృదయనయమీనిలోపగయొదవెనేని
స్వజననయమీనిదోషపుంజములనిచ్చు. ౪

౮౮౫. చుట్టములచేతలోపగపుట్టెనేని
నత్యయముతోడదోసములన్నియిచ్చు. ౫

౮౮౬. పొసఁగమిపొసంగినజనాళిదెసఁగలిగిన
మడియమిపొసంగుటరిదియెన్నఁడునృపునకు. ౬

౮౮౭. బరణిపొందటులారిమిననోరుమరంత
రపురిపుత్వముఁగనినగోత్రంబువారు. ౭

౮౮౮. ఆకుఱాయిరాయఁగఁబిండమటులబలము
తేయురాసిలోపగఁగొన్నదియగుకొలము. ౮

౮౮౯. నూపగులునొప్పినట్టితనుమితిదేని
లోపగతదంతరంబుననాపదయగు. ౯

౮౯౦. సమ్మతములేనివారిసంసర్గముకుటి
యందుఫణితోడఁగూడియున్నట్టివిధము. ౧౦

౯౦-వ అ-ము - పెద్దలనవమానింపమి.

౮౯౧. బల్లిదులబలంబపహసింపమిమనిచెడు
నట్టిజనులమన్నుటలయందంతయుఁదొలి. ౧

౮౯౨. బల్లిదులలక్ష్యమిడకప్రవర్తిలినను
బల్లిదులవల్ల నెడయనిబాధనిచ్చు. ౨

౮౯౩. చెడుటవలసినఁగావింపుఁడడుగకఅల
నడుపవలసినసాధించునాజను లెడ. ౩

౮౯౪. జమునిఁజెయిఁగొనిపిలిచినక్రమముఁగలది
బలులకబలులుచెఱుపులువన్నెడునది. ౪

౮౯౫. ఎందరిగియెందుననికిఁడామందలేర
సహ్యాబలపృథ్వీపులక్రుధాసంకలితులు. ౫

౮౯౬. అగ్గిఁగాల్పఁగాఁబడినమన్నగునుమనరు
సజ్జనాపరాధులుగనైజరగువారు. ౬

౮౯౭. సాంగమహితజీవనముమహార్థమేది
వైరాగ్యమహితపూజ్యులుక్రుధనొందిరేని. ౭

౮౯౮. తిప్పయట్టిరుదిగుడుగాఁదిట్టిననిల
నొప్పినట్టిరుకొలముతోనొగిఁజెడుదురు. ౮

౮౯౯. ఘనతఁగలవ్రతోద్యుక్తులల్గిననడుమను
దునిసిపడిపదభ్రష్టుఁడౌద్యోధిపతియు. ౯

౯౦౦. ఘనతనమరినయూనికంగలరయినను
బ్రణుతినమరినపూజ్యులల్గినబ్రదుకరు. ౧౦

౯౧-వ అ-ము-కామినిగతిచేరుట.

౯౦౧. గృహిణిఁగోరువారందరగ్రియఫలముఁజె
యువునుగోరువారొల్లనియొడమియునది. ౧

౯౦౨. పూనకబలనుగోరెడువానిసిరియ
నూనమగునొకహ్రీయయిహ్రీనొసంగు. ౨

౯౦౩. గృహిణిచెంతలొంగినగుణహీనతసుచ
రితులచెంతనెల్లపుడునువ్రీడనిచ్చు. ౩

౯౦౪. భార్యకవెఱడుపరలోకఫలవిహీను
కార్యనిర్వహణముకీర్తికరముగాదు. ౪

౯౦౫. జాయకలుకువాఁడలుకునుసంతతంబు
సాధువులకుశ్రేయములనుసలుపుటలకు. ౫

౯౦౬. అనిమిషులమాడ్కిబ్రదికినఘనతఁగనరు
గృహిణిమృదుదోర్లతలకుజంకెడుపురుషులు. ౬

౯౦౭. కన్యపనుపెంచివర్తింపఁగలపురుషత
కన్నఁద్రపఁగాంచుకన్యయఘనతఁగలది. ౭

౯౦౮. సఖులకొఱలముగింపరుసత్కృతులను
సలుపరతివప్రియంబటుజరగువారు. ౮

౯౦౯. పుణ్యకృతియుఁబూనినశ్రీయునన్యకృతియు
నింతిపనుపుఁజేసెడువారిచెంతలేదు. ౯

౯౧౦. తలఁపుఁగనినయెడందశ్రీకలుగువారి
కతివఁగనియగుమౌఢ్యమెట్టితఱిలేదు. ౧౦

౯౨-వ అ-ము - నియమరహితాంగనలు.

౯౧౧. ప్రీతిచేఁగోరకొరునిస్త్రీచేతఁగోరు
కూటవేషాంగనలనమోక్తులువెతనిడు. ౧

౯౧౨. ఫలమరసిభవ్యమాడునభవ్యనార్ల
నయమరసియెంచివారిఁబొందకవిడుచుత. ౨

౯౧౩. గడనకత్తెలయనృతసంగముచీఁక
టఱనెఱుంగనికుణపమునంటినటులు. ౩

౯౧౪. అర్థపరమార్థలతనుసౌఖ్యముఁగొనరను
కంపపరమార్థమరయువిజ్ఞానపరులు. ౪

౯౧౫. సర్వజనభోగసక్తలస్వల్పసుఖముఁ
జిత్తశుభభోగవిజ్ఞులుచెందఁబోరు. ౫

౯౧౬. తమసుఖమునించువారలుదాఁకరమ్మి
త్రుటిసుఖమునించుయోషలదోర్లతలను. ౬

౯౧౭. నిలుపెడఁదలేనివారుదామొలయఁగలరు
పెఱలెడఁదఁగోరిచేరుభావినిభుజములు. ౭

౯౧౮. తెలియుప్రాజ్ఞులుగానివారలకుపథివ
నితలకౌఁగిలిమోహినీయుతమనుదురు. ౮

౯౧౯. నేమహీనరామలమెత్తనివగుకేలు
జ్ఞానహీననీచులుమున్గునానిరయము. ౯

౯౨౦. ఉభయహృదయాంగనలుసురద్యూతమునివి
సిరివలనఁబాపఁబడినయానరులకితవు. ౧౦

౯౩-వ అ-ము-కల్లుద్రాగమి.

౯౨౧. అలుకనీరు తేజుడుగుదురనవరతము
మదిరపైనిలాలసఁగొనిమరగువారు. ౧

౯౨౨. ద్రాగకుఁడుకల్లుఁద్రాగినఁద్రాగుఁడార్య
పూజనమునొందఁగోరమిఁబూనువారు. ౨

౯౨౩. కన్నమకుముందుఁగానిదికావునగుణ
ధన్యులకుముందు నేమికాదంబరిభ్రమ. ౩

౯౨౪. వ్రీడయనెడియుత్తమురాలువెన్నొసంగు
హాలయనెడిమొప్పనిదోషపాలకులకు. ౪

౯౨౫. చెయువెఱుంగమిఁగలయదిక్రయమొసంగి
యొడలెఱుంగమిఁగొనునదియొకఁడుండు. ౫

౯౨౬. తూఁగినారుకూలినవారితుల్యులెపుడు
హాలనానువారలుత్క్ష్వేళమానువారు. ౬

౯౨౭. మఱుఁగెఱిఁగియుండుగ్రామసంహాసితులౌదు
రెపుడుసురడొంగియానిమత్తైనయువారు. ౭

౯౨౮. మత్తిలిమెఱుంగననుటనుమానుతహృద
యస్థలిమఱుంగిడినదియునబయలగు. ౮

౯౨౯. హాలమత్తుహేతువెఱుంగనాడుటమెను
నీటమున్గినాతనిదివ్వెనెమకినటుల. ౯

౯౩౦. ఇరఁగుడువకుండిభ్రాంతివహించినతనిఁ
గనఁదలవఁడొకొంట్రాగినతనసొలపును. ౧౦

౯౪-వ అ-ము-ద్యూతము.

౯౩౧. వలవకుఁడు గెలిచిననక్షవతి గెలిచిన
దియుబడిశముఝషముమ్రింగినయనువగును. ౧

౯౩౨. ఒకటిఁగొనినూఱుదిగనాడుద్యూతకులకు
శుభముఁగొనిమీఱునొకదారిచొప్పడునొకొ. ౨

౯౩౩. పొరలునాయమునుడుగకపూనియఱవ
ధనమునాయముఁజనిపరస్థలినపడును. ౩

౯౩౪. వ్యథలుమిగులంగఁగూర్చిశ్రేయంబుఁదీర్చు
పణమువలెనొండులేమియిచ్చునదిలేదు. ౪

౯౩౫. కైతవముకూటములవాటుఁబ్రీతిఁజేసి
కైకొనినపార్థివులులేనికథలవారు. ౫

౯౩౬. కడుపునెరపలేరంగదల్ గందురుపణ
మనెడునిర్ఋతిచేఁగప్పఁబడ్డట్టివారు. ౬

౯౩౭. పసుపడినసంపదనుగుణంబును జెఱచును
సమయమదియక్షవతికడంజరగెనేని. ౭

౯౩౮. ధనముఁజెఱిచిదబ్బరఁబయిఁదార్చియొడఁదఁ
గరుణఁజెఱిచికష్టమునునెగడ్చుఁబణము. ౮

౯౩౯. కాంతివిద్యాసంపదబువ్వకట్టడునవి
యైదునెత్తమందిననందవటనృపునకు. ౯

౯౪౦. చెడుదనుకనుగోరుపణంబువడువునవెతఁ
బడుదనుకనుగోరుగుణంబుప్రాణమందు. ౧౦

౯౫-వ అ-ము-ఔషధము.

౯౪౧. హెచ్చినను దగ్గినను రోగమిచ్చు శాస్త్రి
లెత్తినమరుత్తు మొదలైనయత్తిగయును. ౧

౯౪౨. భేషజంబని వలదట విగ్రహమున
కారగించినదఱిగినదరసితిన్న. ౨

౯౪౩. అఱిగినఁ గొలంది నెఱిఁగి తా నానుతమది
యొడలుగొనినట్టిఁడుపలు నాళ్లనుచుదారి. ౩

౯౪౪. అఱిగిన దెఱింగి ప్రతి లేనియ విగుఱిఁగొని
కుడుచుత బుభుక్షఁ బెనుపారఁగొని యొకండు. ౪

౯౪౫. వ్యత్యయము లేనినిఘసము వదలితిన్న
నత్యయము లేదు గదముననసువులకును. ౫

౯౪౬. సుంతఁగని మెక్కువాని చో సుఖము మాడ్కి.
నిండు పెను తిండి వానిచో నిలుచు గదము. ౬

౯౪౭. అగ్గికొలఁదికా కెఱుఁగక యతిగఁదిన్న
రుక్కుకొలఁది లేక తనికిఁ బిక్కటిలును. ౭

౯౪౮. వ్యాధినరసి వ్యాధికిమూలమరసి దాని
శాంతిపథము నారసికూడ సలుపుఁగాక. ౮

౯౪౯. ఆతురుకొలందిమఱియామయముకొలంది
కాలముఁదలంచితగఁ జేయుఁగావుతకృతి. ౯

౯౫౦. గదగుఁడుచికిత్సకుఁడుమందు తదుపచరణ
పరుఁడనుతదంశ చతురంశపదము మందు. ౧౦

౩ - వ ది - శే ష ప్ర క ర ణ ము.

౯౬-వ అ-ము-కులీనత.

౯౫౧. కులజనితులందుఁగాకప్రగుణతనాన
కలయసహజంబుగాఁబొసంగవొరులందు. ౧

౯౫౨. వృత్తమునుసత్యమునుహ్రీయువెలయునీత్ర
యంబునఁదొలంగరుకులీనులైనవారు. ౨

౯౫౩. హాసమీగిప్రియవోక్తిదూఱాడకుంట
నాల్గుసూనృతగోత్రనిర్ణయములండ్రు. ౩

౯౫౪. పేరిచినవిగఁగోటిగఁగూరిరేని
గోత్రజనితులుసేయరుకుందుఁగలవి. ౪

౯౫౫. ఇచ్చునదిలోపలఁబడంగవచ్చినటను
విచ్చునదిలేదుగుణమందువృద్ధకులము. ౫

౯౫౬. చలముఁగొనియొప్పఁగననివిసలుపరమల
కులముఁగొనిమందమనితలకొనెడువారు. ౬

౯౫౭. గోత్రజాతులకడఁదప్పుకొఅలుదివిని
నోషధీశునికడమచ్చయోజహెచ్చు. ౭

౯౫౮. నయముపట్లనప్రియతకన్పడినవానిఁ
గులముపట్లసంశయమునుగొనుజగంబు. ౮

౯౫౯. క్షేత్రగుణమునుమొలకలుసెప్పుఁజెప్పు
గోత్రజనితులవదనవాక్కులటువలెను. ౯

౯౬౦. శివముఁగోరినఁగోరుతసిగ్గువినతిఁ
గులముఁగోరినఁగోరుతఁబలుగురికడ. ౧౦

౯౭-వ అ-ము - మానము.

౯౬౧. లేకయమరనిభవాకలితమ్మైనఁ
బాయవలెఁగొఱఁతను జేయవచ్చువాని. ౧

౯౬౨. శ్రీకరములోనుఁజేయరశ్రీకరముల
శ్రీకరముతోడమానమిచ్ఛించువారు. ౨

౯౬౩. వృద్ధియందునమ్రతవలెకొద్దిదైన
తగ్గునందుఁబెద్దఱికముదాలుపవలె. ౩

౯౬౪. శిరమువదలిక్రిందనుబడ్డచికురసములు
తరమువదలిక్రిందనుబడ్డతఱినిజనులు. ౪

౯౬౫. కొండసమమానినారలుంగుందుదురొక
గుంజసమమానఁజేసినంగుందుగలవి. ౫

౯౬౬. యశమునొసఁగదుత్రిదివమునందనీయ
దెదియొమఱినగుజనులవెన్నెగినిలుపు. ౬

౯౬౭. కొననివారలవెనుచనిమనుటకంటె
నణఁగెనాఁబడునదిసుఖంబాయునికిన. ౭

౯౬౮. మందొమఱిమాంసమునొకండుమన్నుబ్రదుకు
హెచ్చుచెడిమానములయింపవచ్చినపుడు. ౮

౯౬౯. తనురుహమువీడినను బ్రదుకనిచమరస
దృశులుసుఖువీడుదురుమానమెడయఁగన్న. ౯

౯౭౦. హీనతలభింపబ్రదుకనిమానపరుల
తేజముఁదలంచిజగతినుతించునెపుడు. ౧౦

౯౮-వ అ-ము - గౌరవము.

౯౭౧. తేజ మొకనికిహృదయోన్నతివిలసిలుట
హైన్య మొకనికినదిమానియాదమనుట. ౧

౯౭౨. ప్రభవ మొప్పున శేషజీవంబులకును
విభవ మొప్పదు చేయుకృత్యభిదవలన-. ౨

౯౭౩. ఎగువనున్న నెచ్చుడిగినా రెచ్చు కారు
డిగువనున్న డిగ్గుడిగినార్డిగ్గు కారు. ౩

౯౭౪. పుణ్యసీమంతినులవిధంబునఁ బెరిమెయుఁ
దన్నుఁదామంచినడుచుటఁగన్నఁగలదు. ౪

౯౭౫. పెరిమెఁగలవారొనర్తురు పేదలయ్యు
గరిమగలచేఁతలందొఱఁగకి తెరువున. ౫

౯౭౬. పిన్నలమనంబునను లేదు పెద్దలనుస
మున్నతిగఁగొందమనఁజాలు యోచనయది. ౬

౯౭౭. మించుదలలో నెకడుఁ బ్రసరించినదగు
మంచిదియుఁదానుచితులపంచఁబడిన. ౭

౯౭౮. గొప్పతన మెప్డునణఁకువఁగొనునలంక
రించుఁదనుసంతసిలియదికొంచెతనము. ౮

౯౭౯. గొప్పతనముగర్వము లేమిఁగొనినడుచుట
కొంచెతనముగర్వము నాదుకొనినిలుచుట. ౯

౯౮౦. న్యూనతను సముత్కృష్టత కానసీదు
హీనత నెయనుత్కృష్టతయెన్నివిడుచు. ౧౦

౯౯ - వ అ - ము - సమృద్ధికలిమి.

౯౮౧. సహజమంద్రుమంచివియెల్ల సహజమెఱిఁగి
యభిసమృద్ధినొందిచరించునాజనులకు. ౧

౯౮౨. గుణశుభమెపూర్ణులశుభముగుఁబెఱలనగు
నలశుభమదేశుభముననుగలదికాదు. ౨

౯౮౩. ప్రీతివ్రీడదానమునాగరికతఋతము
గూడనేనుఁబూర్ణతఁగొన్నగుంజలగును. ౩

౯౮౪. త్రుంపనిశుభస్థమదినో మొరులయఱవచి
యింపనిశుభస్థమదియాసమృద్ధియగును. ౪

౯౮౫. అలసమర్థులసామర్థ్యమణఁకువయది
యభిసమృద్ధులద్వేష్యభిదాయుధంబు. ౫

౯౮౬. అభిసమృద్ధికిశాణమేదన్ననోటు
సమతనొందనివారియచ్చటనుఁగొనుట. ౬

౯౮౭. ఓగునిచినట్టివాండ్రకుంబాగునుపని
యాయెడసమృద్ధియేఫలంబార్చునదియొ. ౭

౯౮౮. లేమియొకనికిఁగాదుగేలితనముపరి
పూర్తియనఁగలసామర్థ్యమునుబోరసిన. ౮

౯౮౯. కల్పమదిగ్రకఁదలినఁగ్రకఁదలరభిస
మృద్ధికిఁదటంబనఁబడుమేల్మిఁగలవారు. ౯

౯౯౦. పూర్ణులుప్రపూర్ణతాక్షయంబుఁగొనిరేని
ప్రాజ్యజలధాత్రితాభరింపదుభరంబు. ౧౦

౧౦౦-వ అ-ము-గుణముకలిమి.

౯౯౧. సులభపదమున నెవ్వరిచోనుగుణము
గలిమియనునడకొందుటసులభమండ్రు. ౧

౯౯౨. ప్రియముఁగల్గుటతగినయన్వయముఁబొడ
ముటను రెండునుగుణముఁగల్గుటనునడక. ౨

౯౯౩. అంగమొప్పుటజనులయొప్పుగుట లేమిఁ
బొందఁదగ్గగుణముననొప్పుటగునొప్పు. ౩

౯౯౪. నయముమఱిసుకృతంబునొనర్చినట్టి
ఫలయుతులగుణమెంచుఁబ్రపంచతలము. ౪

౯౯౫. నగవచటనుకానిదినిందపగయచటను
గుణములగునుపాడినెఱింగినజను లెడ. ౫

౯౯౬. గుణముగలవారుకల్గికల్గునుప్రపంచ
మదికలుగ దేనిత్రుంగునదణఁగినేల. ౬

౯౯౭. వ్రశ్చనముఁబోల్పదనుఁగలవారలైన
వృక్షమునుబోల్దురునరగుణక్షయగులు. ౭

౯౯౮. హితమిడకదుర్ణయతతులనిడుజనులకు
గుణమిడనియట్టిరగుటయగుంజరమును. ౮

౯౯౯. హర్షణసమర్థకులుగానియాజనులకు
సింధుమహీఘ్రమున నేనిశింబడినది. ౯

౧౦౦౦. ధర్మరహితుఁడానినమహాధనముసత్ప
యస్సుచమకదోషమున వేఱయినయట్లు. ౧౦

౧౦౧-వ అ-ము - మేలులేనిసిరి.

౧౦౦౧. కనియెనిలునిండనైనపెక్కగలిమిదానిఁ
దినకమృతుఁడయ్యెఁ జేయనుండినది లేదు. ౧

౧౦౦౨. వసువుననగునంతయుననియొసఁగకెంచు
భ్రమముననగుక్షుల్లకజననమొకరునకు. ౨

౧౦౦౩. కూరుపును గోరి శ్రేయముఁ గోర లేని
పూరుషులతోఁపుభూమికిభారమగును. ౩

౧౦౦౪. మిగతగానేదియిచటసంస్మృతిఁగొనునొకొ
యొకరిచే వేఁడఁబడుట లేకుండినతఁడు. ౪

౧౦౦౫. దానమును భోగమును లేని మానవులకుఁ
జేరి చినకోట్లుకల వేనిఁ బేదటికము. ౫

౧౦౦౬. ఆమయము పెనుసిరికిఁ దాననుభవింపఁ
డీఁడొకఁడుతగుజనులకీపాడియతఁడు. ౬

౧౦౦౭. లేనివారికొండిడకుండువానిసిరిమ
హామనోజ్ఞయొంటిఁబలిక్కియైనయటుల. ౭

౧౦౦౮. అడుగఁబడనియాతనిసిరినడిమియూర
నిలుచుముసిడిమ్రానొకఁడుపండినవిధంబు. ౮

౧౦౦౯. ప్రియతఁదొఱఁగితన్నునొగిల్చినయముఁగనక
కనినవెలుఁగుఱొక్కటమునొందుజనులుపరులు. ౯

౧౦౧౦. యశముఁగలలక్ష్మణులదిష్టకృశతరార్తి
జలధరమువగ్రహముఁగొన్నజాడఁగలది. ౧౦

౧౦౨-వ అ-ము-సిబ్బితికలిమి.

౧౦౧౧. చేతఁబట్టిసిగ్గునుగంటసిగ్గుమంజు
హాస్యసచ్చరిత్రలసిగ్గులన్యములవి. ౧

౧౦౧౨. కూడుఁదాల్పుఁదక్కులుఁబ్రాణికోట్లకెల్ల
వేఱుగాదుమర్త్యులప్రోదివ్రీడకలిమి. ౨

౧౦౧౩. తరసలక్ష్మములుసుఖులంతయుఁద్రపయను
భవుకలక్ష్మము నెఱవుకన్పట్టియుండు. ౩

౧౦౧౪. తొడవుగాదొమాన్యులకుహ్రీతొడరియుంట
గదముగాదొప్రాభవగతియదికలుగమి. ౪

౧౦౧౫. ఒరులనిందయుఁదమనిందయుసరిగఁద్రపఁ
గొనుజనంబులఁద్రపకునిక్కయనుజగంబు. ౫

౧౦౧౬. వ్రీడవెలుఁగువహింపకవిపులజగతి
కాసపడరువహింపమహాపురుషులు. ౬

౧౦౧౭. విడుతురసువులఁద్రపఁగోరివిడరుత్రపను
నసువులకునయిత్రపనేలునట్టివారు. ౭

౧౦౧౮. ఒరులుసిగ్గొందుదానిసిగ్గొందఁడేని
వృషముసిగ్గొందుదానివహింపఁగలదు. ౮

౧౦౧౯. కులముఁగాల్చునునడవడికుందెనేని
శివముఁగాల్చునుత్రపఁగనమివిలసిలిన. ౯

౧౦౨౦. త్రపమదినిలేనివారివర్తనముకొయ్య
బొమ్మగుణముచేనసుభ్రమఁబూన్చినట్టులు. ౧౦

౧౦౩-వ అ-ము - కులముఁ జేయుగతి.

౧౦౨౧. చెయిద మొనరింప నేను నా చేయి వదల
నను పెరిమె కంటె లేదు గణ్యం బొకనికి. ౧

౧౦౨౨. యతనమును నిండు తెల్వియు ననెడు రెంటి
నిడు చెయువునం గుటుంబము నిడుదయగును. ౨

౧౦౨౩. కొల మొనర్తు నేన నెడి యొకనికి దైవ
మొడివిగించి తాముసుపుగ నుద్యమించు. ౩

౧౦౨౪. సలుపక ముగింపుఁ గొనుఁ దాన స్వాన్వయమును
మసలకక డంకఁ గొని చేయు మానవులకు. ౪

౧౦౨౫. దోస మొందఁ డై వంశముఁ జేసి బ్రదుకు
వానిఁ జుట్టమై చుట్టును ధ్రాణీతలము. ౫

౧౦౨౬. దండి పౌరుష మొకనికొఁ డాఁ బొడమిన
యింటి కేలికతనముఁ జేయించుకొనుట. ౬

౧౦౨౭. ఆలమెడ శూరులటు స్వకీయాళి యెడను
మోయఁగలవారి పయిఁగనే మోఁతయగును. ౭

౧౦౨౮. కులముఁ జేయువారికి వేళ కలుగదగుట
నలఁతఁ బూని మానముఁ దా ముదలఁపఁ జెడును. ౮

౧౦౨౯. వెత కెకొను షాత్ర మొకొని సంసృతిని దోష
వితతిఁ గననీక దాఁ జెడి యతని యొడలు. ౯

౧౦౩౦. బాధమూలముఁ ద్రుంపఁగాఁ బడును బట్టి
యూను మేల్మి ముగండు దా లేని కొలము. ౧౦

౧౦౪-వ అ-ము-కరిసనము.

౧౦౩౧. తిరిగియునులాంగలమువెన్కదేజగత్తు
గనుకఁబలుపాట్లుపడియుముఖ్యంబుకృషియ. ౧

౧౦౩౨. కృషికులుప్రపంచకులకక్షకీలకసము
లదిసలుపకుండిచనువారినంతనోర్చి. ౨

౧౦౩౩. కృషిసలిపిమెక్కమనువారలెమనువారు
నతిసలిపిమెక్కవెనుపోవునరులితరులు. ౩

౧౦౩౪. పలుదొరలభూములనుగందురలతముదొర
కయికొనఁగనా కణిశలక్ష్మికారుణికులు. ౪

౧౦౩౫. అడుగరడిగినజనులకొండిడుదురుమఱుఁ
గిడకకృషియిడిమెసవెడువృత్తివారు. ౫

౧౦౩౬. హాళికులకుఁజేమఱఁగుటయైనలేదు
కోరునదియువీడితిమనువారికునికి. ౬

౧౦౩౭. పలముదువ్వపాతిక్కగనెండఁబడిననెరువు
పిడికెఁడొల్లకే ఫలియించుఁబెద్దయునట. ౭

౧౦౩౮. హలముకంటెబాగెరువగుంగలుపటుపయి
జలముకంటెబాగగునురక్షణముకృషికి. ౮

౧౦౩౯. అరుగకొడయఁడుండిననేలయెరియుచుఁగడు
నతనిగృహిణిచొప్పునలోననలిగివిడుచు. ౯

౧౦౪౦. దీనులమనియూరకయుండుమానవులను
నేలయెడుభామినికన్నగేలిసలుపు. ౧౦

౧౦౫-వ అ-ము-దారిద్ర్యము.

౧౦౪౧. నెవ్వమాడ్కి నెవ్వగయది నెమకిచూడ
నెవ్వమాడ్కి నెవ్వగయది నెవ్వయయగు. ౧

౧౦౪౨. పేదఱికమనునొక్క పాపిచనుదెంచు
నాపరమునునిహంబునుఁదోఁపనీక. ౨

౧౦౪౩. ప్రతనవంశభవమునుభాషితముఁజెఱుచుఁ
దొగగదుర్గతియనెడియాదోహదంబు. ౩

౧౦౪౪. అన్వయమునఁబుట్టినవారియటను లేమి
సొడ్డుఁగనినపలుకులుదోఁచుసొలపునిచ్చు. ౪

౧౦౪౫. లేమియను నామనస్యములోమఱిమఱి
వేగిపడునామనస్యము లెయ్యవియును. ౫

౧౦౪౬. సత్తువెలయునర్థముఁజాలఁజదివియునిన
నిస్స్వవచనమర్థము లేమినిదలపడును. ౬

౧౦౪౭. ధర్మమదితొడరని నెవ్వ తాల్పుకన్న
తల్లివలననుబరునట్లుతలఁపఁబడును. ౭

౧౦౪౮. నేఁడునులభించునదిమొకో నిన్నయుననుఁ
గూలిచినయట్లుకడగండ్లఁగొన్న నెవ్వ. ౮

౧౦౪౯. నిప్పులోనుఁదూఁగుటయగు నెవ్వలోను
గన్నుమూయుటేదొకటనుఁగడిఁదియగును. ౯

౧౦౫౦. అనుభవంబొరయనివారలంతయుఁదొలఁ
గనిదియుప్పునకును గాడికినిలయంబు. ౧౦

౧౦౬-వ అ-ము-యాచన.

౧౦౫౧. వేఁడఁదగువారలనుగన్న వేఁడఁదగును
దాఁచినను వారికగుఁదప్పుతమకుఁగాదు. ౧

౧౦౫౨. అడుగుటొకనికిసుఖహేతువడిగినయవి
యిడుమపడమిఁగదన కావహిల్లునేని. ౨

౧౦౫౩. దాఁచుటయది కానని చిత్తధర్మవిదుల
మ్రోలనిలిచియాచ్ఞయునొకకొమురువుఁగలది. ౩

౧౦౫౪. అడుగుటయునిచ్చుటయుపోలనగును గోప
నమునుగలయందుఁగన లేనినరులయందు. ౪

౧౦౫౫. దాఁచునది లేనివారుభూస్థలినిగలిమి
జోఁకఁగొని చేరిమార్గణుల్ మేకొనునది. ౫

౧౦౫౬. దాఁపుడనురుగ్విముక్తులఁదాముగన్న
లేమినగుకష్టమంతయు లెక్కఁగఁజెడు. ౬

౧౦౫౭. దూఱి తెగడకయీనోపువారిఁగన్న
మోదమున నెదలోలోనమురియునదగు. ౭

౧౦౫౮. యాచకులు లేమిఁగన్నమహాబ్ధిజగతి
మ్రానిబొమ్మయేగివచ్చినమాదిరిదగు. ౮

౧౦౫౯. ఇడెడివారలచోయశంబేమియుండు
నడిగిచేకొనువారు లేనట్టిచోట. ౯

౧౦౬౦. అర్థియిచ్చునాతనిఁగినియమివలయును
నెవ్వకస్తితానయునుగణించుసాక్షి. ౧౦

౧౦౭-వ అ-ము - యాచనవెఱ.

౧౦౬౧. దాఁచకలరి యొసంగు నేత్రసము లెడను
వేఁడికొనమి సుఖంబు వేవేలపాళ్లు. ౧

౧౦౬౨. అడిగికొనియుఁ బ్రాణముమనునది వలసినఁ
దిరిగి చెడుత లోకమును విధించినతఁడు. ౨

౧౦౬౩. లేమికడగండ్ల యాచించి నోముదమను
క్రౌర్యమునకంటెఁ గ్రౌర్యంబుఁ గలది లేదు. ౩

౧౦౬౪. స్థలము శేషంబుఁ గొననియాతగవుఁ గలద
స్థలము లేనప్డు నడుగుటొందని నెరవది. ౪

౧౦౬౫. నీటివలెఁ గాఁచుగంజైనిఁ బాటువలన
నైన యదియానుకంటె లేదధిక సుఖను. ౫

౧౦౬౬. ఆవునకు నీళ్లు కావలెనని యడిగిన
నాలుకకు యాచ్ఞలాగు హైన్యంబు లేదు. ౬

౧౦౬౭. అడిగెదను నడిగెడువారినంత నడుగు
కడను మటుఁ గిడునలవారి నడుగకుఁడని. ౭

౧౦౬౮. యాచనయను దుర్బలనావ దాఁచుటయను
నేలఁదగులునప్పుడు తాను జీలిపోను. ౮

౧౦౬౯. యాచనఁ దలంపఁగా హృదయము కరఁగును
దాఁచుటఁ దలంపఁ దీజీవ దలుఁగలదియు. ౯

౧౦౭౦. దాఁచువారల కెచ్చోట దాఁగునొకొ
యాచకాళికి లేదనన రుగునుసులు. ౧౦

౧౦౮-వ అ-ము - అల్పత్వము.

౧౦౭౧. పూరుషుల నెపోల్దురితరుల్ వారిఁబోలు
పోల్చుటఁగలవారలను మేముగనలేము. ౧

౧౦౭౨. లగ్గెఱుఁగువారికంటెఁదుష్టుల్లకులుసుఖులు
చిత్తమునవారుకష్టవర్జితులుగాన. ౨

౧౦౭౩. దేవతలఁబోల్దురపశదుల్ తృషఁగొనునది
వారివలెఁదామునొనరిచివర్తిలుటను. ౩

౧౦౭౪. చిత్తకృశతఁగలారిఁగాంచినను వారి
కంటెబలువుగఁజాల్ముఁడుగర్వమొందు. ౪

౧౦౭౫. సాధ్వసంబపామరులయాచారమితర
మాశయుండు నేనిమఱుండు లేశతరము. ౫

౧౦౭౬. క్వణితపటహతుల్యులుపృథగ్జనులుదాము
వినినమఱుఁగునన్యులకెత్తి వినుచుకతన. ౬

౧౦౭౭. తడిచెయివిదుల్పరితరులుదాలువడుచు
వడిచెయికలట్టిరుగనిలువనిజనులకు. ౭

౧౦౭౮. పలుకఁగఫలంబువడుదురుప్రాజ్ఞులించు
పగిదిగనొగుల్పనితరుఁడుఫలమువడును. ౮

౧౦౭౯. కట్టునదియు మెక్కునదియుఁగనిననీచుఁ
డట్టిరిమెడఁదప్పులుగనగట్టిఁడగును. ౯

౧౦౮౦. ఎందుకగుదురుస్వల్పులాండెసఁగినప్పు
డమ్మనగుమరుదమ్ము వేగమ్ముగాను. ౧౦

౩ - వది - కామకాండము—పరకీయాప్రకరణము.

౧౦౯ - వ అ - ము - తగవువగఁబఱుచుట.

౧౦౮౧. అమరసుందరియొకో మంచి నెమలియొకొ
విమలకుండలసతియొకొ భ్రమసెడుమది. ౧

౧౦౮౨. ఈమనోహరిచూపున కెదురుచూచు
టేఁచు మోహిని వాహిని నెనసినటులు. ౨

౧౦౮౩. అపు డెఱుఁగ మృత్యువను దానినిపు డెఱిఁగితి
సతిగుణమునొందు విపులాజిచక్షువులది. ౩

౧౦౮౪. కన్నమనుజులయుసుఱానఁగలపొడవునఁ
గన్నెతగవుముగుదచూడ్కి కలదివేఱు. ౪

౧౦౮౫. మృత్యువో మఱిచక్షువో మృగియొ యెఱుఁగ
ముగ్ధకామినిదృష్టి యీమూఁడుఁగలది. ౫

౧౦౮౬. చెడుగుబొమలవక్రతఁ జాటుసేసెనేని
వణఁకు తెగులొనర్పఁగ లేవు వనితకనులు. ౬

౧౦౮౭. ఘాతుకమదావళంబు పైకంటిపటము
భామినికుచాచలంబు పైపచ్ఛడంబు. ౭

౧౦౮౮. మెఱయునుదుటికి నొగిలె నే మృధమున నెదు
రిడని మగలును జడియు నాకడిమితనము. ౮

౧౦౮౯. మృగినెనయు భీతదృష్టియు హ్రీయుఁగనున
తివకుఁ దొడ నేల యొండగు నవియమర్చి. ౯

౧౦౯౦. త్రాగినారలఁ జొక్కఁగాక కాఁగుమధువు
కాంచినారల రేఁపదు కామమటులు. ౧౦

౧౧౦-వ అ-ము - జాడ నెఱుఁగుట.

౧౦౯౧. కనులనిరుచూపులింతికిఁగలవియొకఁడు
తెవులొసఁగుచూపొకండలతెవులుమందు. ౧

౧౦౯౨. చూపుమ్రుచ్చిమిఁగొనుచిన్నిచూపధికము
కామమందుచెరిసగంబుకలదికాదు. ౨

౧౦౯౩. కాంచెఁగాంచిసిబ్బితిఁగాంచివంచెనుదల
నయ్యదామెపంటకుఁబోసినట్టినీరు. ౩

౧౦౯౪. నేనుతనుఁగనునయ్యెడనేలనుగనుఁ
దానుగనినగుమెల్లగఁగాననియెడ. ౪

౧౦౯౫. గుఱిఁగొనికనుంగొనమికాకకొనకనుపడ
యొకకనుమొగిడ్చినలదానియోజనవ్వు. ౫

౧౦౯౬. అలతటస్థులటాడినఁదెలియఁగఁబడు
నలుకనొందనివారలపలుకులువెస. ౬

౧౦౯౭. క్రుద్రహితవుత్సితోక్తులుంగ్రుద్ధులటుల
దృష్టియుఁదటస్థతుల్యసుహృదులగుఱులు. ౭

౧౦౯౮. ఇంతికటఁగలదొకవేడ్కయేనుజూడ
నంతఁగఱఁగినదయిచూచియల్లననగు. ౮

౧౦౯౯. వేఱువారలగతినవిభేదమొందు
చూపుఁజూచుటయభికులచోనఁగలది. ౯

౧౧౦౦. కంటితోఁగంటిజతచూపుకలిసినసుఖ
లంబువాపలుకులేదియేనియుంబడయవు. ౧౦

౧౧౧-వ అ-ము - కూడికఁ గొనియాడుట.

౧౧౦౧. కనియు వినియుఁ డాఁకియు మూరుకొనియుఁ దినియు
నెఱుఁగు విషయు లేనును నాతియెడ నకలవి. ౧

౧౧౦౨. గదమునకు మందు వేఱు స్వచ్ఛకటక చారు
తరుణి తనరుక్కునకు మందు తానయగును. ౨

౧౧౦౩. తాము మోహించు వారి మెత్తని భుజముల
నానియా నిద్రలాగింపొ హరిజగంబు. ౩

౧౧౦౪. ఎడసిన దహించు డగ్గఱు నేడను జిల్లు
మను నెట గ్రహించె నిట్టిదా నగ్గి నీమె. ౪

౧౧౦౫. ఆశఁ గొనినప్పు డవియవి యటుల నగును
చారుతర గంధఘునకచ సతి భుజములు. ౫

౧౧౦౬. ఎనయునప్పుడెల్ల నుసుఱు దిననయఁ డాఁకు
కతన సుధవల్లఁ గలవి ముగ్ధకు భుజములు. ౬

౧౧౦౭. తమమనికినుండి తమయార్జితంబు పాళ్లు
కనమెసవినట్లు కోమరాలి కౌఁగిలింత. ౭

౧౧౦౮. లాలసులగు నిద్దఱకు నుల్లాసకరము
గాలి నడుమ ద్రయ్యఁబడని కౌఁగిలింపు. ౮

౧౧౦౯. అలుగు నది మాను నది యంతఁ గలి సెడు నది
యనునివియ కాముకులు గన్న యాఫలంబు. ౯

౧౧౧౦. ఎఱుఁగునప్పుడెల్ల నెఱుఁగమి నెఱిఁగినటులు
కలియునప్పుడెల్ల వలపది కామినికడ. ౧౦

౧౧౨-వ అ.-ము- మేలిమిమెచ్చిపలుకుట.

౧౧౧౧. ఓశిరీషమాసద్గుణికిపోదువు మేము
కోరునామెనీకంటెనుగోమలగుణ. ౧

౧౧౧౨. ననలఁగన్ననుభ్రమసెదుమనసయీమె
కనులుపల్వురుగనుపువులెనయుననుచు. ౨

౧౧౧౩. తలిరుతనువుముత్తెములుదంతములుతావి
సురభికనులుశక్తియలమస్కరభుజకగు. ౩

౧౧౧౪. కనుటఁగలవేనితోఁగలిలఁగనుప్రాలి
సురుచిరవిభూషకనులకుసరిఁగానమని. ౪

౧౧౧౫. దిరిసెపుఁబువులుగాఁడలుదీయకామె
తుటిమెఁగనదిఁకఁగొనుశ్రీతూర్యములను. ౫

౧౧౧౬. చందమామనుసుదతియాస్యము నెఱుఁగక
యుండుతావునఁగలఁగెనాయుడుకులంబు. ౬

౧౧౧౭. విచ్చుపట్లనిండిన వెల్గువిధునకువలె
మచ్చయున్నెవక్త్రమునందుమానవతికి. ౭

౧౧౧౮. కాంతమోములాగుననీవుకాంతిఁజేయఁ
జాలుదేనిమోహింతుఁడౌదుస్వస్తిచంద్ర. ౮

౧౧౧౯ కుసుమసమనేత్రముఖిమొప్పఁగోరుదేని
పలువురునుజూడనుదయంబుఁబడకుచంద్ర. ౯

౧౧౨౦. దిరిసెనమునంచ తెక్కయుఁదీఁగబోఁడి
పదములకునుంచుఁబల్లెరుపండ్లటువెత. ౧౦

౧౧౩-వ అ-ము-వలపుమిక్కుటమువాక్రుచ్చుట.

౧౧౨౧. పాలతోఁ దేనెకలిసినపగిదిదిమ్మృదు
భాషిణీపాండురదసముద్భవజలంబు. ౧

౧౧౨౨. తనువుతోఁ బ్రాణమునకేవిధంబులౌమఱి
యతివతోమాకుఁగలప్రీతులావిధములు. ౨

౧౧౨౩. తారకఁగలపాపచనుముదరలియీవు
మేమువలచుచారలికకుగీము లేదు. ౩

౧౧౨౪. బ్రదుకుటనుబోలునదికాంతప్రాణమునకు
మడియుటనుబోలునదిదానికెడయునపుడు. ౪

౧౧౨౫. తలఁతుభాసురజన్యనేత్రగుణములను
మఱతునేనినొకప్డునేమఱపెఱుఁగను. ౫

౧౧౨౬. కనులనరుగరుతెప్పవాల్చినవనరరు
తనుతరులుమదభీప్సితుల్ దానివలన. ౬

౧౧౨౭. కంటఁగలవారుహృద్యులాకారణమునఁ
గన్నులనుదీర్పనొల్లనుగడచుటెఱిఁగి. ౭

౧౧౨౮. ఎడఁదఁగలవారుదయితులాహేతువుఁగొని
యుడుకఁదినభీతిలుదుమువారుడుకుటెఱిఁగి. ౮

౧౧౨౯. తెప్పవ్రాలినడొంగెడుచొప్పెఱుఁగుదు
నంతదానికెవింతవారంద్రుజనులు. ౯

౧౧౩౦. అలరియుందురుడెందమందనవరతము
నలిగియుందురువింతవారంద్రుజనులు. ౧౦

౧౧౪-వ అ-ము - సిబ్బితివిడుగడ సెప్పుట.

౧౧౩౧. కామభోగానుషంగదుఃఖకలితులకు
క్షేమమీతాడుదకఁ శక్తి యది లేదు. ౧

౧౧౩౨. ఓరువనివిగ్రహామునసువులును దాటి
వారువము నెక్కఁగొనుఁ ద్రపవదలి పెట్టి. ౨

౧౧౩౩. వ్రీడయును మేల్మగటిమియు నాఁడమరెను
నేఁడమరెఁ గాముకులు గొను తాడు నాకు. ౩

౧౧౩౪. కామమను క్రూరసలిలముగన్ హ్రీను
శౌర్యమను నోడలను గొనిచనుఁ దెరల్చి. ౪

౧౧౩౫. మాలికాచ్ఛకంకణయిచ్చెఁ దాళవాజి
తోడసాయమప్పుడు నొచ్చు పీడనిపుడు. ౫

౧౧౩౬. తాళహయము నెక్కఁటనిశీథమునను దల
పోయుదు నిదురింపవు గనుల్ ముగుదకొఱకు. ౬

౧౧౩౭. సింధునిభ కామమనుభవించియును దాళ
మెక్కఁనివధూటివిధము లేదెచ్చుఁగలది. ౭

౧౧౩౮. నిలుపరిది వారుఘున కారుణికులు నాక
సమితిఁబడఁ గామమది గోపనముగతించి. ౮

౧౧౩౯. ఎఱుఁగ లేరేరునని యస్మదీయ కామ
మిరుగులో భ్రాంతి వహియించి తిరుగుచుండు. ౯

౧౧౪౦. ఏముగన్నులఁగనహాసియింతురుదమ
రేముపడ్డది పడని మెయింగుమతులు. ౧౦

౧౧౫ - వ అ - ము - ఆడికోలెఱుఁగనిచ్చుట.

౧౧౪౧. అగడెగయమర్లభంబగునసువులుండుఁ
దెలియరదిపల్కఁపల్వురదృష్టమునను. ౧

౧౧౪౨. సుమసమానలోచనయపూర్వము నెఱుఁగక
యొదవెనా మెతోనగడునీయూరుమాకు. ౨

౧౧౪౩. తగులదోయూరుగన్నట్టియగడెడంద
కొనకయేదానిఁగొన్నట్టిగుణముఁగలది. ౩

౧౧౪౪. అగడువల్లనుగామంబునిగుడుటయ్యెఁ
గుదియునయ్యది లేకున్న గుణమువదలి. ౪

౧౧౪౫. కయిపుఁగనుదన్కఁబానముప్రియపడుగతి
బయలువడుదన్కఁగామమింపయుతనరెడు. ౫

౧౧౪౬. చూచినదియొక్కదివసంబు లేచెడుసడి
వ్యాళమదిచంద్రమునిఁగొన్నవడువుఁగలది. ౬

౧౧౪౭. ఊరివారలదూఱెరువుగజననిక
ఠోరభాషలునీరుగనీరుజయగు. ౭

౧౧౪౮. నేతినార్పుదమగ్గిననియెడఁగతిది
కామమార్పుద మెత్తునగడునననుట. ౮

౧౧౪౯. సడికిజంకుటయొప్పునెజంకకుమని
నతఁడపల్వురుజంక నెడ తెగినకడ. ౯

౧౧౫౦. తాముగోరిననిత్తురాదయితులేము
గోరునా జడి నెత్తునీయూరుదాన. ౧౦

౨-వది స్త్రీయాప్రకరణము.

౧౧౬-వ అ-ము-ఎడఁబాటునకుఁడికిల్లుట.

౧౧౫౧. చనమికలదేనినాకయ్యదనుమునీదు
త్వరితగతిరాకజీవించువారికనుము. ౧

౧౧౫౨. ఇతవుఁగలదియాయనచూడికఁ యెడయికంజు
జడుపుఁగలదియాయెను నేఁడుసంగమంబు. ౨

౧౧౫౩. అరిదిసుమ తేఱు టెఱుకఁగలట్టివారి
యెడను నొకదారి నెడయికయ్యెడును గాన. ౩

౧౧౫౪. ఘృణనభయమిచ్చినారలయెడసినమఱి
యలపలుకునమ్మినారలకగు నెతప్పు. ౪

౧౧౫౫. మనుపుదేని నేలినవారి చనమిమనుపు
మటులవారుబాసినఁగూడుటరిదిపిదప. ౫

౧౧౫౬. ఎడయికవచించుకఠినులై రేనివారు
మఱలఁగరుణింతుర నెడునకఁ అయురుదగు. ౬

౧౧౫౭. చెప్పవొకొఁ వేలపతిపాసినదినాకు
ముంగయిద్దుమీ తెఱుకడెనులకులములు. ౭

౧౧౫౮. క్రూరమిష్టభామలులేనియూరమనుట
దానికంటెఁగ్రూరమభీష్టతమవిరహము. ౮

౧౧౫౯. కదిసినను గాలిచినఁగాల్చుఁగామరుజయ
కెడసినను గాలుపనుజాలు నేయనలము. ౯

౧౧౬౦. అరిదిఁగొనిదుఃఖరుజఁబాపివిరహముఁగొని
యవలఁగొనసుండిమనువారలవని మెండు. ౧౦

౧౧౭ - వ అ - ము - వంత చేఁజిక్కి వందురుట.

౧౧౬౧. దాఁచు దేనామయంబును దోఁచు నూట
నీరులాగూరుఁ జల్లెడు వారలకిది. ౧

౧౧౬౨. దాఁచుటకును నేరువనీ గదంబు గదముఁ
జేసినతని కాడను నాకు సిగ్గనిచ్చు. ౨

౧౧౬౩. కామమును హ్రీయు నను విహంగమునకుఁ దుదల
నోరువని నాదు తనువునందుండి తూఁగు. ౩

౧౧౬౪. కామ వారిధియది తాను గలదు దాని
నీఁదు కావలి తరి తాను లేదు నాకు. ౪

౧౧౬౫. ద్వేషమున్నెడ నేమి కావింతురోకొ
స్నేహమున్నెడ బాధరాఁ జేయువారు. ౫

౧౧౬౬. కామసుఖము వారిధి దానిఁ గాంచునపుడు
కాఁచునపుడు వేదన దానికంటె నెచ్చు. ౬

౧౧౬౭. కామబహుళోదకము నీఁది గట్టుఁ గాన
నేరనడి రాతిరిని నేననిలువఁ గంటి. ౭

౧౧౬౮. కలనిఖిలజీవముల నిద్రఁ గనను జేసి
కుమతియగు రాత్రి ననుఁ దక్కఁ గొనదు తోడు. ౮

౧౧౬౯. క్రౌర్యగుల క్రౌర్యములకంటె క్రౌర్యములవి
యీతిథుల మాసరములొందియేగు రేలు. ౯

౧౧౭౦. ఎదపగిది నుండుచోఁ జనఁజది వెనేని
ఝురిఁగొను జలంబులీఁదవస్మద్దృశలిటు. ౧౦

౧౧౮-వ అ-ము - చూడికితొట్రుపడుకొండుట.

౧౧౭౧. కనులుదా మేడ్చునదియే మొచననిగదముఁ
గనినదేమా మొదటఁదాముగనఁబఱుపఁగ. ౧

౧౧౭౨. అరసి తెలియక చూచినయంజనాక్షు
లాలసి తెలియక వేదననొందు టేల. ౨

౧౧౭౩. పదటముగఁదాముగని తామపరితపించు
నిదికలదియే ముపరిహాసమిడుతగవును. ౩

౧౧౭౪. ధారచెడినీర మెండె నేత్రములుమనని
దారిఁజుద లేనిరుక్కు నాతట్టునిలిపి. ౪

౧౧౭౫. నిమిషహీన వేదనఁగుందు నీరధికిని
సమము లేనికామగదంబొసఁగినకనులు. ౫

౧౧౭౬. అహహా హృద్యమె మాకిట్టియామయంబు
నిడినచక్షువులీవంతయెడఁబడినది. ౬

౧౧౭౭. వనరివనరిలోనిజలంబువట్టుతఁ బ్రియు
వలచికరఁగియాసఁగఁగన్నయలకనులిట. ౭

౧౧౭౮. వలవకయవలచినవారుగలరిటమటి
కనులునిమిషముఁగన లేవుకనకవారి. ౮

౧౧౭౯. రానియప్పుడుఁదూఁగవువచ్చె నేనిఁదూఁగ
వావగలను నామకనుల్ ఘనార్తిఁగలవి. ౯

౧౧౮౦. అరిదికాదూరుకొంటరహస్యముమము
నెనయురావానకాక్షులయెడఁదనుండి. ౧౦

౧౧౯ - వ అ - ము - పాండిమకలిమిఁబరితపించుట.

౧౧౮౧. వల్లభులకునీయమినోడఁబడితినేరి
కందునిపుడుపాండిమవతినయినప్రకృతి. ౧

౧౧౮౨. వారొసంగినారనువ్యవహారముఁగొని
పాండిమంబునామెయిపయిఁబర్వియూరు. ౨

౧౧౮౩. చెలువమునునానయునువారుచేకొనిరిప్ర
తిగగదముఁబాండిమమునాకొసఁగియలతటి. ౩

౧౧౮౪. తలఁతునేనుజెప్పినదివారలయలగరి
మమటుచేయుచుండియునుబాండిమకవుడగు. ౪

౧౧౮౫. అటుగదామదభీప్సితులరుగుచుందు
రిటుగదామెయిఁబాండిమమెదుగునాకు. ౫

౧౧౮౬. దివ్వియతటిఁజూచుతమంబుతీరునఁబ్రియు
మచ్చికతటిఁజూచునుబాండిమంబుచేర. ౬

౧౧౮౭. కౌఁగిలించియుండితిఁబ్రకటగాఁబొరలితిఁ
బాండిమంబువచ్చెవెరంజుపగిదినంత. ౭

౧౧౮౮. పాండిమమునీమెకనెననుపలుకుగాని
వారెడసిరీమెననియెడువారులేరు. ౮

౧౧౮౯. పాండిమమునామెయిన్వలెఁబడినటునయ
మానిచినవారుసుస్థితులౌదురేని. ౯

౧౧౯౦. పాండిమయటంచుపేరౌటభద్రమనయ
మానిచినయట్టిరీమిదూఱాడరేని. ౧౦

౧౨౦ - వ అ - ము - పాక్షికామనస్స్యముపలుకరించుట.

౧౧౯౧. తమప్రియులుదమ్ముఁబ్రియపడఁదనరినారు
పడసిరిసుఖంబనెడునయఫలముఁగుడువ. ౧

౧౧౯౨. మనెడుజనులకభ్రముగురిసినవిధంబు
ప్రియులకలప్రియుల్ గనిసలిపెడుప్రియంబు. ౨

౧౧౯౩. వలపుఁగలవారిచేవలవఁబడువారి
కమరుసుఖమానికాఁగలమనుప్రమదము. ౩

౧౧౯౪. వలవఁబడువారుభాగ్యవికలులుదాము
వలవఁగలవారిచేవలవఁబడరేని. ౪

౧౧౯౫. మనవలపుఁగాంచినారలుమనకునేమి
సలుపుదురొతామునాగతివలవనికడ. ౫

౧౧౯౬. ఏకపక్షకామముచెట్టయింపుఁగలది
భారయష్టిలాగునరెండుపక్షములది. ౬

౧౧౯౭. గదమునామనస్యంబునుగానఁడొకొ—
యొకరిచోనకందర్పకుఁడుండినడచు. ౭

౧౧౯౮. ప్రియులవలనిప్రియోక్తిఁబడయకజగతి
బ్రదుకుముదితలకంటెఁగర్కశలులేరు. ౮

౧౧౯౯. హృద్వ్యలీయరేనియువారియెడనగుపలు
కెద్దియేనిపీనులకిష్టమియ్యఁగలది. ౯

౧౨౦౦. కొననివారికిఁగొనువెతవినిచెదీవు
గడలిఁబూడ్చుముమనసమంగళమునీకు. ౧౦

౧౨౧-వ అ-ము - తలఁచినవారుపలవరించుట.

౧౨౦౧. తలఁచినను దొలంగని పెన్ముదంబునిచ్చు
కతననగుఁబరిస్రుతకన్న కామమింపు. ౧

౧౨౦౨. కామమెటుసుఖమొండపో తామువలచు
వారిఁదలఁపఁగనొండు లేదారెడునది. ౨

౧౨౦౩. తలఁచువారినిబోలుచుఁదలఁపరొకొ–
కలుగుదానినిబోలుచుఁగలఁగుఁదుమ్ము. ౩

౧౨౦౪. మేమునుంగలమొకొ వారియామనమున
మామనంబుననలవారమరిగికలరు. ౪

౧౨౦౫. వారియెదఁగాఁపుముఁగొన్న వారుసిగ్గుఁ
గానరొకొ మాయెదఁదొఱంగకచను దేర. ౫

౧౨౦౬. ఏనుమఱియెదికొనినిల్తు నేనువారి
తోనుగలిసినతిథు లెంచఁగానిలుతును. ౬

౧౨౦౭. మఱచినమ ఔందుకగుదు నేమఱపెఱుఁగను
దలఁచినఁదహించుఁదలఁపు నాతనియెడయిక. ౭

౧౨౦౮. ఎంతతలఁచిననలుగ లేరంత కాదొ
వల్లభులుదనరిచెడియా వైభవంబు. ౮

౧౨౦౯. తరలు నా మేల్మియుసుఱు భేదవిరహితుల
మనెడియా వారిదయ లేమినధిక మెంచి. ౯

౧౨౧౦. వీడకేగినవారిమద్వీక్షణములఁ
జూడనేగకుమీవుమంచుజిగికాఁడ. ౧౦

౧౨౨-వ అ-ము-కన్నకలయునికి నెన్నియాడుట.

౧౨౧౧. వల్లభులదూత్యమునుబూనివచ్చినదగు
స్వప్నమునకేదియొకొ నేనుసల్పువిందు. ౧

౧౨౧౨. తొగలచూపులు నే వేఁడఁదూఁగు నేని
బ్రదుకుభావము నే నేయనుదుఁబ్రియులకు. ౨

౧౨౧౩. జాగరనునీనివారలస్వప్నమునను
గాంచుటను నాకుఁబ్రాణముగలదియగును. ౩

౧౨౧౪. కలనుగామముగలుగును మెలపునందో
సఁగనివారలనరసియొసంగుకతన. ౪

౧౨౧౫. మెలఁకువనుగన్నదియునప్డుకలయదియును
గనినపుడయింపొనరె రెండుఁగనుకసమము. ౫

౧౨౧౬. జాగరూకతయనునొండుసంభవింప
దేనిపాయరుగలయందుహృద్యులనను. ౬

౧౨౧౭. జాగరూకతఁనీయనిజఠరులుగల
లోనవేదనసేయునదేనియమము. ౭

౧౨౧౮. తూఁగుకడదోర్గతులయితూఁగేగుకడను
వేగమునస్వాంతగతులుగావిలసిలుదురు. ౮

౧౨౧౯. మెలపుననొసంగకుండువారలనొడుతురు
గలయెడఁగనంగలేనివారలుదయితుల. ౯

౧౨౨౦. మెలపునను బాసిరంద్రుమమ్ములదయితులు
గలయెడనుగానరొకొయిక్కడఁగలారు. ౧౦

౧౨౩-వ అ-ము-ప్రొద్దుపొడగనిపొగులుట.

౧౨౨౧. సాయమోకావుపరిణీతసతులయుసురుఁ
ద్రాగునావేళవగుదీవొదలుముప్రొద్ద. ౧

౧౨౨౨. స్వస్తిభ్రమయుతసంధ్యసూక్ష్మవుమదీయ
హృద్వ్యగతికరినుండొనీప్రియతముండు. ౨

౧౨౨౩. చలువపొడమిచీకటఁగాంచుసంజయిపుడు
విసుగుపొడమివేదనహెచ్చముసురుచుండు. ౩

౧౨౨౪. వల్లభులులేనియిపుడుదివసవిగమము
సంహారణభూమియహితులజాడవచ్చు. ౪

౧౨౨౫. ప్రత్యూషమునకేఁజేసినబాగెదియొకొ
సంధ్యకెదియొకోచేసినశాత్రవంబు. ౫

౧౨౨౬. సాయమువెతంబఱచుటనానాయకులెడఁ
బాయనియలప్పుడెఱుఁగనేపాటిదియును. ౬

౧౨౨౭. కల్యమందుజనించియాఘుస్రమంత
కుట్మలంబయిసంధ్యనీగోడుపూచు. ౭

౧౨౨౮. అగ్నినొప్పుసంధ్యకుదూతయైహరించు
శస్త్రమయ్యెవల్లవువేణుసంరవంబు. ౮

౧౨౨౯. తలముభ్రమసికుందుఁబడుస్వాంతంబుభ్రమసి
దివసవిగమమల్లుకొనునాదిష్టమునను. ౯

౧౨౩౦. ధనమనోరథయుతులనేతలఁచిభ్రమయు
దినసమాప్తినిదెగునునాతెగనియుసురు. ౧౦

౧౨౪ - వ అ - ము - అవయవములయొఱపవియుట.

౧౨౩౧. ఎగ్గుమనపాలనూడదవ్వేగినారి
నెంచిత్రపఁగాంచెఁబూవులకీక్షణములు. ౧

౧౨౩౨. వల్లభులొసంగమినినాడువానినొప్పఁ
బాండిమవహించినుజెనీరుపర్వ్వకనులు. ౨

౧౨౩౩. పాసినదిమెండుతెల్పెడుభాతిఁగొనువి
వాహమయినప్పుడుబ్బినబాహులతలు. ౩

౧౨౩౪. బెడఁగుఁబాసిపచ్చనిమంచికడెములెడలుఁ
బ్రియులఁబాసితొల్లిటిచెల్వువిడినకయులు. ౪

౧౨౩౫. కఠినులకఠోరతనుబల్కఁగలవియయ్యెఁ
గడియములతోడఁదొలిచెన్నుచెడినకయులు. ౫

౧౨౩౬. కంకణములూడుగతిఁగేలుకార్శ్యముఁగొన
నొచ్చుటకఠోరులనివారినుడువనొచ్చి. ౬

౧౨౩౭. గారవముఁగందొహృదయమాకఠినులకుమ
దీయముగుస్రుక్కకయులయార్పెఱుఁగఁబల్కి. ౭

౧౨౩౮. కౌఁగిలించినకరములఁగడపనంతఁ
గాంచెఁబాండిమరుచిరముగ్ధనిటలంబు. ౮

౧౨౩౯. కౌఁగిలింపునఁజల్లనిగాలిద్రయ్యెఁ
బాండిమంగనెముగ్ధబల్వర్ణదృష్టి. ౯

౧౨౪౦. దృష్టిపాండిమయొవ్యథాధీనమయ్యె
చెన్నుమీఱినగోధిచేసినదిచూచి. ౧౦

౧౨౫ - వ అ - ము - మనసుతోమందలించుట.

౧౨౪౧. తలఁచియొండునీవనునుచిత్తమయేదేని
తెలిసియొండుఁదీఱని తెవుల్ దీర్చ్చమందు. ౧

౧౨౪౨. వలపువారుపొందకయుండువారుకాఁగ
మనసనీవునొచ్చుట తెల్విఁగనమిస్వస్తి. ౨

౧౨౪౩. ఉండితలఁచివేఁగునదియేదోమనసక
రంగితలఁచుశేఁపిడినవారలెడలేదు. ౩

౧౨౪౪. దృక్కులనుగూడఁగొనిపొమ్ముహృదయమయివి
మెక్కునను వారిఁగనుగొంటకక్కుఱఁబడి. ౪

౧౨౪౫. అనభిలాషులైరనివిడనాడుటగునె
మనస మేముగోరఁగనుగోరనిదయితుల. ౫

౧౨౪౬. కలిసివిడఁజేయుహృద్యులఁగన్నమనస
యలిగివిడలేవుదొంగదూటాడెదీవు. ౬

౧౨౪౭. కామమొండెహ్రీయొండెపోఁగడపుమంచి
మానసంబయీరెండునేఁబూనలేను. ౭

౧౨౪౮. అక్కఱపడియీయరువారలనుచుస్రుక్కి
యజ్ఞమవెనపాసినవారినంటెచనెదు. ౮

౧౨౪౯. చిత్తముననుండువారభీప్సితులుకాఁగ
నెంచిచనుచుందునామదియెరికడకు. ౯

౧౨౫౦. కలయకెడసినవారిహృస్థలినిగలము
చెలువిఁకను నెడఁబాయనిచ్ఛేదము మేము. ౧౦

౧౨౬ - వ అ - ము - నిలుపుతనముపొలివోవుట.

౧౨౫౧. వలపనియెడుశంకలయదివ్రయ్యఁగలదు
నిలుపనియెడునర్గళముఁజొనిపినతలుపు. ౧

౧౨౫౨. కామమనఁబడునొకఁడనుకంపఁగనదు
నామదినిబనిఁగొనునలనడికిరేను. ౨

౧౨౫౩. దాఁచఁదలఁతుఁగామము నేనుదలఁపు లేక
తోఁచివిడుచు దాఁగకలోనఁదుమ్ముమాడ్కి. ౩

౧౨౫౪. నేనిలుపుఁగంమనను చునుంటిమఱి నాదు
కామమురహస్యమెడలిసంఘమునఁబడును. ౪

౧౨౫౫. ద్వేషితులవెన్కఁజననిపెఱచేరిమియల
కామగదయుక్తులెఱుఁగునొకఁడుగాదు. ౫

౧౨౫౬. ద్వేషితులవెన్కఁబోకనర్థించునన్నుఁ
గూడినవిపత్తియో హో యేగుణముకలది. ౬

౧౨౫౭. హ్రీయనునొకండుమాత్రమెయెఱుఁగలేము
కామమునహృద్యులాసలుగలవిసలుప. ౭

౧౨౫౮. నైకమాయలముచ్చువినయపునుడులు
గాదెమాపెనుస్త్రీత్వముగల్చుదండు. ౮

౧౨౫౯. అలుగుదును నాఁగనరిగితినరిగియుమది
కలయికనుబూనుటనుగనికలిసితినట. ౯

౧౨౬౦. వపశిఖనిడినదెనయుతలఁపుఁగలారి
కలిగినిలుతముకలియఁగనునుటకలదె. ౧౦

౧౨౭-వ అ-ము-ఒండొరులుత్తలపడుట.

౧౨౬౧. కనులురుచిచెడియింతలైతనరెవారు
చనినదినములనంటితేసినవివ్రేళ్లు. ౧

౧౨౬౨. రుచిరభూషయీదినముమఱచినమీఁదఁ
గడెములెడలునాభుజములుబెడఁగుపాయు. ౨

౧౨౬౩. శౌర్యతృషమదితోడుగఁజన్నవారి
రాకతృషఁగలనేఁజనిపోకయుఁకను. ౩

౧౨౬౪. భరితకామాప్తిఁబాసినవారురాను
దలఁచిశాఖాళిఁగొంచుమత్స్వాంతమెకుఱు. ౪

౧౨౬౫. కనని! నాయకుఁగనులారఁగన్నపిదపఁ
బఱచునామృదుభుజపాళిపాండిమంబు. ౫

౧౨౬౬. రాని! విభుఁడొకనాటికినానుదనివు
డేఁచివెతలిడురోగములెల్లఁజెడను. ౬

౧౨౬౭. అలుగుదునొకౌఁగిలింతునొకలియుదునొన
యనమెనయునామువిందువచ్చినను నేను. ౭

౧౨౬౮. పనిఁగలసిగెల్చుఁగాతమవనివిభుండు
సతిఁగలసివిందుఁగూర్తముసాయమునకు. ౮

౧౨౬౯. ఏకతిథిసప్తతిథులుదవ్వేగినవిభు
రాకతిథినుంచివగచెడురామలకగు. ౯

౧౨౭౦. కనఁగలిగియేమికనియేమికలిసియేమి
యెదపగిలిపాయుటకుఁగానుదుదిఁగొనినట. ౧౦

౧౨౮ - వ అ - ము - జాడఁగననిచ్చుట.

౧౨౭౧. దాఁచినను సమ్మతిలక చేదాఁటినీదు
నేత్రములె సెప్పఁగలదియుం డెడునొకండు. ౧

౧౨౭౨. కనులునిండినరుచిరముగ్ధకు వనితల
కడనునిండినగుణమధికతనుగలది. ౨

౧౨౭౩. మణులకడఁ బ్రకాశించెడుగుణమనసతి
యొఱపుకడఁ బ్రకాశించునదొండుకలదు. ౩

౧౨౭౪. మొగడమోడ్పులోనిదగు తావిగతిముగుద
నగవుమోడ్పులోనిదగు నొండుగుఱికలదు. ౪

౧౨౭౫. క్వణితకంకణసలిపితాఁజనినకిటుక
దోలయునంగదఁగడపుమందొండుఁగాంచు. ౫

౧౨౭౬. కడునమర్చిహర్షముఁగొనఁగలియుటరిది
గనుసహించియప్రియత నెంచునది కాంచు. ౬

౧౨౭౭. జిల్లోలయు వేలభర్తృపాసినయదిమన
కిన్నమును పేయెటిం గెనీకంకణములు. ౭

౧౨౭౮. ఎడసిరలమాప్రియులునిన్న నేము నేడు
దివసములవారలము మేనితీరుమాసి. ౮

౧౨౭౯. కటకములఁగాంచి భుజములఁగాంచి మఱియుఁ
జరణములఁగాంచియటనది సలిపినదది. ౯

౧౨౮౦. స్త్రీత్వమునస్త్రీత్వమునుగలదియగునండ్రు
నేత్రమునఁగామగదము నెన్నియడుగుటను. ౧౦

౧౨౯ - వ అ - ము - కలియికకుఁదలపడుట.

౧౨౮౧. తలఁప మోదించుటయుఁ జూడ నలరుటయును
గలదు కామంబునకు లేదు కశ్యమునకు. ౧

౧౨౮౨. నూవుమితియుఁ గోపపడమి కావలయును
రేవుమితియుఁ గామము ప్రసరించు నేని. ౨

౧౨౮౩. గణన సేయక తృషితములొనరిచినను
విభునిఁ గానక యమరవు వీక్షణములు. ౩

౧౨౮౪. అలుగుటందపోయితిఁ జెలియద్దిముఱచి
కలియుటందపోయె నుమది కన్న పిదప. ౪

౧౨౮౫. వ్రాయుచోఁ దూలిఁ గనని నేత్రంబు మాడ్కి
నాథుచో నేవఁ గనను గన్నకడ నేను. ౫

౧౨౮౬. కనెడికడఁ గాన లేను దప్పొనరినయవి
కననికడఁ గాన లేను దప్పొనరనియవి. ౬

౧౨౮౭. తిగుచుటెఱిఁగి నీటఁ దిగువారిగతిఁ బొంకు
పడుట నెఱిఁగి యేమిటికిఁ గోపగిల నేను. ౭

౧౨౮౮. హైన్యమిచ్చు నప్రియములీయఁగలదేని
నీయురంబు హృష్టలకిరా నిభము ధూర్త. ౮

౧౨౮౯. పువునకన్న మెత్తన కామమువుఁ దదీయ
గుణము సంతరించెడు వారు గొందఱుర్వి. ౯

౧౨౯౦. కంటఁ గనలి కలంగె నాకంటెఁ దాను
సంగమమునఁ గడంకఁ బొసంగి మున్ను. ౧౦

౧౩౦-వ అ-ము - మనసుతోఁగనలుట.

౧౨౯౧. వారిమనసువారికిఁగానువఱలఁగనియు
నీవుమనసయేటికిమాకునిల్వనిదటు. ౧

౧౨౯౨. అభిలషింపనివారిఁగన్నపుడుమనస
కినియరంచును వారిచోఁగిట్టెదీవు. ౨

౧౨౯౩. చెడినవారికిసఖులేరుపడరనునదొ
మనసకోరినగతివారివెనుకఁజనుట. ౩

౧౨౯౪. ఇంకనట్టివినీతోడనెంచువార
లెవ్వరుల్లమయాంఖిలమిడికలయవు. ౪

౧౨౯౫. పడయమికిభయపడుభయపడుఁబడసిన
నెడయికకునెడయనిదగునిడుమదిమది. ౫

౧౨౯౬. ఒంటిపడియుండితలఁపనాయుల్లమిచట
నుండినదినన్నుఁదినెడులాగోగుఁబఱుప. ౬

౧౨౯౭. త్రపయదియునేమఱచితివారలమఱచుటఁ
గననిదగునాదమహితముగ్ధమతిఁగూడి. ౭

౧౨౯౮. తెగడినను హైన్యమగుననివగచివారి
వగనెతలపోయునసుతృషావహాహృదయము. ౮

౧౨౯౯. కాఱియకునెవ్వరేతోడుకాఁగలారు
దాముగలయుల్లమేతోడుతారనిగతి. ౯

౧౩౦౦. కఱవెయొకరులుబంధువుల్ గామిఁతాము
కలుగునలయెదబంధువుగానియపుడు. ౧౦

౧౩౧-వ అ-ము - పొలయలుకపొరయుట.

౧౩౦౧. కవుఁగిలింపకుండుముగిన్కఁగనుమువారు
కనెడుదుఃఖరుక్కునొకింతకనుదమేము. ౧

౧౩౦౨. ఉప్పమరినట్లులలుకయాయుప్పుకొంత
మిక్కిలయినట్టునిడుదయా మెయివిడుచుట. ౨

౧౩౦౩. అలమరినయట్టివారి మెండలఁచినటులు
దమునలిగినట్టివారిఁబొందకవిడుచుట. ౩

౧౩౦౪. అలిగినట్టివారలఁదీర్చికలియమితడి
తొలఁగిచెడ్డతీఁగియవేరుఁద్రుంచినటులు. ౪

౧౩౦౫. సరసనియమసాధువులకుంజారుతరము
కలహానియమమాకమలనేత్రలమనసున. ౫

౧౩౦౬. యాతనయునలుకయుంగల్గదయ్యె నేని
కామమదిపండునుంబచ్చికాయఁబోలు. ౬

౧౩౦౭. అలుకయగుచోనుగలదొకయంగదయిఁకఁ
గలియునదిదీర్ఘముగునదికాదొకొయని. ౭

౧౩౦౮. నొచ్చుటేలనొచ్చిరినాఁగనొప్పినెఱుఁగు
నట్టిప్రీతిమంతులులేనియట్టిచోట. ౮

౧౩౦౯. సలిలమునునీడకడదియే సౌఖ్యకరము
కలహమునుబ్రీతిపరులచక్కటినసుఖము. ౯

౧౩౧౦. తానలుకవేఁగవిడువారితోనె నాదు
మానసముకూడుదమునాఁగమలయుటాస. ౧౦

౧౩౨-వ అ-ము-అలుకజిలుఁగువలుకుట.

౧౩౧౧. స్త్రీప్రకృతులేరునత్తులచేసమముగ
నానుదురునేనుబొందనీయకుఱషిద్ధ. ౧

౧౩౧౨. అలిగియేముండఁగాఁదుమ్మిరవుడువారిఁ
జిరముగానుండుఁడీరంచుచెప్పుటెఱిఁగి. ౨

౧౩౧౩. దండయగుపూలఁదుఱిమినఁదానుగినియు
నొక్కఱితకుఁజూపఁదుఱిమితిరోయనుచు. ౩

౧౩౧౪. పరికంటెఁబ్రీతులమంటినేరికంటె
నేరికంటెనాయనియల్కఱెనసెఁదాను. ౪

౧౩౧౫. ఇహసముద్భవమందుమేమెడయమంటి
మొలుకఁగన్నులనిండనశ్రులఁగొనియెను. ౫

౧౩౧౬. తలఁచితినటంటినటననుఁగలియదయ్యె
నలుకఁగొనినన్నుమఱచితిరనుచుఁదాను. ౬

౧౩౧౭. స్వస్తియనెఁదుమ్మనంతలోవగచెఁజెఱచి
యెవ్వరుతలంచితుమ్మితిరీరటంచు. ౭

౧౩౧౮. తుమ్ముఁదాఁపఁగమీవారుమిమ్ముఁదలఁప
మమ్ముఁదాఁచితిరోనాఁగఁగ్రమ్మనేడ్చె. ౮

౧౩౧౯. తమ్ముఁదెలిపిననలుగునుదామొరులకు
నిట్టిగుణమునుగలుగువారేకదయని. ౯

౧౩౨౦. తలఁచియుండివీక్షించిననలుగుసకల
మెవరినెంచివీక్షించితిరీరటంచు. ౧౦

౧౩౩ - వ అ - ము - అలుకవలననలరుట.

౧౩౨౧. వారియెడఁదప్పు లేకున్న వారుకరుణ
చేయుగతిగట్టిదానల్క సేఁతఁ జేయ. ౧

౧౩౨౨. అలుకఁదోఁచెడుచిఱు వెతవలనమంచి
కరుణవాడినఁబడయును గారవంబు. ౨

౧౩౨౩. అలుగుటొప్పు వేల్పులనాడుఁగలదొ నేల
వలననొప్పునీరనుఁబోలువారలయెడ. ౩

౧౩౨౪. కవుఁగిలింపుడుగమిఁ జేయుకలహమందు
పొడముమద్హృదయముఁజీల్చుపోటుముట్టు. ౪

౧౩౨౫. అనపరాధులైనను దమయనుఁగుఁ జెలుల
మృదులదోషలానమినిగలదటులొకఁడు. ౫

౧౩౨౬. తినుటకంటెఁదిన్నదిముందు తెగుటయింపు
కలపుకంటెనల్గుటయింపు కామమునకు. ౬

౧౩౨౭. అలుగుటందుఁబరాజితుల్ గెలిచినట్టి
రదికనంబడుఁగూడికయందుఁబిదప. ౭

౧౩౨౮. అలిగికంద మొకోనొసలదిచెమర్ప
కలయికంగనఁదోఁచినయలరసంబు. ౮

౧౩౨౯. అలుగుఁగాకభూషావిలాసాంగదీర్ఘ
మగునుగాకయీరేయి మేమడిగివేఁడ. ౯

౧౩౩౦. అలుగుటింపుకామమునకాయలుకకింపు
కలిసియంతఁగౌఁగిలిఁగొనఁగలుగునేని. ౧౦

సంపూర్ణము.

MARAIMALAI ADIGAL LIBRARY MADRAS-1

త్రివర్గము.

కాండప్రకరణాదులు.

ధర్మకాండము.	ప్రవృత్తి ప్రకరణము	అధ్యాయములు	౨౪
	నివృత్తి ప్రకరణము	,,	౧౪
అర్థకాండము.	రాజ్య ప్రకరణము	,,	౨౫
	అంగ ప్రకరణము	,,	౩౨
	శేష ప్రకరణము.	,,	౧౩
కామకాండము.	పరకీయా ప్రకరణము	,,	౬
	స్వకీయా ప్రకరణము	,,	౧౯
	వెరసి	,,	౧౩౩

అధ్యాయములు.

	పుటసంఖ్య.		పుటసంఖ్య.
అంతర్వైరము	89	అలుకవలననలరుట	133
అక్రోధము	31	అల్పజ్ఞత	85
అజ్ఞత	84	అల్పత్వము	108
అతిథిసత్కారము	9	అవయవములయొఱపవియుట	124
అనర్థావర్తనము	28	అశిక్ష	41
అనర్థాసఖ్యము	83	అసూయారాహిత్యము	17
అనిష్టాకరణము	32	అస్తేయము	29
అభిధ్యారాహిత్యము	18	అస్థిరత్వము	34
అలసతలేమి	61	అహింస	33
అలుకజిలుఁగుపలుకుట	132	ఆచారవిచారము	22

	పుటసంఖ్య.
ఆడికోలెఱుఁగనిచ్చుట	115
ఆమిషనిషేధము	26
ఇంగితమెఱుఁగుట	71
ఎడబాటునకుడికిల్లుట	116
ఒండొరులుత్తలపడుట	127
ఔషధము	95
కడఁకఁగలిమి	60
కనికరము	58
కన్నుకలయునికినెన్నియాడుట	122
కఠినము	104
కలియికకుఁదలపడుట	129
కల్లుఁద్రాగమి	93
కామినిగతిచేరుట	91
కార్యఘటనగతి	68
కార్యదృఢత	67
కార్యశుద్ధి	66
కాలమెఱుఁగుట	49
కులముచేయుగతి	103
కులీనత	96
కూడికఁగొనియాడుట	111
కృతజ్ఞత	11
కోట	75
క్షమాకలనము	16
క్షుద్రసంగవర్జనము	46
గారవము	98
గార్హస్థ్యము	5
గుణముకలిమి	100
గోష్ఠినెఱుఁగుట	72
గోష్ఠివెఱవమి	73
చారులనేలుట	59

	పుటసంఖ్య.
చుట్టమనుసరించుట	53
చూడికితొట్రునస్రుకొఁకొందుట	118
చేయుచెయ్వికలిమి	62
జాడఁగననిచ్చుట	128
జాడనెఱుఁగుట	110
తగవువగఁబఱచుట	109
తత్త్వవివేకము	36
తపము	27
తలఁచినవాఱుపలవరించుట	121
తాటస్థ్యము	12
తెలిసి తేఱుట	51
తెలిసిపనిఁగొనుట	52
దయాళుత్వము	25
దానము	23
దారిద్ర్యము	105
దుష్టదండము	56
దుష్టసఖ్యము	82
దూత్యము	69
ద్యూతము	94
ధర్మనిరూపణము	4
నాడు	74
నియమరహితాంగనలు	92
నిలుపుతనముపాలివ్రావుట	126
నృపులఁజేరినడుచుట	70
పరవశమొందమి	54
పరసతీవిరాగము	15
పరిత్యాగము	35
పరివ్రాజకమహిమము	13
పశ్చాదనిందనము	19
పాండిమకలిమిఁబరితపించుట	119

	పుటసంఖ్య.		పుటసంఖ్య.
పాక్షికామనస్యము బలుకరించుట	122	వలపుమిక్కుటము వాక్రుచ్చుట	113
పాపభయము	21	వాగ్మిత్వము	65
పుత్త్రోత్పాదనము	7	వాహినీవైభవము	77
పెద్దలనవమానింపమి	90	విత్తార్జనవిధము	76
పొలయలుకఁబొరయుట	131	విద్య	40
ప్రత్నత	81	వినయాకలనము	13
ప్రారబ్ధము	38	విమర్శించిచేయువిధము	47
ప్రియాలాపము	10	వివేకము	43
ప్రేమాకలనము	8	వృత్తాకలనము	14
ప్రొద్దుఁబొడగని పొగులుట	123	వృష్టివిభవము	2
భగవత్ప్రార్థన	1	వైరము	86
భయదములు సేయమి	57	వ్యథకువందురమి	63
మంత్రిత్వము	64	వ్యర్థాకథనము	20
మనసుతోఁగనలుట	130	శక్తినెఱుఁగుట	40
మనసుతో మందలించుట	125	శాత్రవగతినెఱుఁగుట	88
మహాత్సంగ్రహణము	45	శాత్రవసమృద్ధి	87
మానము	97	శ్రవణము	42
మేలిమి మెచ్చిపలుకుట	112	షడ్వర్గనిగ్రహము	44
మేలులేనిసిరి	101	సఖ్యము	79
యశము	24	సత్యము	30
యాచన	106	సధర్మిణీగుణము	6
యాచనవెఱ	107	సమృద్ధికలిమి	99
యుక్తదండక్రమము	55	సిబ్బితికలిమి	102
రాగత్యాగము	37	సిబ్బితవిడుగడసెప్పుట	114
రాజమహిమ	39	సేనాదర్పము	78
వంతచేఁజిక్కి వందురుట	117	స్థానమెఱుఁగుట	50
		స్నేహవిచారణ	80

MARAIMALAI ADIGAL LIBRARY MADRAS-1